

Vc

1049

I, 5^a

16.

HISTORIA
MISNENSIS

QVAM
CHRONICON TERRÆ
MISNENSIS

ET
ANNALES VETERO
CELLENSES

ANTEHAC NVNQVAM EDITA
EXHIBENT
IN LVCEM PRIMVS PROTRAXIT
BVRCARD GOTTH. STRUVE.

I E N Æ
APVD IO. FELICEM BIELCKIVM.
M DCC XX.

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

Bina exhibemus Chronica hucusque inedita, quæ ad prelum parata Summe Reuerendus Vir, IO. PHILIPPVS STORRIVS, Ecclesiæ in Libera Heilbrunnensi Ciuitate Pastor Primarius & Gymnasii Scholarcha, industrio Viro Io. Felici Bielckio cesserat, hac præmissa Præfatione:

Germano & Patriæ cumprimis Studioso LECTORI Salutem plurimam dicit Editor. Ecce tibi apographum bona fide redditum, gemini Manuscripti historici, in quod ante hos plures annos bona fortuna

A

in-

incidi. Utrumque statim ut perle-
gi luce publica dignum aestimaui, &
facile virorum in Patria historia
Scriptoribus versatissimorum cal-
culum impetraui, defuit saltem huc-
usque qui adiutrices manus porrige-
ret, quas tandem dum hic ad meos
inuiso & a grauioribus vaco, in iu-
uandis literis solertissimus Dominus
Io. Felix Bielckius obtulit. Nomen
equidem suum Autor non prodidit,
forte quod continuare laborem sta-
tuerat; tamen ex lectione ultro pa-
tet, ipsum sub finem Seculi XV. &
quidem in monachatu vixisse, clau-
stra & monasteria in his regionibus
olim frequentia, perreptasse, char-
tas & membranas eorundem veteres
diligenter excussisse, atque ex his ea
hausisse, quæ meliore fide quam stilo
(hic enim pro seculi quo vixit infel-
licitate fere barbarus est) enarrat.
De usu quem tibi ex his promittere
pote-

poteris, non est ut quidquam mon-
 neam, si saltem rerum in Patria o-
 lim gestarum studiosus es. De fide
 autem qua in describendo sumus usi,
 nullus dubitabis; integerrimam
 ipsa collatio cum codice Manuscri-
 pto, quem laudato Domino Bielkio
 cessimus, usque præstabit. Nam
 vel ipsam barbaram scriptionem e
 simplicis pro a vel æ plerumque, ut
 priorum Nominum semper reti-
 nuimus, nec nisi numerum Para-
 graphis siue sectionibus maioribus
 ad commodiorem Lectoris usum ad-
 iecimus. Volebamus etiam terti-
 um ad calcem addere: Breuem sci-
 licet, & compendiosam Relationem
 de fundatione, consecratione, incre-
 mento & decremento Cœnobii Lau-
 rissensis ex peruetusto codice mem-
 branaceo extractam; & quomodo
 monasterium ipsum tum celebre &
 Abbatiali dignitate tam magnifi-

4 PRÆFATIO

*cum, tandem cum omni honore, va-
sallis, castris, oppidis, prouentibus, iu-
ribus & pertinentiis suis, Imperiali
& Regali munificentia, summorum-
que Pontificum consensu, Archiepi-
scopatui & Ecclesie Moguntinae in
perpetuum sit donatum, concessum
& incorporatum, adiunctis desuper
illorum priuilegiis ac decretis, Item
de mutatione ordinum, quæ post do-
nationem subsequuta fuit. Hæc
ultima aliunde desumpta sunt per
Georgium Vogelium E. B. M. V. VV.
Decanum manu propria: Sed quod
ab Excellentissimo Viro, Domino
Burcardo Gottbelfff Struuiio Histo-
riarum in hac Alma Professore lon-
ge celeberrimo audirem, de noua
quam parat editione Scriptorum re-
rum Germanicarum, a Marquardo
Frebero quondam collectorum, il-
ludeidem, ut Chronico huius cœno-
bii quod Freberus iam habet, adice-
retur*

AD LECTOREM.

retur cedere maluimus. Vale! Scriptum Iena XXII. Iulii MDCCX.

Hæc igitur, quæ ex ipso Manuscripto cum apographo iterum contulimus, publico amplius inuidere nolimus, cum ad illustrandam patriæ Historiam haut parum conducant. Prius equidem Chronicon quod ab Exordio Mundi ad annum 1486 ducitur, non adeo magni est momenti, concinne satis conscriptum & plerumque vulgaria saltim, quæ in Misnensi Terra & vicina Thuringia acciderint, recensens. Auctor eiusdem videtur Ciuis fuisse Erfurtensis, cum in sæculis vltimis varia in hac vrbe gesta proponat. Præstat omnino alterum de Origine Marchionum Misnensium & Thuringiæ Landgrauiorum. Hos autem illos ipsos esse Annales Veterocellenses, ad quos subinde prouocauit GEORGIUS FABRICIUS*, quorum etiam

A 3

iam

* In Dedicacione Siffrido Prebytero præmissa: *Sunt & alia Chronica Misnensia, propria huius vrbis. Vnum, quod in clade Austiana desinit nondum in vulgus editum, scriptum lingua vernacula. Alterum, quod est Veterocellense, quod solum nomen Chronici Misnensis nunc obtinet: estque e Conrado Presbytero Lautenbergio, magna ex parte desumptum.*

iam PETRVS ALBINVS * fecit mentionem, nullus plane dubito.

Dicit enim Albinus, quod Chronicon Cellensē Epitome sit ex Conradi Lauterbergii Annalibus, siue Chronico Montis Sereni, ad quod sæpius in hoc Chronico videmus prouocatum. Immo, ex collatione satis patet, ex eodem fuisse contractum & potissimum ea inserta, quæ Misnensium Marchionum Historiam concernant, ommissa vero, quæ Monasterii sunt Montis Sereni. Conueniunt ea, quæ Fabricius ex Annalibus Veterocellensibus adlegat, cum nostro Chronico. Sic enim de Friderico Dieterici filio natu minori: ** *Obiit Iltenburgi, vt Annales Vurcimenses, die profesto Epiphaniæ, vt Lauterbergii & Veterocellenses.*

* In der Berg-Chronic p. 10. Solchen Irrthum kan man vnter andern hlerlich verstehen und beweisen, aus etlichen alten Mayßnischen Chronicken, wie denn auch aus der gedruckten (forsau legendum ungedruckten) welche man bisher die Cellische genant hat sie für einem Auszug der Chronicken des Klosters Lauterberg oder Petersberg bey Halla, so von einem Ordensmann, der selbst mit Namen Conrado geschriben ist, gehalten vñrd.

** lib. V. p. 516.

AD LECTOREM.

7

lenses. Hi igitur Annales * de eodem:
*Hic moritur in sancta nocte Epiphaniæ
 in dicto castro suo Yleberg. De De-*
*done VI. ** loquitur Fabricius: Susci-*
piens profectioem in Syria Palestinam re-
ligionis ergo, obiit in itinere ut nonnul-
li tradunt: sed annales Lauterbergii &
Veterocellenses domi mortuum testantur,
statim post reditum: De eodem hoc
 Chronicon: *** *demum de terra Domi-*
nici sepulcri rediens, in breui sine heredi-
bis masculis moriens decessit. Idem Fa-
 bricius **** *de Dieterico, Lusatiae Mar-*
chione: Dobriluchæ monasterii in Lusatia
fundamenta iacit: ut in annalibus Lau-
terbergiis & Veterocellensibus legitur. De
 eodem hoc Chronicon: ***** *Funda-*
uit etiam monasterium Cistercii ordinis
solempne & diues, in Dobrilug imitatus
in hoc fratrem suum qui Veterem Cellam
prius fundauerat. Accedit, quod de hoc
 monasterio sæpius faciat mentionem,
 & sollicite adnotet, quinam ibidem
 fuerint sepulti, ut igitur hi ipsi Annales

A 4

vna

* §. VII.

** lib. V. p. 537.

*** infra §. XII.

**** lib. V. p. 544.

***** §. XXI.

vna cum Chronico Montis Sereni inter Misnensis Historiæ fontes sint repurandi. Misnensium enim Marchionum successionem in hoc Chronico videmus descriptam, eandemque secundum stipites, siue propagatores. Harum quindecim facit, VVittikindi scilicet, VVigberti, VValtperti, Theoderici, Dedonis, Theodorici, Tymonis, Conradi, Ottonis, Theodorici, Heinrichi, Alberti, Friderici Admorsii, Friderici Seueri, Friderici Strenui, cum ipsorum progenie. Prouocat iste sub VValperto tertio stipite ad Chronica de Origine Principum Marchionum, quam viderit in Sereno Monte Sancti Petri, quæ alia esse videtur a Chronico Montis Sereni, quod Origines Marchionum Misnensium haut pertractat. Inde *, prouocat ad Monachi Pegauiensis vitam VViperti Groicensis. Sub Ottone Marchione ** Ius Aduocatiæ vocat Ius Dominationis. Sic enim Hedvvisis, vxor Ottonis ad maritum: *Cur Ecclesiæ illi (Montis Sereni) tantopere prodesse conaretur, cum*

fili

* c. XII.

** c. XIX.

*filii eius Ius aduocacia in ea habituri non essent, rectum sibi potius videri, ut ecclesiam propriam sibi construeret, in qua tam ipsi, quam heredibus suis Ius Dominationis in perpetuum seruaretur. Vbi de Monasterio Schyllen, hodie VVechselburg dicto, Arce Schönburgensi agit, addit: * quomodo autem istud Monasterium deuenerit ad cruciferos, plena de hoc habetur historia longa apud sanctum Thomam in Lipzig, quam ibidem perlegi. Singulare est, quod Monachus hic scribit de Theodorico, Dedonis filio: ** Hic Theodoricus Marchio primus fuit Comes Palatinus & hereditario iure fertur ab Imperatore ad hoc priuilegiatus, uti in fundatione Gozzacensis Monasterii scribitur. Et ex post Marchiones Misnenses semper ascripserunt sibi istum titulum utpote Marchiones Misnenses & Comites Palatini vel a castro Gotzsig vel Sumersehinburg, sed vtrumque hodie est destructum. Dum alias Hermanus primus ex*

A 5 Thu-

* §. XXII.
** §. XXII.

IO PRÆFATIO AD LECTOREM.

Thuringiæ Landgraviis hanc dignitatem obtinuisse dicatur. In Bibliotheca equidem Lipsiensium Paulina * reperitur Chronicon ab initio Mundi vsque ad A. C. 1450. & continuatum vsque ad A. C. 1484. quod ex Bibliotheca Cellæ Veteris Lipsiam fuit delatum, ex qua aliqua adnotavit TENZELIVS ** quæ satis docent, distinctum hoc esse a nostris Annalibus.

* Reperitur in IOACHIMI FELLERI Catalogo Manuscriptorum p. 121. inter MSCra Theologica n. XXXIII.

** Curieuse Bibliothec I. Repositorio p. 1062.

GHRO-

CHRONICA TERRÆ MISNENSIS
IN QVA BREVI ANNOTATIONE
RES CIRCVMCIRCA GESTÆ
COMPORTANTVR.

Noe habuit tres filios, Sem, Cham, & Iaphet. Ab illis processerunt LXX. generationes: propterea tempore gratiæ Christus elegit LXX. discipulos, quos misit prædicare per vniuersum mundum omnibus gentibus. Sem cum generationibus suis possedit Asiam, Cham Africam, Iaphet Europam. Hæ sunt tres partes mundi, per quas disseminatum est omne genus humanum. Omissis pro nunc duabus generationibus, scilicet Sem & Cham; de genealogia Iaphet erit dicendum. Nam Iaphet possedit Europam, id est illam partem mundi, quæ est versus Aquilonem; habuit enim Iaphet septem filios, a quibus in processu temporis venerunt quindecim generationis. Ab his rursus multiplicatæ fuerunt distinctæ regiones, scil. Italia, Germania & Gallia: & ideo aliqui dicebantur Italici, aliqui Germani, alii Gallici. Qui tandem iterum multiplicati diuiserunt Italiam in plures regiones similiter & Germaniam & Galliam. Sed hodie in eisdem regionibus sunt plures particulares provinciæ.

Illi enim de filiis Iaphet qui inceperunt habitare aliqui manebant inter Rhenum & Albeam & mare septentrionale, & dicti fuerunt Thuringi a duritia laborum & bellorum, & rex illorum dicebatur rex Thuringiæ. Aliqui vero de Iaphet manserunt circa Rhenum & ultra vsque ad mare occidentale, qui dicti fuerunt Franci, i. e. feroces ad bellandum. Hi elegerunt sibi regem, qui dictus est rex Francorum. Iterum alii de semine Iaphet habitabant prope Danubium ex vtraque parte: & hi elegerunt sibi Duces. Iterum alii de semine Iaphet coeperunt habitare in Insulis Britannia, Angliæ, Frisiæ, & dicti sunt Saxones. Hi elegerunt sibi regem, qui dictus est rex Saxonum. Isti reges quilibet in regno suo creauerunt multos duces, per quos victi auaritia plures terras circumcirca jacentes sibi subjugauerunt, & sic regna sua multum dilatauerunt, & tandem in pace possederunt terras eorum vsque ad tempora Iulii Cæsaris, parum ante tempora Christi, euolutis quatuor millibus annorum a creatione mundi. Post fundationem itaque vrbs Romæ, euolutis aliquibus annis Romani coeperunt crescere nimium in diuitiis, potentia, & gloria, ita vt niterentur totum mundum sibi subjugare. Audientes in Gallia & Almannia quam plures Reges, qui non curabant regnum Romanorum; miserunt strenuissimum ducem Iulium Cæsarem in Almanniam cum innumerabili multitudi-
ne

TERRÆ MISNENSIS. 13

ne, qui per decem annos ibi pugnavit, & multa strage populi ex vtraque parte facta, subdidit Romanis regna in Aquilonari parte. Et, ne amplius sibi reges eligerent, plura ædificavit castra, quæ tribuit nobilibus inibi habitantibus. In Saxonia Luneberg: In occidentalibus Iuliburg, quod nunc dicitur Ileburg. In partibus Thuringiæ Kyphusen, quasi confusio regni * Thuringiæ: In partibus Hassiæ construxit Bommelberg, & plura alia castra. Tandem cum magna gloria Romam rediit.

Anno Incarnationis Domini 28. regnante Tyberio, gens Saxonum habitans in Anglia, Britannia & Frisia, audiens Thuringos non habere regem, neque ducem, cupiditate victa cum rege suo misit multos duces per mare occidentale ad expugnandam Thuringiam. Et venerunt ad partes illas, vbi nunc est Lübeck, Rostock, Svvidiz, & aliæ ciuitates his confines. Ibi Saxones pugnaverunt contra Thuringos, & ex vtraque parte multi sunt interempti. Quia Thuringi duri vt ferrum, dicitur enim *Thuringus* quasi *durus nicus*; *Saxones* vero *solidi vt Saxum*, & insimul fortiter pugnaverunt. Tandem Saxones obtinuerunt victoriam; & sic Saxones possederunt terram, quæ nunc dicitur Saxonia, & Slauiam. Plures vero Thuringi subdiderunt se illis, alii vero nobiliores fugerunt, & terram quam nunc inhabitant

* Vnde hoc castrum vocatum fuerit Castrum Confusionis, demonstravi in Histor. Archiu. p. I. p. 17.

habitant Thuringi, scil. inter nemus francum & Hartonem i. e. *Harz*, possederunt, & ibi ædificauerunt ciuitates, villas, & castra, quia locus fertilis erat, vt hodie comparet. Ibidem elegerunt sibi Iudices, & seiplos rexerunt per quadringentos quasi annos & ad Franconiam, Hassiam, Misniam, multum ampliauerant terminos suos, & diuitiis & potentia profecerunt.

Anno Domini 428. regnante Theodosio Imperatore, Romani coeperunt deficere diuitiis, potentia &c. Franci autem coeperunt crescere; quapropter officiales Romanorum vbique expulerunt, & iterato sibi regem creauerunt, qui in breui omnes prouincias Gallia, a mari vsque ad mare, suo subiugauit imperio. Hoc audientes Thuringi etiam sibi elegerunt Regem, cognatum Regis Francia, nomine Mervvigm, qui construxit castrum nomine Mervvigisburg in monte sancti Petri, vbi nunc est monasterium S. Petri in Erfordia. Iterum ædificauit aliud castrum, vbi nunc est Ecclesia sancti Dionysii prope Bischofsleben, qui locus hodie dicitur Mouvirsberg. Post Mervvigm regnauit Basinus, post Basinum Irmeffridus. Mortuo primo rege Francorum successit ei filius suus Hildericus, cui successit Clodoueus. Eo mortuo, reliquit quatuor filios; hi diuiserunt regnum Francia inter se. Vnus ex his nomine Theodoricus possedit totam terram circa Rhenum, & sedem regni locauit

TERRÆ MISNENSIS. 15

cavit in Metis, i. e. Mez: & illius sororem duxit Irmefridus rex Thuringiæ. Hic Irmefridus aspiravit ad regnum sororii sui; quod intelligens Theodoricus, cujus sororem habebat, adiunctis sibi Saxonibus, cum magno exercitu intrauit Thuringiam, & per tres dies pugnauit, fugauitque Irmefridum. Qui fugiens in Schydingen interfectus est a suis consiliariis. Audientes Thuringi mortem regis eorum, subdiderunt se regi Theodorico anno Domini 520. & quia Saxones iuuerunt eum: ideo Theodoricus rex dedit duci Saxonum, quicquid ultra aquam Vnstrut situm est, versus montana Hartonis. Hanc terram multis annis possederunt Saxones, & ædificauerunt ibidem castrum Saxenberg. Anno Domini 534. Saxones expulsi rursus fuerunt de illa terra per Thuringos.

Mortuo rege Theodorico Francorum & Thuringiæ sine liberis, successit ei Hilpertus frater suus. Quo mortuo successit ei filius suus Lotharius: cui Dagobertus, qui solus rex Franciam & totam Almaniã, excepta Saxonia, quæ sibi non parebat. Hic Dagobertus destruxit castrum Mervvigisburg Erfordiæ, & ædificauit monasterium S. Petri in eodem monte, ædificauitque castrum Thaberstadt prope Erfordiam. Quo mortuo regnauit Clodouæus & plures alii vsque ad Pipinum Patrem Caroli Magni.

Pipinus Rex Franciæ & Alemanniæ
fecit

fecit creari Sanctum Bonifacium in Archi-episcopum Moguntinensem. Hic Bonifacius fundauit ecclesias multas sub rege Pipino, & conuertit Bauariam ad fidem. Vnde in Bauaria fundauit Ecclesias Salzburgicam, Frisingensem, Ratisbonensem, Patauient. Eychstattenfem. Item in Franconia Herbipolensem In Thuringia Erfordensem S. Mariæ. In Hollandia Traiectensem & multa alia fundauit in diuersis partibus. Defuncto Pipino successit ei filius suus Carolus primus, qui dictus fuit Magnus, propter magnifica quæ gessit. Hic subjugauit sibi Saxones in Anglia, Britannia, Frisia & Saxonia, cum quibus per 40. annos pugnauit. Qui tandem factus Imperator, a summo Pontifice Romæ coronatus est. Hic cum regnasset 35. annis senio confectus, mortuus, Aquisgrani sepelitur Cui filius Lotharius successit in regno, scil. rex per totam Alemaniam. Quo mortuo successit ei Ludouicus frater suus rex & Imperator. Post hunc Lotharius rex & Imperator. Post hunc regnauit frater eius Carolus secundus, qui factus Imperator voluit exheredare filios fratris sui, frustratus est. Tandem consilio ac suasu multorum reliquit totam Alemaniam filiis fratris sui, qui eam diuiserunt inter se. Nam senior Colomannus nomine accepit in sortem suam Bauariam, Sueuiam, Austriam, Pannoniam, Carinthiam, Bohemiam, Morauiam, & alias regiones circa Danubium :
&

TERRÆ MISNENSIS. 17

& vocabatur rex Danubii vel superioris Alemanniæ. Secundus frater nomine Carolus accepit in sortem totum Rhenum & circum circa jacentes partes, & nominabatur rex Teutoniarum. Tertius frater Ludovicus accepit in sortem Thuringiam, Franconiam, Hassiam, Misniam, Saxoniam, Marchiam, Slaviam, Frisiam, & vocabatur rex Albiæ & Thuringiæ, & posuit sedem suam in Thuringia, in castro Iochburg, vbi nunc est quoddam Collegium, & Capella beatæ Mariæ virginis ædificata, quæ mansit castro destructo.*

Mortuo Ludovico Rege Albiæ & Thuringiæ, filius eius Carolus 3. ædificauit ciuitatem Carlstatt. Qui factus Imperator & coronatus Romæ, elatus est in tantam superbiam, ut omnes reges in Alemania & regna immutaret, exhæredaret, nomenque regium vbi que tolleret: fecitque pro eis Ducatus. In Polonia, Austria, Bauaria, Sueuia, Bohemia, Saxonia, Thuringia, Hassia, Westphalia, Brabantia, Lotharingia, & Franconia. Sed in Brandeburg & Misnia constituit Marchiones & Marchionatus. Tandem propter suam superbiam contemptus fuit a prædictis ducibus omnibus, venitque ad tantam miseriam, vt pane egeret. In illius temporibus mulier fuit Papa Romæ, dictus Iohannes: qui celebrauit Synodum Erfordiæ.

B CARO-

* Vid. OLEARIVS Rer. Thuring. Synt. p. 94.

Duces | Carolus iam dictus faciens *duces*
Thuringia | & ducatus, fecit Ludouicum con-
 sanguineum suum ducem super
 duos ducatus, scil. Thuringiam & Hassiam.
 Hic Ludouicus fundauit Hildesheim & Korbi-
 cke, sicut pater suus Fuldam & Hersfeld. Quo
 Ludouico mortuo successit ei filius suus Lu-
 douicus: cui equidem filius Burchardus suc-
 cessit. Sub cuius regimine multa millia Un-
 garorum intrauerunt Alemanniam; quibus
 occurrerunt duces Bauarorum, Sueuicæ, Saxo-
 niæ, & Thuringiæ.

Anno Domini 972. * commissum est bel-
 lum magnum, in quo multa millia Hungaro-
 rum interemta sunt: & tertius dux Thuringiæ
 scil. Burchardus interiit sine hæredibus. Tunc
 Ducatus deuolutus fuit ad Heinricum ducem
 Saxonie eius consobrinum, tunc Imperatorem,
 patrem Ottonis M. Hic Henricus dux Saxo-
 niæ & Thuringiæ ac Imperator, ædificauit Ci-
 uitatem Goslariam, & Abbatiam in Quedlin-
 burg. His temporibus redierunt Hungari in
 Alemaniam, & intrauerunt Thuringiam, &
 obsederunt castrum principale Eichenburg
 cum quinquaginta millibus armatorum. Quod
 audiens Henricus Imperator, collecto magno
 exerci-

* Hunc errorem etiam errauit AVCTOR HIST.
 LANDGRAY. THVRINGIÆ, cum Burcardus a
 909. fuerit occisus, nec consobrinus fuit Henrici,
 Saxonie Ducis, prout iamdum notauit PFEF-
 FINGER. ad Vigiariam lib. I, Tit. XVI. p. 214.

TERRÆ MISNENSIS. 19

exercitu, turpiter eos fugavit, & multos occidit. Tandem in pace quieuit.

Otto filius ducis prædicti regnavit post eum, & factus est Imperator. Hic ædificavit ciuitatem Magdeburgensem, & Ecclesiam cathedrallem in ea fundauit. Hic etiam Wilhelmum filium suum fecit Archiepiscopum Moguntinensem, & dedit ei ducatum Thuringiæ & Hassiæ: Et sic Episcopi coeperunt regere Hassiam & Thuringiam. * De-
 functo Wilhelmo successit ei Ru-
 pertus; cui Willusus: cui Erken-
 boldus, Abbas Fuldensis: cui Erbo: cui Bar-
 do, primus Abbas Hirschfeldensis. Hi omnes Archiepiscopi Moguntini successiue re-
 xerunt Hassiam & Thuringiam, annis fere septuaginta, vsque ad Conradum Secundum Imperatorem.

Anno Domini 1025. Conradus Imperator Francigena duos habuit consanguineos, Hugonem & Ludouicum fratres, ex stirpe regia Franciæ genitos. Hugo in Curia Archiepiscopi Moguntini cum filio suo defunctus est; & sic omnia bona eius deuoluta sunt ad Germanum suum Ludouicum, qui tunc fuit in curia Imperatoris. Imperator vero Conradus diligens Ludouicum cognatum suum, volens sibi prouidere de beneficiis, misit ad Archiepiscopum Moguntinum Bardonem, mandans

B 2

ei,

* vid. SYNT. HIST. GERM. tit. XXI. §. XXX.

ei, vt amore sui, & propter seruitia Hugonis, conferret Ludouico aliqua beneficia in diecesi sua in feudum. Episcopus vero faciens voluntatem Imperatoris misit Ludouicum in Thuringiam, & ipsum fecit vicarium suum, conferens ei multa beneficia iure hæreditario. Qui veniens Thuringiam a Domini 1027. placuit omnibus nobilibus, & bene rexit terram, ædificando plures villas in locis prius desertis, & castra plura construxit. Tunc ædificatum fuit monasterium Scotorum in Erfordia a nobili viro Vdalrico de Glisberg. Item Ludouicus dicebatur Ludouicus cum barba, quia communiter longam ferebat barbam: & coepit multum ditari, quia accepit nobilem dominam de Sangerhusen, quæ dedit sibi septem millia mansorum cum multis aliis bonis iure hæreditario. Hic habuit tres filios & tres filias. Primus filius nomine Patris est vocatus Ludouicus; hic post ipsum rexit Thuringiam. Alius Berengarius, qui possedit Sangerhusen; Tertius Raspon, qui construxit castrum Raspenburg & habitauit ibidem. Prima filia duxit Comitem de Henneberg: Secunda comitem de Linderbechi tertia permansit virgo. Hic Ludouicus tam gratus omnibus nobilibus fuit, quod appellarunt eum *Comitem*, & rexit Thuringiam triginta annis. Contigit eum semel venire ad congregationem principum in Moguntia, & mortuus est ibidem.

Anno

Anno Domini 1055. primogeni-
 tus prædicti Ludouici cum barba
 coepit esse comes Thuringiæ. Hu-
 ius temporibus Fridericus comes
 Palatinus Saxonæ habitauit in partibus orien-
 talibus, quæ confines sunt Misniæ in castro
 Schippliz, & habuit pulcherrimam vxorem A-
 delheydem, filiam Ducis Saxonæ, cui ardenti
 amore adhæsit Ludouicus prædictus secrete.
 Quæ amore illius capta suavit ei, vt maritum
 eius occideret, & ipsam duceret in vxorem.
 Quod factum fuit ex practica mulieris in qua-
 dam venatione. Occiso comite Palatino,
 Ludouicus duxit Adelheydem in vxorem anno
 Domini MLXII. & genuit ex ea Ludouicum
 primogenitum, & Ottonem Episcopum Zei-
 zensem. Iste Ludouicus ædificauit castrum
 Wartberg prope Isenach; item castrum
 Numberg, & fundauit castrum subtus Fry-
 burg. Idem Ludouicus filius Ludouici cum
 barba, poenitentia ductus ædificauit tria mona-
 steria: scil. Reinhartborn, Schippliz, & Sanger-
 hufen. Similiter & mulier eius poenitentia du-
 cta ædificauit monasterium in Aldisleben. Eo-
 dem anno Episcopus Bremensis, frater Frideri-
 ci prædicti interfecti, & alii amici querelas fe-
 cerunt Heinrico Imperatori quarto, de inter-
 fectione dicti comitis contra comitem Ludoui-
 cum. Qui iussu regis captus per insidias in
 castro Gebichinsein, per biennium fuit deten-
 tus; & fuisset ibidem interfectus, nisi meri-

*Comites
Thurin-
giæ.*

ris sancti Vdalrici miraculose fuisset liberatus: cui deuouit ædificare Ecclesiam in Sangerhusen ciuitate fratris sui Berengarii. Nam tempore congruo adductis sibi duobus equis, saltauit in ueste ampla de superiori coenaculo, flante vento, usque in aquam Salam, quæ sub-
 tus castrum fluit. Et sic euasit meritis sancti Vdalrici. Huius temporibus Papa Gregorius excommunicauit Henricum Imperatorem, & propter suam infidelitatem eum etiam de imperio deposuit. Audientes Alemanni, elegerunt alium Imperatorem dictum Rudolphum. Inde plura emerferunt bella. Henricus enim persequabatur Rudolphum. Primum bellum commissum est in Thuringia iuxta Hamberg. secundum in Franconia iuxta Mollerstadt. tertium in Thuringia iuxta villam Fladichen. Quartum in Misnia iuxta flumen Elstra, ubi Rudolphus electus rex fuit occisus. Quintum in Thuringia prope castrum Gleichen, ubi Henricus rex fuit territus & repulsus. Hæc controuersia durauit quasi viginti annis. Post hæc iterum captus fuit Ludouicus per Henricum Imperatorem in Moguntia, & iterum post biennium liberatus. Tandem anno Domini 1123. moritur & sepelitur in Reinhartsborn.

Anno Domini 1090. Heckenbertus filius Dedonis Marchionis de Landisberg, fundator castri Ebersberg, & Monasterii sancti Georgii in Numburg, in quodam molendino turpi-

TERRÆ MISNENSIS.

23

turpiter occiditur. Ludouicus tertius filius
 secundi Ludouici, gener Lotharii, Ducis Saxo-
 niæ *: & Imperatoris, ab eodem
 Imperatore factus est Landgravius *Landgra-
 uii Thu-
 ringia.*
 Thuringiæ & Hassiæ. Huius pri-
 mi Landgrauii, filia Adelheidis con-
 struxit monasterium S. Nicolai in-
 tra muros Eisenach, & in eodem religiose vi-
 xit ad tempora vitæ suæ. Hic Ludouicus an-
 no Domini 1149. ** obiit, & sepultus est in
 Reinhartsborn. Ludouicus secundus Land-
 grauius Thuringiæ & Hassiæ, & quartus in or-
 dine, anno Domini 1150. duxit filiam Conradi
 Ducis Sueuiæ tunc Imperatoris, quo Imperato-
 re defuncto Fridericus filius eius successit ei.
 Qui primo fuit piissimus, & postea factus est
 impiissimus, & a Papa excommunicatus, & ab
 Imperio absolutus. Iussu autem huius Imper-
 atoris Friderici, Landgravius Thuringiæ im-
 pugnavit Erfordenses, & in odium ac contem-
 tum Episcopi Moguntini muros ciuitatis Er-
 fordensis funditus euertit. Hic Ludouicus
 fuit multum pius & benignus, & ideo a suis
 nobilibus contemptus, vilipensus, ac tanquam
 inutilis, & effoeminatus reputatus. Ille ergo

B 4

irri-

* licet de hoc dubitet FELLERS Monum. inedi-
 tis Trim. IX.

** in hoc anno emortuali iterum cum AVCTORE
 HIST. LANDGR. THVR. c. XVIII. errant noster
 cum potius a. 1140. fuerit defunctus, PFEFFINGER
 c. l. p. 231.

irritatus ac prouocatus contemptu contra omnes eiusmodi ingratos bellum instaurauit, & eos cepit, non tamen interfecit, sed pro tanto humiliavit, vt compelleret eos sub manibus flagellantium, in modum equorum ad arandum integrum agrum propriis corporibus: ita vt semper loris equinis impliciti quatuor vnum sulcum vel lineam facerent: propter quod multum timebatur ab omnibus. Hic semper armatus incessit, vnde dicebatur Landgravius ferreus. Idem in castro Numberg existens, in lecto ægritudinis vocauit ad se nobiles suos rebelles, dicens eis: Ecce ego morior, & viam vniuersæ carnis ingredior; vobis autem sub poena suspendii præcipio, vt cum mortuus fuero, corpus meum cum omni reuerentia in humeris vestris portetis abhinc vsque ad Reirnartsborn. Quod sibi fideliter promiserunt, & adimpleuerunt, timentes, ne simularet se mortuum, & eos taliter tentare vellet, an prompte obedire vellent. Ludouicus prædictus anno Domini 1153. reliquit tres filios. Primogenitus dictus est Ludouicus, qui sibi successit in principatu: secundus Hermannus & comes Palatinus Saxoniarum; tertius primus comes in Zigenhayn. Anno igitur primo Landgrauii tertii, Ludouici autem quarti, orta fuit magna discordia inter ipsum Ludouicum & Erfordenses, quæ tamen per Fridericum Imperatorem sedata fuit. Hic Ludouicus construxit Ecclesiam S. Georgii in Eisenach. Et tandem cruce signatus

signatus cum Imperatore Friderico profectus est ad terram sanctam contra infideles: ubi etiam ambo sunt mortui. Ossa autem Ludouici reportata fuerunt, & sepultra fuerunt in Reinhartsborne. Obiit autem sine hæredibus, ideo frater eius Hermannus, comes Palatinus, successit ei in principatu. An. Domini 1193. Hermannus Landgravius Thuringiæ, filiam suam desponsauit Theodorico, filio Ottonis Marchionis Misnensis, sicque discordia longo tempore inter eos habita fuit sedata. Hic Theodoricus fundator fuit Canonicorum regularium in Lipzig apud S. Thomam. Lipsienses oblitum omnis honoris & fidei, præstitique homagii, opposuerunt se feudali ac naturali Domino suo Theodorico, Marchioni. Et ciues expulerunt primum præpositum S. Thomæ, dicentes ipsum esse causam discordiæ, & multa damna intulerunt monasterio, specialiter in lignis apratis ad ædificia monasterii. His temporibus fecit quoddam monasterium monialium in loco dicto Leo, quod propter penuriam aquæ transferebatur ad ciuitatem Lipzig, eo modo, vt habitarent iuxta Ecclesiam S. Petri, quod & factum est; quousque princeps cum suis ac aliis Prælatis deliberaret, vbi conuenientius monasterium ipsum fundaret. Facta itaque deliberatione, conclusum est communiter: vt deberent habitare iuxta monasterium S. Thomæ, vtque haberent chorum iuxta chorum canonicorum regularium ibidem, explen-

do diuinum officium in simul: quia magnæ videbatur deuotionis, si Deus in excelsis cum sanctis suis, laudaretur ab utroque sexu in vno monasterio omnibus horis canonicis, ignorantibus, quod inimicus omnium bonorum sub forma sanctitatis infundit sæpe venenum multorum vitiorum. Consenserunt super his Episcopus Merseburgensis, ciues, præpositus, omnesque canonici, duobus exceptis, religiosi viris, perpendentibus insidias hostis humani generis. Ministrat enim amaritudinem fellis, sub gustu dulcissimi mellis. Cum hi duo non possent resistere voto communi, accesserunt Metropolitanum Episcopum Magdeburgensem, exponentes illi omnia prædicta. Qui considerans multa mala posse evenire, quando muliebris sexus iungeretur masculino ita propinque, cantando & legendo, inhibuit per literas Episcopum & Præpositum, ne admitterent talia fieri: & sic extra muros ciuitatis, vt hodie cernitur, ædificatum est.

Anno Domini 1195. obiit domina Sophia vxor Hermannii, Landgrauii Thuringiæ. De post duxit vxorem aliam æquiuocam, Sophiam nomine, filiam Ducis Bauariæ: ex qua genuit quatuor, filios, scil. Ludovicum primogenitum, Hermannum, Heinricum, & Conradum: & filiam vnã Hermogardim nomine, quæ nupsit comiti de Anhalt; & aliam Agnetem quæ duxit Ducem Austriæ. Hic Hermannus multas gwerras habuit cum comitibus de Gleichen,
de

de Schwarzberg, & cum Erffordiensibus. Huius temporibus fames valida fuit per omnes terras tribus annis. Anno Domini 1211. Hermannus Landgravius Thuringiæ misit solemnes nuntios in Hungariam, pro sancta Elisabeth desponsanda filio suo Ludouico: quæ in Thuringiam ducta fuit anno ætatis suæ quarto: Anno vero 1215. obiit idem Landgravius Hermannus in Gotha, & sepultus fuit in Eisenach, ad sanctam Catharinam extra muros, quod monasterium ipse antea fundauit. Anno dehinc sequenti obiit idem Landgravius Hermannus adolescens, & ipse ibidem sepultus fuit. Anno Domini 1221. celebratæ sunt nuptiæ Ludouici & Elisabethæ beatæ. Eodem anno moritur Theodoricus Marchio Misnensis, fundator monasterii S. Thomæ in Lipzig; relinquens superstitem filium suum Henricum, trium annorum ætatem habentem: Cuius tutor fidelissimus extitit prædictus Ludouicus, qui terram Misnensem, vt tutor, optime rexit. Anno Domini 1223. beata Elisabeth peperit filium suum primum Hermannum. Eodem anno Agnes Soror Ludouici, quæ nutrita erat cum beata Elisabeth in Wartberg, celebravit nuptias cum Duce Austriæ. Anno 1224. beata Elisabeth peperit filiam, nomine Sophiam, quæ postea duxit Ducem Brabantia. Anno sequenti iterum peperit aliam filiam simili nomine, quæ habitum religionis assumpsit in Kizingen, & ibidem quiescit.

Alia

-noup

Alia plura de Ludovico & sancta Elisabeth require in libello de vita eius.

Anno Domini 1236. Henricus, Marchio Misnensis duxit Constantiam, filiam Ducis Austriae. Cum qua particula sanctae crucis Domini nostri Iesu Christi erat sibi data, quae hodierna die in Dresden, oppido Misnensi in magna habetur veneratione, non sine miraculis diuinis vsque hodie, omnibus invocantibus & venerantibus eam. Anno Domini 1232. Sifridus, Moguntinensis Archiepiscopus citavit Abbatem de Reinhartsborn in Erfordiam, & ipsum turpiter confudit, quia volebat sibi dare exactionem, quam a monasterio exigerat. Hoc videns Conradus frater Henrici Landgravi Thuringiae, qui simul dominabantur evaginato gladio irruit in Episcopum in Ecclesia beatae virginis Erfordiae, & nisi per alios impeditus fuisset, ipsum occidisset. Propter quod idem Conradus congregato exercitu magno obsedit ciuitatem Weclariam. Vbi mulieres ascenderunt muros ciuitatis & detexerunt pudibunda ipsum deridendo. Et ideo amplius commotus succendit ciuitatem, & totaliter destruxit, nemini parcens, nec Ecclesiis, nec hominibus. Quapropter poenitentia ductus intrauit ordinem Teutonicorum & multum religiose viuens impetrauit canonisationem sanctae Elisabeth: postea in pace quieuit, in Wartborg sepultus.

Eodem anno Henricus Landgravius, qui
quon-

quondam expulit sanctam Elisabeth, solus relictus in Dominio, duxit vxorem filiam Ducis Austriae. Hic Henricus anno Domini 1245. in Frangfort fuit electus in Romanum Imperatorem, sed antequam esset coronatus, reversus in Eisenach, mortuus fuit, & apud Patrem suum sepultus, ad S. Catharinam ibidem; & mortuus est sine hærede. Inde multa mala exorta sunt in Thuringia & Hassia, quia nobiles inter se, nullo suffragante jure dividerunt sibi aliqua castra. Sed quædam Ciuitates fauentes filiaë Elisabeth, vocauerunt eam, & tradiderunt ei plures ciuitates. Aliaë vero ciuitates fauentes Henrico Misnensi Marchioni, sororio prædicti Landgrauii defuncti, vocauerunt eum, & plures ciuitates dederunt se ei. Sed quibusdam placitis interpositis: *Ducissa* Brabantiaë, quicquid iuris haberet in Thuringia, dedit ad fideles manus Henrico Marchioni Misniaë, consobrino suo, ne dominium transiret ad extraneos. Anno Domini 1253. Domina Sophia filia S. Elisabeth iterum veniens ad Thuringiam cum filio suo, repetiit partem terræ Thuringiaë ab Henrico Marchione Misnensi, sed nihil obtinuit, nisi solam civitatem Eisenach; & sic in terram Hassiaë indignans revertebatur. Videns autem, quod propositum suum non posset consequi, accersit in auxilium sui Ducem Brunsvicensem Albertum: qui veniens in Thuringiam cum magno exercitu, multa mala intulit ciuitatibus & villis. Et domina Sophia adificauit

tria

tria castra cum adiutorio ciuitatensium; Eisenach contra Wartberg contra Henricum Marchionem, qui habuit Wartberg in possessione. Metterstein, Ysenberg, Frauenberg.

Anno 1261. dictus Marchio Henricus destruxit prædicta tria castra & cepit Eisenach, vindictam posuit in aliquos ciues, qui sibi fecerant resistantiam iniustam & plures ex eis interfecit.

Anno Domini 1263. præfatus Albertus, dux Brunsvicensis, ad complacentiam dominae Sophiæ ducissæ Brabantæ, collecto exercitu, non solum in Thuringia, sed etiam in terra orientali & Misnensi, Henrico Landgrauio plurima damna intulit: quinimo Ecclesias Merseburg & Magdeburg durissime inuasit. Hoc audiens nobilis vir Rudolphus pincerna Varila cum centum armigeris venit in Lipzig, inuenitque ibidem duos filios Henrici, Albertum, & Theodoricum, absente patre eorum. Hic Rudolphus cum his duobus filiis Henrici congregauit exercitum magnum, & bellauerunt contra ducem Albertum a mane vsque ad horam nonam. Ibidem dux Albertus dure vulneratus & captique fuit: captique cum eo Henricus comes de Anhalt, Henricus comes de Zuern,* Iohannes Comes de Eberstein: & quingenti & quinquaginta electi armigeri, cum electis armis

* Suerin.

TERRÆ MISNENSIS.

31

nis & equis. Cum igitur Dux iste ita cum suis stare in captiuitate, factæ sunt placitationes & tractatus inter Marchionem Henricum & ducissam Brabantia hunc in modum: ut dux Albertus deberet dare pro redemptione sua octo ciuitates Hassiæ, scil. Eschue, Altendorf, & reliquas prope flumen Werre, quæ ad Ducatum Brunswicg tunc pertinebant. Et cum hoc deberet dare octo millia marcarum argenti. Fuit etiam conclusum, quod domina Sophia cum filio suo deberet pro omni iure suo, quod haberet vel habere posset in tota Thuringia, in ius, proprietatem & dominium suum assumere has octo ciuitates. Sicque discordia sedata est, quæ durauit nouem annis: & tota Thuringia deuoluta est ad Henricum & ad filios suos.

Anno Domini 1265. Marchio Henricus senio confectus diuisit se cum filiis suis. Nam sibi ipsi retinuit terram Misnensem: Friderico filio suo dedit terram orientalem, & Marchionatum Lusatia & Landisburg: Alberto vero filio suo dedit Thuringiam. Albertus vero Landgrauus Thuringia genuit duos filios, scil. Tizmannum & Fridericum, ex domina Margaretha, Friderici quondam Imperatoris filia. Anno Domini 1265. hic Albertus multum persequebatur dominam Margaretham propter quandam pedissequam & concubinam ejus nomine Kunne von Ysenberg, quam dilexit. Do-

*Thuringia
deuoluitur
ad Marchiones
Misnenses.*

mina

mina autem Margaretha sentiens sibi propter hoc posse mortis periculum imminere, deosculatis filiis suis paruulis, nocturno tempore, submissa per murum castri Wartberg cum funibus per manus sibi fidelium, ducta est in Kezenberg: ubi Abbas Hersfeldensis cum magna eam reverentia suscepit, conduxitque in Fuldam, ubi cives sentientes eam fuisse filiam Imperatoris eum solennitate eam susceperunt, & ibi per annos aliquot mansit, & feliciter obiit, sepulta ibidem.

Anno Domini * Episcopus Magdeburgensis cum fratre suo Marchione Brandenburgensi Thuringiam intraverunt, quos Albertus Landgravius turpiter fugavit. Propter quam confusionem Episcopus in dolo se composuit cum Landgravio, fingens se amicum eius, & aliquot annis transactis, vocavit Landgravium Thuringiæ Albertum, & fratrem eius, Theodoricum Marchionem ad obsidendum quoddam castrum, & venerunt bona confidentia. Tunc nocturno tempore Episcopus irruit super eos in tentoriis & lectis suis iacentes, & cepit eos cum multis militibus, comitibus, & Baronibus de Thuringia, & de terra orientali, plusquam ducentos. Albertus vero Landgravius in propria persona ibi non fuit, sed misit filium suum Fridericum, qui captus fuit, sed nocturno tempore, quodam alio sibi cooperante

* Hic annus in MSro omissus est.

TERRÆ MISNENSIS.

33

rante euasit. Anno Domini 1281. magna discordia orta est inter Albertum & filios suos Fridericum ac Tizmannum propter persecutionem matris mortuæ, & propter concubinam Kunnen von Ysenburg, superinductam. Tunc Erfordenses & aliqui comites ac nobiles adhærebant Alberto: reliqui vero comites & nobiles adhærebant filiis. In hac gwerra semel captus fuit vnus ex filiis per comitem de Keuernberg, & præsentatus Patri, atque per annum detentus est in castro Wartberg. Sed postea familiares sui nocturno tempore intrantes castrum eripuerunt eum, & spoliauerunt castrum omnibus, quæ secum asportare poterant. Idem Albertus post captionem fratris sui & filii, in huius sceleris vindictam, intravit Saxoniam, & destruxit castrum Werben, & Tuch expugnauit & destruxit. Anno Domini 1282. obiit Theodoricus, Marchio de Lusatia, & Landisberg, filius Henrici senioris Marchionis Misnensis, relinquens filium Fridericum, Turo cognominatum qui, temporibus aliquantibus transactis, litigauit cum Episcopis Numburgensi & Merseburgensi. Moritur tandem sine hærede. Cui successit in principatu Tizmannus patruus, filius Alberti, & frater Friderici. Ann 1287. durante adhuc discordia inter Landgrauium & filios, Rudolphus Rex intrauit Thuringiam, & pacificauit eos. Tamen non obstante pace, Albertus dolens de malis a filiis sibi illatis volens eos exhæredare, vocauit

C

fili.

filium suum Albertum natum de concubina scil. de Künnen von Ysenberg quem legitimari sibi fecit, dedit sibi quam plura castra cum omnibus ad ipsa pertinentia, & alia multa plura sibi dedisset in damnum filiorum, nisi Domini terræ restitissent. Eodem anno mortuus est senior Marchio Henricus Misnenfis, pater Alberti, qui octoginta erat annorum sepultus in Altenburg: Cui successit in principatu Fredericus qui cepit Albertum patrem suum, sed intercessionem principum aliorum & nobilium, specialiter Rudolphi regis, restitutus fuit libertati. Anno Domini 1290. presente Rudolpho rege in Erfordia Albertus Landgravius Thuringiæ in festo dedicationis Ecclesiæ S. Mariæ in monte S. Petri, creavit 16. novos milites, & singulos singulis gladiis & cingulis deauratis cingens, dedit multa bona terræ suæ, in odium filiorum suorum.

Anno Domini 1294. Albertus Thuringiæ Landgravius rursus in odium filiorum suorum, vendidit principatum Thuringiæ Adolpho regi Romanorum qui successit Rudolpho iam mortuo. Sed ambo filii Alberti contradixerunt, nec consentire voluerunt. Quare Adolphus rex in brevi post hæc potenter intravit Thuringiam, ad possidendum eam, & multi nobiles, consenserunt ei; alii nihilominus multo plures adhæserunt filiis, & restiterunt fortiter. Quod videns rex, congregavit magnum exercitum, & multa commisit in Thuringia, rapinis, spoliis,

&

& incendiis, nemini parcens. Post hæc rediens Adolphus rex, ad partes Rheni, denuo congregauit exercitum in curribus & equitibus, & intrauit orientalem & Misnensem terram, quam possidebant filii Alberti. Deuastauit autem ille multas ciuitates & villas, incendiis & rapinis, & nulli pepercit. Et adiunctæ sunt eis aliquot ciuitates, præsertim Lipzig, quæ concessit Adolpho. Borne adustum fuit, & multæ aliæ ciuitates deuastatæ. Pleræque tamen adhæserunt Sueuis, qui etiam multa castra possiderunt. Et sic isti dilecti principes fugati sunt a terra per malitiam patris infesti, & Regis Adolphi potentiam. Circa principium hyemis multi Sueui ex frigiditate perierunt, multi etiam occisione sunt occisi. Ipsi denique Sueui iam potentes in terra mulieres & virgines constuprabant, & multas passim impudicitias exercebant. Hanc nimirum iniuriam vindicauerunt illi de Raspenberg, qui eiusmodi nebulones viriliter expulerunt de terra. Altero dehinc anno venit iterum Adolphus rex ad orientalem terram, in ciuitatem Altenburg, ubi direxit pro Marchione Friderico. Qui venit sub conductu, & tamen falso conductu. Tum multitudo Sueuorum extemplo venit ad hospitium eius, volens eum contra ius gentium in mensa interficere, quod tamen Deus omnipotens auertebat, nec permisit. Nam interfecerunt vnum ciuem, qui secum venerat de Freiberg, & Camerarium Marchionis, ipse tamen adiuuante Domi-

no, licet difficulter, euasit. Eodem anno Adolphus rex venit in Freiberg, & statim cum suis honeste acceptus est, & destruxit castrum, & captiuauit eos, qui habebant eius custodiam, destruxerunt & muros civitatis. Sueui etiam per ruinas murorum castrum irrumpentes, ex fidelibus Marchionis sexaginta quasi viros comprehenderunt, quos rex illico interfecit, expugnauitque turres omnes, & ciuitatem sibi plene subegit. Marchio autem Fridericus cum fratre suo, pro redemptione suorum fidelium militum adhuc uiuentium dedit omnem terram suam. Taliter Fridericus circumuentus cum tribus tamen euasit, relinquens miserabiliter terram in manu aliena, non habens exercitum, nisi tres tantum viros. Rex vero Adolphus commisit Alberto patri eius terram, & pluribus aliis hinc inde de Sueuia, secessitque propter regni negotia iuxta Rhenum. Sicque alieni dominabantur terræ Misnensi. Vtpote Comes de Aschue cum vxore, filiis, & omni sua familia, possedit Oschaz, & multi alii hinc inde patrimonium Marchionum occupauerunt. Tandem miserante Domino, Marchio sic expulsus a terra sua, collegit ad se quosdam viriles & imperterritos socios, cum quibus audacter primum castrum Röchliz noctu præoccupauit. Vnde violenter expulit Rheinenses & Sueuos. Postea ambo fratres, Tizmannus & Fridericus congregatis ad se viris virtutis, absconderunt se in nemore iuxta Oschaz, atque comitem de Aschue

Aschue prætereuntem viriliter inuaserunt, prostrauerunt, & cum viginti quatuor sociis ceperunt, coëgeruntque eum reddere captiuos nobiles de terra Misnensi, & ciuitates Oschaz, Gythan, Debelum, Barum, cum castro Lichtenwalde. Attamen idem comes retentus fuit obstrictus, quousque alia plura in Thuringia redderet; sed promissum non tenuit: imo mendose contra datam fidem euasit. His temporibus Adolphus rex iuxta Wormatiam propter suam tyrannidem fuit interemtus a duce Austriae Alberto, filio Rudolphi quondam regis: ideo eodem anno fuit in regem Romanorum electus. His etiam temporibus moritur Kunne von Ysenburg, concubina Alberti, post illam accepit & aliam vxorem Albertus, relictam Comitis de Arnschau, pecuniam multam habentem, Adelheidem: & Fridericus filius eius tunc Marchio Misnensis accepit filiam eius Adelheidem, virginem pulcherrimam in vxorem, vnde Adelheidis vxor Alberti multum dilexit Marchionem ipsum propter filiam, quam duxerat in vxorem. Anno Domini 1306. Fridericus & Tizmannus multum infestauerunt Thuringiam, volentes rehabere dominium, quod vendiderat pater eorum regi Adolpho, & impugnaverunt Eisenach, eo quod consenserant venditioni, & adhæserant regi Adolpho. Hoc audiens rex Albertus misit magnum exercitum in Thuringiam contra Marchiones, qui multa mala inferebant terræ, quos Marchio-

nes fugabant de terra. Eisenach vero timebat Marchiones filios Alberti, atque castrum in ciuitate, de licentia Alberti Landgrauii, funditus destruxerunt, & reedificauerunt castrum Eisenburg contra castrum Wartburg. Sed quia domina Adelheidis Landgrauia multum dilexit Fridericum propter filiam eius, quam duxerat in vxorem, ideo ordinauit, quod idem Marchio Fridericus castrum Wartburg obtinuit. Quo obtento patrem suum inde fugauit, & de tota terra. Qui factus est præbendarius Erfordensium, quibus multa bona vendiderat terræ in odium filiorum, ipsis filiis non consentientibus. Anno Domini 1307. Fridericus Landgrauus Thuringiæ & Marchio Misnensis amoto patre suo de principatu, multum potens factus est. Eodem anno rex Albertus, dux Austriæ, audiens Fridericum Marchionem etiam possidere Thuringiam, congregauit magnum exercitum de Austria, Bauaria, Bohemia, & Sueuia, misitque illum ad terram orientalem contra Marchiones, Fridericum & Tizmannum. Et primo obsederunt oppidum Luckau, quod statim obtinuerunt. Fridericus vero & Tizmannus venientes in Lipzig conuocauerunt omnem potestatem suam; ubi venientes nobiles & ignobiles ciues, milites, & rustici, armati; parati erant ad bellandum cum principibus eorum. Quibus omnibus congregatis, invocato, per preces sacerdotum diuino auxilio, missaque solenniter cantata, dixit Fridericus iam armari se faciens:

Hes.

*Heute binde ich uf, Meisen Düringen und Pley-
sen, vnd alles, das meiner Eltern je gewart; GOTT
belffe mir uf dieser Fart; Also wir vor GOTT recht
haben, also reit her an die Schwaben.* Egressus
itaque Fridericus cum suo exercitu, ita fortiter
pugnauit, & viriliter triumphauit, prostrauit,
captiuauit, & occidit, vineens gloriose omnes
aduersarios suos. Sicque Sueuos confudit, ut
inde sit prouerbium: *Es wird dir gehen als den
Schwaben vor Luckau.* Eodem anno Tizman-
nus & Fridericus Landgrauus obsederunt ciui-
tatem Pegauensem, ex eo, quod Abbas, cuius
fuit ciuitas, adhaesit Adolpho & Alberto Re-
gibus Romanorum contra Marchiones; destru-
xerunt ciuitatem cum monasterio, succende-
runt & spoliauerunt. Ideo Monachi nun-
quam habuerunt postea tantam iurisdictionem
in ciuitate sicut prius. Nam Marchiones ibi-
dem dominabantur potentissime in temporalibus,
Monachi in spiritualibus. Anno illo nec-
dum elapso Tizmannus in Lipzig fuit mortuus,
& ibidem apud praedicatorum sepultus. Et sic
Landgrauus Fridericus solus possedit princi-
patus & dominia Thuringiae, Misniae, terrae
orientalis &c. Postea in breui tempore mortuus
est Rex Albertus, & sepultus in Spyra: Tunc
Ysenacenses, quod sibi adhuc adhaeserant, ter-
riti, de consilio aliquorum nobilium, reuerte-
bantur ad Marchionem Fridericum, & sub do-
minio eius fideliter permanserunt. Anno Do-
mini 1308, Fridericus Marchio Misnensis, &

Landgravius Thuringia, venit ad terram orientalem, & subiugavit sibi tres ciuitates ad Imperium pertinentes, Altenburg, Zwickau & Kempniz, & tenuit illas loco damnorum & iniuriarum per Reges Romanorum illatarum. Et postea facta est pax generalis in omni terra Marchionis. Anno Domini 1309. de nouo fuit suborta maxima guerra inter Erfordenses & Fridericum Marchionem, & durauit per septem annes. In hac Erfordenses destruxerunt Marchioni castra aliqua, scilicet Andislaba, Vtenste. Post hoc Erfordenses, Molhusenses, Northusenses, & comes de Wymaria, alias de Orlamunde dictus, coniurauerunt contra Marchionem Fridericum, & multa damna intulerunt terris eius. Hi omnes in hac guerra nulli perpercerunt, nec Clericis, nec religiosis. Tunc Marchio primo deuicit Capitaneum Erfordensium, comitem de Orlamunde, & abstulit ei ciuitates Trummelsdorf, Madel, Vipech, Wymar, & omnibus eum spoliasset; sed reuersus ab Erfordensibus magnis precibus rediit in gratiam eius post multa damna accepta: & coegit ipsum abrenuntiare vel diffidare Erfordenses, & ipsos persequi, quod fecit licet inuitus. Postea Marchio collegit exercitum, in quo habuit nobiles, milites, comites, Episcopos, de Saxonia, de Anhalde: cum his omnibus obsedit Erfordiam; omnes domus extra muros ciuitatis incendio destruxit, & omnes vineas incendit, & nulla erat strata publica, per quam
 quis

TERRÆ MISNENSIS. 41

quis posset intrare vel exire, ita quod gramina & vrticæ creuerint in stratis ciuitatis, & tanta fuit inopia in ciuitate, quod communis populus insurgere voluit contra consulum, nisi inuenisset concordiam & pacem cum Marchione. Eapropter Erfordenses, Northusenses, & Molhusenses faciendo pacem, dederunt maximas summas pecuniarum Marchioni. Sequentibus annis facta est validissima fames, quia propter tantas controuersias, scilicet Landgrauii Alberti, & Alberti Regum Romanorum, & aliorum, terra mansit inculta; de quo plurimi fame moriebantur in villis & ciuitatibus. Anno Domini 1314. Henricus Imperator Comes de Luzenburg, qui post Albertum fuit, defunctus est. Post cuius mortem duo sunt electi: dux Bauariæ ex parte vna, dux Austriæ ex parte altera, hi maximas habuerunt guerras inter se per nouem annos Tandem dux Bauariæ Ludouicus Imperium obtinuit. Anno supradicto Albertus Landgrauius præbendarius Erfordensium in multa egestate obiit, sepultus ibidem ad beatam virginem. Anno Domini 1317. ad biennium ante mortem Henrici Imperatoris Marchio & Landgrauius Fridericus habuit magnam discordiam cum Marchione Brandenburgensi Waldemaro. In hac guerra Lufizenses cum aliis adiutoribus Waldemari intrauerunt noctu per murum ciuitatem Hayne, volentes eam sic dolose capere; sed Deo largiente omnes

mnes capti sunt. Quod audiens Fridericus Marchio, æstimans ciuitatem iam captam ira correptus, equo velociter insiliit, exercitumque suum præueniens solus captus fuit, & Waldemaro prædicto præsentatus. Qui coegit eum pro liberatione sua reddere captiuos in Haynis, & renuntiare ciuitatibus in Lufiz, Landisberg, & Echersberg. Quæ cum omnia promississet liberatus est. Post hæc nobiles & domini terræ Misnensis & orientalis noluerunt consentire conditionibus a Marchione promissis. Vnde & potenter conuenerunt ad Waldemarum, contradicentes huic cessione & sponsioni. Eapropter Fridericus adhuc captiuus volens quidem satisfacere, adductus est in præsentia eorum, vt coram omnibus de satisfactione promitteret: Verum prædicti nobiles bene armati, ceperunt comitem de Anhalt, alias ducem de Kötten, cum omnibus suis, & sic liberauerunt dominum suum. Nec prædictus comes relaxatus fuit, quousque omnia reddidisset, quæ iam ceperat, & dimitteret omnia promissa. Quod & factum est; & restituta est virgo, promissa prædicto duci de Kötten. Anno Domini 1316. Marchio Fridericus quendam nobilem habuit in terra, quem multum dilexit. Hic vna vice valde stulte loquebatur, dicens: Domine, ego promoui vos in principatum, ego etiam noui modum amouendi vos de principatu; & princeps hoc non multum curauit.

Verum

Verum Marchionissa egerrime tulit hæc verba, vnde & instanter petiuit Marchionem, vt daret sibi virum illum, qui talia verba fuisset locutus. Quod cum factum fuisset, in castro Wartburg in turrim reclusus, ibidem mortuus est. Anno Domini 1322. Marchio Fridericus tactus apoplexia, tribus annis supervixit, & mortuus est, sepultus in Ysenach ad sanctam Catharinam. Cui successit in principatu Fridericus Filius suus, adhuc quindecim annorum. Hic duxit in vxorem Mechtildem filiam Imperatoris, de qua genuit quatuor filios, Fridericum, Balthasarum, Ludouicum & Wilhelmum; & tres filias, vnam desponsauit Friderico Burggraui Nurmbergensi, duas tradidit ad monasterium in Suzeliz. Anno Domini 1335. Erffordenses habuerunt in vinculis plures Clericos, & antea plures occiderunt, quia adharebant cuidam Episcopo Moguntinensi a Papa dato contra Canonicè electum. Sed ille electus petiuit Erffordenses, vt dimitterent Clericos liberos, nec volebant. Electus hoc dure suscepit, & assumpsit causam contra Erffordenses, reuocando Fridericum Thuringiæ Landgrauium in auxilium. Et sic Marchio cum Episcopo Moguntinensi obsederunt Erffordenses cum aliis 16. principibus, & destruxerunt vineas & segetes vndique circa Erffordiam. Et tandem ex magna inopia in ciuitate facta populus communis insurrexit contra diuites & consulatam, vi compellentes eos, vt
Cleri-

Clericos libertati donarent. Et maximas pecunias dederunt Episcopo & Marchioni; sicque pax reformata est posthac ad tres annos. Idem Marchio construxit claustrum sanctæ Elisabeth sub castro Wartberg. Anno Domini 1346. facta est magna discordia inter Episcopum Moguntinum & Marchionem Fridericum ex illa causa, quia nobiles dicti de Salza, fratres inter se discordes, vendiderunt patrimonium suum. Quidam partem suam vendiderunt Episcopo, quidam vero Marchioni. Sed aduocatus Episcopi dolose amouit aduocatum Marchionis de possessione castri Salza, & sic voluit totam ciuitatem conseruare & præoccupare Episcopo: propter quod Marchio Fridericus obsedit hostiliter ciuitatem Salza. Tunc clientes Episcopi ascenderunt muros ciuitatis, & depositis braccis contra Marchionem fecerunt ei magnam contumeliam. Exinde Marchio nimium prouocatus ad iram sagitis igneis ciuitatem totaliter incendit. In quo incendio 16. sexagenæ hominum peruerunt. Placuisse quidem Marchioni, quod homines exissent, sed armigeri Episcopi portas obstruxerunt. Post hoc concordia fuit facta inter Episcopum & Marchionem, quod ambo possiderent ciuitatem: sicque de nouo ciuitas reformata est. Anno Domini 1348. obiit domina Mechtildis vxor Marchionis Friderici, & sepulta est in Cella, monasterio terræ Misnensis. Eodem anno

mor-

mortuus est Ludouicus Imperator pater præd-
 ctæ Dominæ. Anno Domini 1348. Electores
 sacri Imperii discordantes, elegerunt tres Im-
 peratores. Vna pars elegit Carolum, Regem
 Bohemiæ; alia pars Guntherum de Schwarz-
 burg; tertia pars elegit comitem Henricum
 de Berneburg. Comes Guntherus intoxica-
 tus interiit prope Frangfordt. Carolus vero
 assumtus est & coronatus. Anno Domini
 1349. Fridericus Marchio Misnensis & Land-
 grauius mortuus fuit, & sepultus in Cella.
 Huic successerunt in dominio suo tres filii sui,
 scil. Fridericus, Balthasar, Wilhelmus: quar-
 tus vero filius Ludouicus factus fuit Episcopus
 in diuersis Ecclesiis. Anno Domini 1350. an-
 ni Iubilæi Fridericus senior frater de consensu
 fratrum suorum bene rexit solus per viginti an-
 nos omnia dominia Marchionum. Eodem
 anno per totam Thuringiam omnes Iudæi cre-
 mati sunt, & in multis aliis ciuitatibus. Eo-
 dem anno venerunt flagellatores. Eodem an-
 no quidam Begardus, pessimus hæreticus, com-
 bustus fuit in Erfordia. Eodem anno vali-
 dissima pestilentia in omnibus terris Marchio-
 num. Anno Domini 1351. commissum est
 magnum bellum inter Regem Franciæ & An-
 gliæ. Rex Angliæ victoriam obtinuit, & ce-
 pit Regem Franciæ, & Iohannes Rex Bohemiæ
 cæcus, pater Caroli Imperatoris fuit interfe-
 ctus cum quatuor militibus, quibus fuit anne-
 xus ferreis catenis, ob amorem Regis Franciæ.

Anno

Anno Domini 1368. Marchio iunior Wilhelmus intrauit Lombardiam cum Imperatore Carolo, contra Dominum Mediolanensem, inimicum Papæ. Et cum aliquod tempus fuisset in confinio illius, Imperator (vt dicitur) corruptus pecunia recessit, & propterea male fuit contentus de eo. Anno Domini 1370. dux Magnus Brunswicensis & Luneburgensis in quodam bello contra ducem Magnipolensem amisit plus quam centum captiuos armigeros. Ad redimendum autem illos vendidit ciuitatem Sangerhusen Marchionibus iure hæreditario. Anno Domini 1373. prædictus dux Magnus occisus fuit in quodam conflictu per ciues suos, scil. Luneburgenses & Hannferenses & reliquit quatuor filios, scil. Fridericum, Bernhardum, Henicum, & Ottonem, qui postea factus fuit Episcopus Bremensis. Anno Domini 1378. mortuo Iohanne Episcopo Moguntinensi, Canonici elegerunt Adolphum de Nassau, sed Papa dedit Episcopum Bambergensem scil. dominum Ludouicum pro Episcopo Moguntinensi, quem refutauerunt Moguntinenses & Erfordenses. Tunc clerus & religiosi per sex annos exierunt Erfordia, quia noluerunt communicare excommunicatis a Papa. Anno Domini 1377. Wenceslaus Rex Bohemiæ, filius Caroli Imperatoris, electus fuit in Regem Romanorum, procurante hoc patre apud Electores. Anno Domini 1379. ortum fuit pessimum schisma in Ecclesia Dei.

Dei. Nam Romæ fuit electus Virbanus per omnes Cardinales; sed postea eodem anno, videbatur Cardinalibus, quod non esset rite & canonice electus, recesserunt ab eo: venientesque in Ecclesiam Gallicanam elegerunt alium Papam, Clementem, qui residebat in ciuitate Auinionensi. Et illud schisma durauit longo tempore, quia quoties vnus eorum moriebatur, Cardinales de cœtu suo, tanquam iusti, elegerunt sibi Papam alium. Anno Domini 1380. Carolus quartus Imperator mortuus est, cum regnasset annis 33. & sepultus est Pragæ in Ecclesia Castri. Post illum Imperatorem multo tempore non fuit Imperator, quia filius eius Wenceslaus propter instantias plurimas multorum principum & fratrum suorum, qui libenter eius promotionem ad Imperium non vidissent, nunquam voluit ire Romam ad coronandum. Et sic Imperium multo tempore vacauit, non in modicum Ecclesiæ detrimentum. Anno Domini 1387. obiit illustris Princeps Marchio Fridericus in castro suo Altenburg & sepultus est in monasterio dicto Cella Misnensis terræ iuxta Patrem & matrem suam. Hic Marchio reliquit tres filios, scil. Fridericum, Wilhelmum, & Georgium, omnes minoris ætatis, quibus bene præfuit mater eorum multis annis, domina Catharina de Henneberg vsque ad obitum suum. Nam post mortem patris eorum dominia fuerunt diuisa, quæ antea tres fratres habuerant

coniuncta. Balthasar mansit Landgrauiaſus Thuringiæ, dominus Wilhelmus mansit Marchio Miſnensis. Tres vero filii defuncti Frederici manserunt orientales. Eodem anno, in Carnis priuio in ciuitate Caluis, dominus Ludouicus Episcopus prouisor Ecclesiæ Magdeburgensis, germanus Marchionum, volens facere solatium nobilibus terræ, conuocauit plures Comites, Barones, milites, Burgenſes & clientes, vocauit etiam generoſas dominas nobiles terræ; sed heu gaudium illud mundanum verſum fuit in luſtum! Nam feria ſecunda in ſero chorea fuit ordinata in conſiſtorio Caluis per nobiles vtriuſque ſexus: & Episcopus Ludouicus duxit choream in præſentia germani ſui, domini Wilhelmi, Marchionis Miſnensis. Et ecce ſubito murmur & clamor inſonuit in medio chorifantium, quaſi incendium eſſet ſub gradibus, vbi fores aſcenſus ad conſiſtorium. Et Episcopus hoc audiens cœpit primo fugere, & omnis multitudo ſequebatur eum. Et cum perueniſſet ad gradus cum tanta multitudine, diffracti ſunt gradus, & Episcopus primus cecidit, & omnes ſequentes ceciderunt ſuper eum, ſicque factum eſt, vt ſolus Episcopus oppreſſus ſubito mortuus permanſerit. Dominus autem Wilhelmus per ſcalam deſcendit de fenestra, & ſumme turbatus mane cum ſuis reſceſſit. Episcopus autem defunctus Magdeburgum deducitur & in Collegio ſancti Mauritiſi ſepelitur. Anno Domini 1389.

domi-

dominus Philippus de Alemannia Cardinalis, de semine regum Franciæ, Legatus Apostolicus deguit in ciuitate Egra quasi per mensem, in conuentu fratrum minorum, & post hoc pertransiens plures ciuitates venit Erffordiam, & mansit ibi in monasterio S. Petri quasi per dimidium annum, & multa privilegia & beneficia multis dedit. Eodem anno Episcopus Moguntinensis rediens de Erffordia grauius infirmari coepit in Heilgenstadt: oppressus tanto malo infirmitatis, vt omnes sui fugerent ab eo, imo proprius germanus, sicque miserabiliter exspirauit. Et innumerabilis multitudo coruorum hora mortis suæ desedit super tectum domus, in qua jacebat. Euolante autem anima eius in crepusculo, auolabant & corui. Hic fuit Adolphus de Nassau, qui restitit Papæ, & Ludouico, germano Marchionum, dato per Papam in Episcopum Moguntinum Anno Domini 1391. Marchio Fridericus germanus Wilhelmi & Georgii cum magna comitantia nobilium de Misnia & Thuringia pro acquirenda militia Prussiam intravit, atque cum magna potestate, vna cum Dominis Prusiæ, contra Saracenos processit, ibique miles effectus est. Anno Domini 1392, Iuniores Marchiones obsederunt castrum Lichtenberg tempore hyemali in magnis frigoribus, & illud obtinuerunt cum omnibus villis & nemoribus ad idem castrum pertinentibus. Quod quondam fuit illorum de.

D

Schwarz-

Schwarzburg, sed tunc impignoratum nobili de Wizeleben, & cuidam ciui Erfordensi, Henrico de Paradiso, qui principes iniuriose offenderunt; ideo ipsos de castro expulerunt. Anno Domini 1393. Marchio Misnensis tunc senior Wilhelmus, procurauit indulgentias Romanas a poena & culpa pro ciuitate Misnensi. Sed postea indulgentiæ istæ tempore suo, ibi & alibi per Papam fuerunt cassatæ. Eodem anno Wenceslaus Rex Bohemiæ & Romanorum, captus fuit in regno Bohemiæ a suis, & ultra dimidium annum traductus de castro in castrum, ita vt ignoraret, vbinam esset. Tandem germanus suus Iohannes Dux Gorlicensis magnis laboribus & sumptibus ipsum liberauit, & ita fuit restitutus regno suo. Sed idem dux Iohannes postea statim intoxicatus veneno moritur, An. Dom. 1386. Fridericus Marchio cum suis germanis destruxit castrum Balgenstätt & nobiles de Balgenstätt de terra fugauit; erant enim famosi raptores, & contemptores principum, & multa incendia ciuitatum Marchionum procurauerunt. A. Dom. 1400. Fridericus dux Brunswicensis interfuit placito Principum in Nurnberga, & redire uolens ad partes suas occisus fuit in via prope Frislarium, & ibidem captus fuit dux Saxonie Rudolphus per traditiones Iohannis Episcopi Moguntinensis. Item dux Bauariæ eligitur in Regem Romanorum. Eodem anno Herbipolenses prostrati fuerunt per Episcopum
 eorum,

TERRAE MISNENSIS.

51

eorum, unum de Schvvarzburg, & magna pars muri fuit destructa, & multæ domus lapideæ deiectæ, in contemptum ciuium. Anno Domini 1404. Bonifacius Papa moritur, & Innocentius durante schismate subrogatur. Tunc Landgravius Thuringiæ Balthasar senior, relictam Friderici Brunsvicensis occisi, filiam Ducis Saxoniae, duxit in vxorem, & modico tempore superuixit. Anno Domini 1405. tanta fuit constringentis hyemis rigiditas, vt a festo Martini vsque ad festum purificationis Mariæ nulla nix liquesceret. Et circa idem festum cœpit esse subita aquarum excrefcentia. Anno Domini 1408. studium Pragense cœpit desolari, regnante Wenceslao Rege Bohemiæ; facta fuit namque discordia in vniuersitate Pragensi inter Bohemos & tres alias Nationes. Bohemi namque volebant omnes suppeditare & præcellere coniuente Rege. In hac namque discordia Rex consentientibus Bohemis, cocum suum in Rectorem vniuersitatis instituit. Ob illam & alias plures causas hæresim sapientes tres illæ Nationes recesserunt. Quos Fridericus Marchio Misnensis & orientalis benigne recollegit in opido suo Lipzensi cum fratre suo Wilhelmo, & ibidem studium generale erexit. Et tunc apparuit quomodo bona actio cum elatione non eleuat, sed grauat. Nam Bohemi sibi ipsis in suis obseruantis & opinionibus placentes dicebant: Bohemum non posse hæreticum

ticum uel esse, uel fieri, cæteros autem omnes præsumptuosissime & plenissime bestias & hæreticos appellabant; cum tamen ipsamet hodie, paucis exceptis, omnes facti sint hæretici, impleto communi antiquo prouerbio in scholis puerorum uisitato: Non est fides in Bohemio. Prædicta Lipsensis Vniuersitas confirmata est ab Alexandro Papa anno Domini 1409. Posthæc in breui Marchio prædictus grauiter corruens aliquandiu infirmabatur; postea filios procreauit, uidelicet Fridericum, Sigismundum, Wilhelmum, item filias. Vnam duxit Landgrauius in uxorem: Marggrauius Brandenburgensis coegit ipsum Fridericum, filium prædicti Friderici, per inuasionem terræ Saxoniz, ad dandum sororem suam sibi in uxorem, quod & factum est, Transactis aliquibus annis, præfatus Fridericus Marchio Misnensis, fundator studii generalis in Lipzig, factus est dux Saxoniz, mortuo prædecessore suo, & hoc non sine multo grauamine: atque aliquasiter contra uoluntatem incolarum & ciuitatum terræ Saxoniz, cum reclamatione denique Ducis de Luneburg. Anno Domini 1426. absente ipso Duce Friderico, Bohemi magnum congregauerunt exercitum aduersus Misnenses. Ducissa uero uxor Friderici, similiter misit contra eos multitudinem magnam, sub ducibus exercitus, & comitantia multorum nobilium. Committentibus itaque bellum, occubuit pars Misnensium, in quorum

EXER-

TERRAE MISNENSIS.

§

exercitu melior & maior pars nobilium, comitum, militum, & Baronum terrarum Misniae, Thuringiae, & orientalis terrae interiit: & hoc per traditionem cuiusdam nobilis Thuringi, dicti Appel Vizthum, cui maior cura exercitus commissa fuit, tanquam superiori Capitaneo. Qui & fertur dixisse. Nunc vindicaui fratrem meum. Habuit enim ante illud factum fratrem, qui erat Marschallius in curia Principis. Hic decapitatus fuit coram Imperatore Sigismundo. Nam quodam tempore Fridericus dux Saxoniae disposuit pecuniarum magnam summam dirigere Imperatori, in propinam donationis ducatus Saxoniae. Hanc ipse Vizthum tradidit, ita ut deferentes spoliarentur, & aliqui occiderentur. Postquam vero Fridericus dux Saxoniae reuersus fuisset in terram suam, nimirum turbatus de interitu tantorum nobilium, post annum moritur. Commissum fuit bellum illud lethale ante ciuitatem Auffigk in die Viti, quae erat dominica dies. Mortuo Friderico, Duce Primo Saxoniae, successit ei filius suus Senior, dictus Fridericus. Alter autem frater seu filius Sigismundus per inordinatum amorem cuiusdam monialis seductus reliquit dominium terrae suae, sub specie poenitentiae, ad sacerdotium processit, malo suasu aliquorum. Hic postea Episcopus Herbipolensis est effectus. Sed vagabundus, & in seipso erroneus factus, totum dominium cessit Friderico. In isto ta-

men errore captus est a fratre suo Friderico, & propter honestatem tentus in castro vno vsque in finem vitæ, aliquibus sub poena capitis commissus. Anno Domini 1430. Hussitæ seu Bohemi cum magna potentia intrauerunt terram Misnensem & orientalem, multa damna inferentes populo. Et infra octauas Epiphaniæ venerunt ante Lipzig, & plures alias terras inuaserunt, Franconiam, Bauariam &c. Anno Domini 1431. dux Austriæ cum Hungaris agens bellum contra Hussitas 14. millia de eis occidit circa Wien. Reliqua vero pars Marchiam Brandeburgensem depopulata, oppidum Guben destruxit. Anno Domini 1438. dux Saxonie cum magno populo intrauit Bohemiam, voluntate Imperatoris obsidens quedam castra & ciuitates. Tandem cum redire disponderet in terram suam, Bohemi conglobati obsidebant sibi viam. Contra quos bellando magnam fecit victoriam; nam multos prostravit, occidit, & captiuauit. Colligatos denique & conglobatos gregatim & processionaliter quasi ante se egit, tradiditque illos hinc inde carceribus puniendos. Et iuniorum Dominum de Sternberg cepit. Anno Domini 1448. Fridericus dux Saxonie relatione quadam percepit, Bohemos congregatos tendere in terram suam. Timens ipse congregauit validum exercitum ex nobilibus, Burgensibus, & militibus. Qui in via multa damna intulerunt, quousque peruenierunt ad

TERRAE MISNENSIS.

55

ad quendam locum non multum distantem a nemore Bohemorum. Ibidem inter seipfos maxime rixati tumultuabantur, Zvvikauenses contra Lipsienses, & alii contra alios, quod vix sedari potuerint. Nihilque in ea expeditione feliciter gestum est. Bohemi autem in magna congregatione inuasertint civitatem Pragensem, capientes eam, vbi adhuc multi erant fideles, qui tunc vehementer oppressi sunt. Anno Domini 1450. orta est magna dissensio inter duos fratres, Fridericum ducem Saxoniae & Wilhelmum Landgravium Thuringiae, propter quoddam castrum dictum Schvvarzberg. Contigit enim his diebus, vt plures principes & Barones conuenirent in Tzschervviz, affuit & Marchio Brandeburgensis, qui habuit forem Friderici ducis Saxoniae. Finitis tractatibus Fridericus dux Saxoniae tendens versus hereticos Bohemos, commisit praedicto Marchioni curam suorum in terris suis. Quod quidem fideliter promittendo deosculabatur eum, tanquam amicus amicum, dieens: *Ziehet hin mein lieber Schvvarzger, ich vwill euer getreuer Vorsteher seyn; es vvas aber Iudas Kuff.* Sic separati sunt ab inuicem. Dux autem Saxoniae Fridericus, congregato magno exercitu, processit contra Bohemos. Audiens autem de contrarietate castrum Schvvarzberg retrocessit & venit in Thuringiam, obsidens ciuitates aliquas & castra, pluraque damna intulit. Sub hoc euentu frater suus Wilhelmus, Land-

galli

D 4

gravius

gravius Thuringiæ, rursus terras eius eum adiutorio Bohemorum intrauit, & magna ei damna intulit. Sicque illa dissensione hi duo principes & fratres semetipsos alter alterum deuastauerunt, & quodammodo exterminauerunt. Pegauia obsessa a Bohemis viriliter restitit. Gera autem ciuitas capitur, populus occiditur. Multæque aliæ ciuitates, utpote Mitteveide, Dobelum, Froberg, Choren castra & villæ incensæ & exterminatæ sunt a Bohemis. Sub his litigiis fraternis Marchio Brandenburgensis, qui prius dederat osculum pacis cum exercitu suo in parte altera terram Saxoniam hostiliter inuasit, addiditque dolorem dolori. Sicque bonus iste princeps Fredericus ex omni parte tribulabatur. Huius autem dissensionis occasio fuit Appel Vitzthum. Tandem miserante Domino diffidium fraternum quieuit; concordatque Principes totius mali seminarium Appel Vitzthum de consiliis suis eiecerunt.

Anno Domini MCCCCLI. Dux Burgundie solempnem legationem, ut puta vnum Reuerendum Patrem Dominum Abbatem, & militem vnum strenuum & prudentem, cum multa comitua misit ad Ducem Saxoniam, ad desponsandum filiam illius filio suo. Cum venientes in Thuringiam, per Appel Vitzthum, viriliter spoliati & capti sunt, atque in castrum fortissimum Dornburg traducti. Estimabat etenim ille

ille nequam per hoc facinus, se gratiam Landgrauui, a cuius consilio eiectus fuerat recuperaturum, sed aliter euenit. Nam Wilhelmus Landgrauuius comperto hoc scelere, mox cum suis dictum castrum obsedit; dehinc cum adiutorio fratris & Erffordensium omnia castra quæ pertinebant ad istum nequam Appel Vitzthum cum omnibus suis de terris suis expulerunt. Cum veniens ad Bohemos sui similes infinitas contrarietates & discordias seminauit, inter ipsos Bohemos & Dominos Misnenses.

Anno Domini MCCCCLII. Fridericus Romanorum Rex ducta vxore Yconera filia Regis Portugallia, ascendit Romam cum Ladislao Rege Vngariae & Bohemiae & Alberto Duce Austriae fratre suo, & a Papa Nicolao, vna cum vxore Imperiali diademate coronatus est. Eodem anno validum bellum cepit inter Dominos Domus Teutonicorum & ciuitates Prussiae, propter nimiam vt dicebatur insolentiam fratrum praedictorum.

Anno Domini MCCCCLIII. Turci ceperunt Constantinopolim, cum impugnassent eam singulis diebus terra marique, plusquam cum trecentis hominum millibus, per continuos LXVI. dies. Trucidauit Imperatorem cum Patriarcha & omni masculino genere, quasi pecora sine vlla miseratione, senes cum iunioribus, mulieribus & virginibus in captiuitatem abductis.

Anno Domini MCCCCLXXV. In die Lucia obiit Dominus Iohannes dux Bavariz, Primæ Germaniæ, Archi-Episcopus Ecclesiæ Magdeburgensis, strenuus defensor Patriæ. Cui succedit Dominus Ernestus, Dux Saxoniz, Marchio Misniæ, Landgravius Thuringiæ admodum iuuenis adhuc, quia forte tredecim annorum postulatus in die Epiphaniæ. Fuit filius Ernesti senioris Ducis Saxoniz Electoris, & fuit per Dominum Apostolicum Sixtum quartum admissus & confirmatus, & multa priuilegia per eundem eidem fuerunt concessa. Videlicet quod posset vti Roqueto more Romano; ordines sacros recipere extra tempora in iure constituta & ante legitimam ætatem, crucemque facere ante se deferre, & multa alia concessit eidem. Iste annus fuit infestus Christianis Principibus. Nam potentissimus Christianorum Principum, Carolus Dux Burgundiæ gladio Switenfurd occubuit. Ditissimus videlicet princeps Mediolanensium, in ecclesia per quendam transfossus expirauit: Religiosissimus Dominus Iohannes Archi Episcopus Magdeburgensis, de quo superius, vltimum diem infirmitate præualecente clausit. Bellicosissimus & martialium rerum fortunatissimus Palatinus Reni viam vniuersæ carnis ingressus est.

Anno Domini MCCCCLXXVII. Capitur Quedlinborg per Ducem Saxoniz Ernestum & Albertum fratres. Et Aschersleuenses redemerunt vexas pecunia nescio quanta.

An-

TERRÆ MISNENSIS.

59

Anno Domini MCCCCLXXVIII. in Vigilia Sancti Matthæi, quæ tunc fuit die Dominico in meridie capta fuit Hallis ciuitas Saxonix nobilis per Dominum Ernestum administratorem Ecclesiæ Magdeburgensis cum satis parua manu, & posset quodammodo reputari inter mirabilia mundi quod tam populosa, famosa & firma ciuitas, debuerit tam parua manu capi, clara die, si discordia non fuisset inter eos.

Anno Domini MCCCCLXXIX. feria 2. post Iudica Erffordiensis occupauerunt curiam Episcopalem in Erffordia ausu temerario, & fuit discordia non modica inter eos & Dominum suum naturalem Episcopum Moguntinum. Quare dictus Episcopus cogitauit resignare Episcopatum Alberto filio Ernesti Ducis Saxonix fratri Ernesti Administratoris Ecclesiæ Magdeburgensis, quod Erffordiensis quantum valuerunt impedire nitebantur. Vnde & magnam indignationem incurrerunt prædictorum Principum, quod etiam finaliter male cessit eisdem. Circa hoc tempus Erffordiensis destruxerunt Monasterium monialium dictum ad sanctum Ciriacum satis antiquum, & ibidem ædificauerunt castrum, vt speratur in malum, diabolorum aliquo concitati. Eodem anno Eynbeckenses, male pugnaverunt contra Hassones in finibus ciuitatis suæ Eynbeck nam centum & sex interfecti & octingenti captiuati & abducti fuerunt, inconsulta eorum audacia hæc faci-

faciente. Eodem anno Monasterium in Krem-
schoue ordinis canonicorum dioecesis Num-
burgensis factum est Carthusia, procurante Du-
cissa Saxoniae Seniore, matre Ernesti & Alber-
ti Ducum quae fuit Ducissa Austriae Soror Fride-
rici Imperatoris.

Anno Domini MCCCCLXXX. Ernestus
Dux Saxoniae adiunctis sibi multis aliis iuit Ro-
mam, ubi a Domino Sixto Papa honorifice sus-
ceptus fuit. Eodem anno Albertus filius Er-
nesti iam dicti fuit factus prouisor *uff dem Eychs
Felde* contra voluntatem Erfordensium &
Canonicorum Moguntinae Ecclesiae, & statim
emancipatus per Episcopum, contra morem
priscorum temporum, & abilitatem ad eligen-
dum actiue & passiuue, cum esset vix xv. vel xvi.
annorum. Qui etiam Moguntiae stetit in stu-
dio generali. Et procedente tempore, quia
Episcopus non potuit efficere vt substitueretur
sibi, elegit eum in suum filium spiritualem &
adoptiuum, & commisit ei gubernationem to-
tius provinciae Moguntinae in temporalibus re-
seruata sibi sufficienti provisione. Eodem ve-
ro tempore castrum valde nobile & solempne
per Dytherum de Ysenberg Episcopum Mo-
guntinum, in Moguntia non diu ante constru-
ctum ignibus conflagratum est, existentibus in
eo Episcopo praedicto cum filio suo spirituali,
Alberto Duce Saxoniae, qui etiam vix incen-
dium euaserunt. Eodem anno circa festum

COR-

corporis Christi Ernestus Administrator Ecclesie Magdeburgensis, factus & Administrator Halberstadiensis, & sic administravit duos Episcopatus. Eodem anno Dominus Dietherus de Eisenberg Archiepiscopus Moguntinus, protestatus fuit contra Erfordenses in multis locis, per publicam insinuationem in scriptis affixam foribus Ecclesiarum diuersarum prouinciarum & ciuitatum. Vbi querebatur publice, maioribus & minoribus, nobilibus & plebeis de multis violentiis & iniuriis sibi & Ecclesie Moguntinae per praedictos illatis. At e contra Erfordenses excusatoria scripta similiter fecerunt affigi foribus Ecclesiarum diuersarum prouinciarum & ciuitatum, ubi mentionem fecerunt de certis priuilegiis; saepius vero de antiquis consuetudinibus, ad eos vsque deductis; de quibus praefatus Archi-Episcopus causatus fuerat, quod per violentiam & iniustitiam fuissent introductae & obseruatae & in graue prauidicium sui & Ecclesiae suae, quod & verisimile erat videre. Et plures reprehenderunt Erfordenses, dicentes eos per sua scripta propriam stultitiam & iniustitiam pro palasse. Hoc anno Turcorum Admiratus obsedit Rhodum & valde valide impugnauit, sed tamen fugatus fuit, cum iam quasi ciuitatem obtinuisset, quoniam murum iam plurimi Turcorum transcenderant; sed Dei & Christi adiutorio repulsi fuerunt. Audiens Anti-Christus ille Turcorum Rex, non contigisse in Rhodo qualia voluit,

pra-

præ tristitia infirmatus & mortuus est & sepultus (vt creditur) in inferno. Fertur enim quod moriturus trines cum blasphemia exclamauerit: Maledicta Rhodus! sicque maledictam in manus Luciferi animam efflauerit. Eodem anno Ruteni in Lliuonia, lamentabilem & miserabilem plagam fecerunt in Catholicos Christianos.

Anno Domini MCCCCLXXXI. fuit conuocatio Principum in Nurmberga ad tractandum de modo resistendi Turcis, verius autem, ut rei veritas ostendebat de modo emungendi pecunias, tam a Populo, quam a Clero. Nam de Turco minor sollicitudo fuit. De ista exactiōne seu Stewra (vt ipsi vocabant) multa mala fuerunt exorta non multum distantia ab hæretica prauitate imo a Turcali impietate & præcipue in diocesi Bambergensi. Vbi Albertus Senior Marchio Brandenburgensis in veteratus dierum malorum, inaudita & horrenda attemptari fecit & de facto perpetravit contra clerum, omnem clericalem & ecclesiasticam libertatem & immunitatem subuertentia. Sed relinquamus illa Domino Apostolico.

Anno Domini MCCCCLXXXII. circa festum Iohannis ante portam latinam obiit Dominus Dietherus de Eisenberg Archi-Episcopus Moguntinus, cui communi electione successit Albertus Saxonie Dux Frater Ernesti Magdeburgensis

gensis Administratoris de quo supra. Eadem tempestate discordia valida orta est inter ciuitatem Hildesheim & Episcopum suum, quæ post aliquales cades vtrinque factas pecunia Hildesheimensium sopita fuit. Nam his temporibus nullus tam validus Dominus cui nummi amor non dominaretur. Hoc etiam anno filia Caroli Ducis Burgundia quæ nupserat Maximiliano filio Imperatoris, cecidit de equo & fracta ceruice mortua est. Hoc denique anno obiit Wilhelmus Dux Brunswicensis, vir grandævus & pacificus, cui successit filius eius Fridericus. Iterum isto anno obiit Wilhelmus Dux Saxonie & Landgravius Thuringie, strenuus multum ac bellicosus, & Christianorum Principum non minimus, stabilem pacem & securitatem viarum in terra sua conseruauit. In multis quidem laudabilis, nisi quod pellicatu cuiusdam Katharinæ de Brandenstein, suo generi valde imparis deceptus; nobilissimam coniugem suam, regii generis foeminam, utpote Regis Bohemie, Hungarie, Romanorumque Imperatoris filiam, sororem Ladislai Regis, valde ignobiliter tractauit, & ad vitæ finem quasi martyrio, ut dicitur, coegit; & post concubinam suam associauit sibi vinculo coniugii, quam prius sæpe conuenit in crimine adulterii. Etiam nimis grauauit subditos suos exactionibus diuersis sine necessitate ul-

la,

la, persuasionibus vt verissimiliter credebatur, huius præcognitæ vxoris suæ, vt verum videtur quod dixit Poeta: Asperius nihil est misero dum surgit in altum. Nam ista Domina Katharina, priusquam in pellicatum Principis aduenisset, dicebat ignominia proprii pudoris, quasi vulgarium communi concubitu victum queritasse & forte suæ libidinis expletionem. Postea autem hæres facta Domine suæ, castissimæ scilicet Regine, imo prædo. Vt veritas diuini eloquii per Salomonem sapientissimum enuntiati, probaretur tam grauius commouit terram, &c. Istius Wilhelmi mors fuit Erffordensibus graue dispendium, quoniam confœderatus eis & quasi conciuis eorum defensauerat eos. Nunc vero fratruelibus eius Ducibus Saxonie Ernesto & Alberto, principatum Thuringie sumentibus, timor sine dubio & tremor atque angustie undique inuaserunt eos: quoniam animos prædictorum Principum non mediocriter offenderant, vt supra tactum est confisi de Ducis Wilhelmi defensione, immemores autem Prophetici elogii: Nolite confidere in Principibus, & iterum: Maledictus vir qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum. Ista non attendentes Erffordenses, innixi baculo huic arundineo, non curauerunt Dominum suum naturalem Archi-Episcopum Moguntinum, nec istos Duces,

cēs, quos tamen sciuerunt hæredes & futuros Principes Thuringiæ, & ergo eisdem Principatum sumentibus, non immerito angustati sunt. Dabatur enim vnicuique licentia diffidandi, captiuandi, spoliandi, incarcerationandi, exactionandi eos, & negabatur eis saluus conductus &c. Propter hoc & alia coacti Erfordenses, circa festum Luciæ composuerunt se cum Principibus prædictis, satis grauibus conditionibus sibi compositis, & forsā vsque ad hæc tempora eis inauditis & insuetis &c. Erfordenses prius ante aliquot annos destruxerunt monasterium sancti Ciriaci extra ciuitatem, timentes, nescio quid timuerunt, forte ne sanctus Ciriacus veniret ad eos in ciuitatem. Et quia præsidia Dei & sanctorum a se remouerunt, ergo non immerito, vt reor, tam graui seruitute oppressi sunt, recedentibus a se omni auxilio, consilio & præsidio. Anno isto ignis multa oppida, hinc inde absumsit, scilicet Torgaw, Gottingen, Tudderstat &c. Hoc etiam anno Episcopus Bremensis & administrator Monasteriensis, suscepit etiam tertiam Ecclesiam administrandam, scilicet Osnabrugensem. Querebantur his temporibus Laici communiter de auaritia, & nimis possessionibus ac diuitiis Ecclesiasticorum, quod vti que verum non esse probat, quod vnus homo cogebatur duos vel tres Episcopatus ad-

ministrare. In tantum fuerunt bona Ecclesiastica deuastata & alienata, Laicorumque tyrannide diminuta.

Anno Domini MCCCCLXXXIII. Henricus Landgravius Hassiæ, Vir prudens, pacis propagator, & suorum strenuus defensor obiit. Habuit uxorem filiam vnicam Comitissæ de Katzenelnbogen, valde pecuniosi hominis; post cuius obitum ipse obtinuit omnem pecuniam & omnem comitatum eius. Circa festum Paschæ huius anni, Erfordiensis composuerunt se cum suo administratore, Alberto filio Ernesti Ducis Saxonæ; dederunt XL. millia florenorum. Isto etiam Duces Saxonæ Ernestus & Albertus ceperunt continuam moram habere in Liptzig propter Thuringiæ regionem. Nam nullus eorum voluit inhabitare Thuringiam propter timorem amissionis liberorum, fertur enim, quod a temporibus expulsionis sanctæ Elisabethæ cum suis liberis, qui fuerunt veri hæredes terræ Thuringorum, nullus vnquam Thuringiæ Princeps habuerit filium successorem in Principatu. Hoc experientia perdocti Duces isti, noluerunt inhabitare Thuringiam, sed elegerunt habitationem in Liptzig vt dictum est, quasi in confinibus vtriusque prouinciæ Misniæ & Thuringiæ. In die Remigii, Henricus Dux Lunenburgensis

fis cum matre sua & multis armatis venit in
 Lipzig, vbi fuit ei desponsata & nupta tradita
 vna de filiabus Ernesti Ducis Saxoniae ma-
 gnaque cum pompa nuptiae fuerunt ibidem
 celebratae. Eodem anno quarta feria ante
 Wenceslai Pragenses expulerunt omnes re-
 ligiosos, tam mendicantes quam non men-
 dicantes, captiua verunt omnes Catholicos,
 quorum aliquot occiderunt, reliquos etiam
 de ciuitate expulerunt. Ista autem seditio
 ut fertur, originem habuit ex occasione fra-
 trum minorum, qui nominant se de obser-
 uantia. Nam isti fratres non habentes an-
 tea conuentum in Praga, per concessionem
 hodierni Regis Bohemiae, qui fuit Catholi-
 cus, filius scil. Regis Poloniae, fundauerunt
 sibi nouum ibidem conuentum. In isto con-
 uentu fuit quidam Frater ordinis natione
 Bohemus, qui in sermonibus popularibus
 certo tempore publice, sicut moris & illis,
 valde exacerbauerat animos Hussitarum,
 forte non legerat sanctum Augustinum do-
 centem: quod cum multitudine peccante
 non aspere sed leniter & mansuete agendum
 sit, vel fortassis contempnit tam salubrem
 quam veram doctrinam tanti Ecclesiae Magi-
 stri. Nam publice proclamando condem-
 pnauit eos, cum ipsi valde excederent Ca-
 tholicos numero, audacia & potentia. Huic
 accessit abusus priuilegii (quod sic Prage-
 ledi-

ledium nuncupare placet) quod Dominus Sixtus Apostolicæ sedis Antistes, mendicantibus concesserat. In quo inter cetera habetur, quod dicti mendicantes, eos qui sibi confessi fuissent, & in forma Ecclesiæ absoluti, quos Ecclesiarum rectores nollent communicare vel inungere, ipsi publice communicare & inungere possent. Hoc fecerunt tam Minores quam Prædicatores, non attendentes, quod dicitur locus, tempus, persona. Vnde Sacerdotes Husitarum communiter commoti, cum aliam non habeant secundum formam sectæ suæ, quam quæ de testamentis & usu sacramentorum assequuntur; cumque anima populi ex illis pendeat, commouerunt seditionem istam; in qua (ut dictum est) omnes Catholici fuerunt expulsi, qui a tempore supradicti Regis valde fuerant audacti. Destruerunt etiam tunc Husitæ prædictum conuentum Minorum de obseruantia vsque ad solum & multa horrenda commiserunt in imagines crucifixi & alias.

Anno Domini MCCCCLXXXIV. In carnis priuio filia Domini Alberti Ducis Saxonie iuuenula, fuit tradita Sigismundo Duci Austriæ, sexagenario & forte vltra, fuerat prædicta puella desponsata cuidam Duci Brunswicensi, sed quia eam dotare non valuit, ideo non fuit ei tradita, sed isti. Eodem

TERRÆ MISNENSIS.

69

dem anno circa nuntium quadragesimæ obiit Illustris domina Elisabeth Ducissa Saxoniae Vxor Ernesti Ducis, mater Ernesti & Alberti Administratorum Moguntinensis & Magdeburgensis Ecclesiarum, & sepulta fuit in Ecclesia fratrum Prædicatorum in Lipzig vbi & obiit Ydropisi, mulier virtuosa, Bavaro- rum sanguine exorta. Et secunda feria post Iudica conuenerunt ambo Duces Ernestus & Albertus. Et Ernestus filius Ernesti Administrator Magdeburgensis & Halberstatten- sis Ecclesiarum cum multis Comitibus ac nobilibus, & tribus Episcopis Misnensi, Num- burgensi & Merseburgensi in Lipzig pro exequiis tricesimi præfatæ Dominae Elisabeth celebrandis. Vbi dicti Episcopi in Ecclesia fratrum Prædicatorum cantauerunt Missas. duo pro defunctis & vnam de beata requie. Eodem anno Sabbatho ante Dominicam qua in Ecclesia cantatur officium Misericordia Domini, obiit illustris Princeps Dominus Albertus administrator Ecclesiæ Moguntinae, admodum iuuenis adhuc filius Ernesti Ducis Saxoniae, multis profecto turbatis ac fientibus, nonnullis vero (vt se habent hominum mores) latantibus, & diuersa diuersis dicentibus. Cui successit in præfulatu memora- tæ Moguntinae Ecclesiæ Dominus Bertholdus de Henneberg Decanus eiusdem Ecclesiæ, valde (vt famabatur) facundus & prudens

E 3

ac

ac in rebus gerendis strenuus & seriosus. Eodem etiam anno Fridericus filius Alberti Ducis Saxoniae Canonicus Ecclesiae Moguntinae factus est prouisor *uff' den Eichs-Felde*. Circa festum Pentecostes Matthias Rex Hungariae notabiles ambasias misit ad Lipzig, Ducibus Saxoniae cum muneribus valde notabilibus, in auro argento veste pretiosa ac equis, quae vt famabatur a Turcis vel Sarracenis in bello superatis abduxerat & obtinuerat. Anno Domini MCCCCLXXXIV. XII. die Mensis Augusti Sixtus Papa moritur, & XXIX. die mensis eiusdem Innocentius VIII. in Pontificatum subrogatur.

Anno Domini MCCCCLXXXV. in die sancti Sebastiani martyris, conuenerunt Principes in Francfordia, conuocante eos Domino Friderico Imperatore, ob cuius tamen absentiam inacte recessum est. Hoc anno discordia valde dispendiosa facta est inter Episcopum Hildesheimensem & ciuitatem Hildesheim. Episcopo adhæsit Dux Brunswicensis Wilhelmus cum filio suo Heinrico; ciuitati iungebantur Ciuitates foederatae assumpto Comite de Lippia in Capitaneum belli. Wilhelmus Dux Brunswicensis, dolose captiua nit fratrem suum Fridericum (quem ciuitas Brunswig elegit sibi in Principem,) fingens eum furiosum & vinculauit eum: propter quod

quod factum opidani Brunsvicenses valde fuerunt commoti. Sed & Comes de Rittberge, cuius filiam habuit vxorem dictus Fridericus, adunatis sibi (vt ferebatur) circiter quingentis equitibus, intrauit Saxoniam vindicaturus & liberaturus generum suum. Sed dum inconsultius agit cum omnibus suis prostratus & captiuatus est, circa medium ætatis. Post hæc venit Comes de Lippia cum valida manu ciuitatum foederatarum & intrauit Diocesin Hildesheyensem conculcans & desolans vniuersa; nec erat qui resisteret. Sicque terra ista quæ ante ipsius adventum erat quasi ortus voluptatis, ex post & per eum facta est solitudo deserti. Hoc etiam anno in die Cœnæ Domini, Wiennenses in Austria post diutinam obsidionem tradiderunt ciuitatem Matthiæ Regi Vngariæ, qui etiam in odium Friderici Imperatoris, quasi totam Austriam vastauit, Imperatore in Alemanniam fugiente. Rex Vngariæ obsedit Nouam ciuitatem in Austria, qui tamen viriliter resisterunt eisdem. Maximilianus Dux Burgundiæ, filius Friderici Imperatoris diu fatigatus bello intestino propriarum ciuitatum, Deo auxiliante in omnibus, & contra omnes prosperatur, subiectis sibi ciuitatibus Galliarum, Burgundiorum & Flamingorum, celebrique valde laude famatur. Hermannus Hassiæ Land-

E 4 graui-

gravius Archiepiscopus Coloniensis, in propria persona celebrat ordines, consecrat virgines, & alia Episcopalia exercet officia, amator pacis & propagator, reformat monasteria vtriusque sexus quorumcunque ordinum, propriis impensis, subleuat paupertatem reformatorem, largas dat Eleemosynas, visitat monasteria pro deuotione, comedit cum religiosis in refectorio, tribus aut quatuor seruatoribus contentus, sine tamen quocunque grauamine monasteriorum, imo cum magno emolumento, quoniam refectiones ipse de suis disponi facit, tam sibi quam fratribus, recuperat bona impignorata Ecclesie suae, puta oppida, castra, villas, thelonea & alia. Vir facundus, prudens, scientia litterarum floridus, a puero Deo deuotus; propter quae & alia valde celebri laude, ab vniuersae aetatis sexus conditionisque hominibus percolitur, diligitur nihilominus ab omnibus. Sed quia adhuc viuit & homo est, qui nunquam in eodem statu permanent, speratur ex tali profectu finis optimus. Similiter Dominus Bertholdus de Henneberg Archipraesul Moguntinus Doctor insignis, pacificus, amator iustitiae, pauperem vt diuitem per se audit, causas discutit, & quantum patitur aequitas celeri sine negotia seu simultates terminat, monasteria reformat, possessiones Ecclesie suae

suæ alienatas pro posse recuperat, missas ce-
 lebrat, stationibus solempnibus Cleri interest;
 Auctoritatem in casibus reseruat in foro
 animæ mendicantibus denegat propter quod
 illi soli ei detrahunt, cunctis cum laudantibus.
 Puto quod istos mendicantes designauit Pro-
 pheticum dicitur: Si non dederit quis in
 ore ipsorum sanctificant super eum prælium.
 Pariformiter Dominus Ernestus, Admini-
 strator Magdeburgensis, & Halberstatten-
 sis Ecclesiarum, adhuc admodum iuuenis
 puta XXIII. vel circa annorum; & ipse
 pro suo posse reformaret monasteria, si con-
 siliarios ad hoc inclinatos haberet: facit ta-
 men quod potest, & quantum conicitur di-
 ligentius reformatos, gaudet in cultus diuinis
 augmento, proficit sicut ætate ita & sapien-
 tia & eloquentia, amaret concordiam, sed
 propter certos sibi rebelles, puta Magde-
 burgenses & Halberstadtenses & alios quos-
 dam, cogitur belligerare. Dominus Deus
 det pacem & concordiam & faciat eum
 crescere in omni bono ac perseuerare in fi-
 niem, Amen! Iste Dominus Ernestus in vigi-
 lia Paschæ præsentis anni fuit ordinatus in
 Presbyterum per Dominum Tylonem Epi-
 scopum Merseburgensem in castro Gebiche-
 stein. Ernestus Senior Dux Saxonie Pater
 Ernesti præfatis, in venatione cecidit cum e-
 quo valde grauitè, vix semiuuius perma-
 nens

nens. Romæ sub fundamento cuiusdam domus fuit repertum corpus defunctæ integrum & molle ac si eadem die fuisset sepultum, cum tali scriptura: TVLLEOLA FILIA MEA VNICA QVÆ NVNQVAM PECCAVIT NISI QVOD MORTVA FVIT INFELIX PATER POSVIT TVLLIVS MARCVS CICERO. Duces Saxoniæ Ernestus & Albertus, qui vsque huc vixerunt communiter cum vxoribus & liberis diuiserunt prouincias. Imperator Fridericus exul incertis manet sedibus. Nunc Nurmbergæ, nunc Bambergæ, nunc Wissenburg, nunc Aquisgrano, aut alias circuit. Anno Domini M CCCC LXXXVI. Rex Neapolitanus & Vesinenses cum valida adiutorum manu, pugnarunt contra Dominum Innocentium Papam octauum, & indifferenter spoliabantur Romipetæ in Italia, magni & parui, clerici & laici, nec vlli concedebatur ingressus Romæ. Circa conuersionem Sancti Pauli iterum conuenerunt Principes ad Frangfordiam, vbi etiam Imperator Fridericus cum filio suo Maximiliano Duce Burgundiæ aderat, & tractatum est de electione noui Regis Romanorum. Et post consilia habita tandem agente Alberto Marchione Brandenburgensē, de quo supra, consensum est in Maximilianum Imperatoris filium, Burgundiæ & Austriæ Ducem, qui & statim coronam

nam

nam Regni Frangfordiæ & post Aquisgrani
 percepit. Albertus iste Marchio Brande-
 burgensis ibidem in Monasterio Prædicato-
 rum existens in balneo subito defunctus est,
 & Episcopus Augustensis vsque ad mortem
 infirmatus. Sed & hoc non tacendum,
 quod plurimæ ciuitates Galliarum, existen-
 te Maximiliano in Frangfordia, defecerunt ab
 ipso, quas tamen rediens recepit, capitis
 truncatione auctoribus defectionis multatis.
 Margaretha Ducissa Saxonæ, mater Erne-
 sti & Alberti obiit, & in castro Altenburg
 est sepulta. In die Sancti Petri ad vincula
 Dominus Ernestus Administrator Magdebur-
 gensis & Halberstadtensis Ecclesiarum con-
 tractis vndecunque copiis equitum ac pedi-
 tum, machinarumque diuersi generis, ob-
 sedit Halberstadt propter rebellionem ciui-
 um & inobedientiam. Et Halberstadtens-
 es, destructa noua ciuitate & monasteriis
 in ea sitis, resistere parabant; sed tandem
 circa festum Bartholomei, muris ex parte
 non modica euerfis, iamiamque captione
 imminente, salubriori vfi consilio dextras
 petiuerunt & accipere meruerunt. Sicque
 in crastino Sancti Bartholomæi, Dominus Er-
 nestus, ordine equestri copioso satis sti-
 patus intrauit ciuitatem, rebusque ordinatis
 soluta est obsidio. Halberstadtenses multa-
 ti sunt in decem millibus florenorum & Epi-
 scopo

76 CHRONIC. TERRÆ MISNENS.
scopo subiecti. Eodem tempore defunctus
est Dominus Ernestus Senior, Dux Saxo-
niæ, Pater Domini Ernesti Administratoris
prædicti. Circa medium æstatis Goslarien-
ses obsederunt castrum Hartzborg & obti-
nerunt ipsum, quando autem reuerteban-
tur, Dux Henricus de Brunsvig, iunctis
sibi equitibus plurimis in media via inuasit
eosdem & fugientes in monasterium Rei-
chenberg persequens, captiuauit circa qua-
dringentos, alii dixerunt, sexcentos; & mul-
tos interfecit, & sic victoria ciuium
uersa est in luctum.

FINIS.

ANNA.

ANNALES
VETERO CELLENSES
CONTINENTES
HISTORIAM MISNIÆ
MARCHIONVM
ANTEHAC NVNQVAM EDITI
QVOS
IN LVCEM PRIMVS
PROTRAXIT
BVRCARD GOTTH. STRLVE.

ANNALES
VETERO CELLINSE
CONTINENTES
HISTORIAM MISSIVAE
MARCHIONVM
ANTEHAQ INNOVAM EDITI
QVOS
IN LUCEM PRIMUM
PROTULIT
BARCART GOTTL. STRUVE

DE ORIGINE PRINCIPVM MAR-
CHIONVM MISNENSIVM ET
LANDGRAVIORVM THV-
RINGIÆ.

Witkindt primus Stipes.

§. I.

Imporibus Caroli Magni Im-
peratoris, qui triginta an-
nis pugnauit contra Saxoni-
cam gentem; fuit tunc in
Westfalia & Saxonia ma-
gnus Dux Witkindt qui præ cæteris Principi-
bus Saxoniz & Almaniz durius Carolo resi-
stebat. Tandem diuina inspirata gratia spon-
te fidem Christianam suscepit, & a Sancto Bo-
nifacio Archiepiscopo Moguntino & funda-
tore Fuldenfis Ecclesiz, fuit apud Atiniacum
baptizatus, quem Carolus Rex. per se de sacro
fonte suscepit anno post incarnationem Chri-
sti septingentesimo octogesimo quinto. Ge-

F sta

78 DE ORIG. PRINC. MARCH.

Ita itaque Witkindi magni Ducis gloriosa re-
peries in Historia Caroli Magni & in Chronica
de Origine Saxonum & fertur in Ecclesia Ba-
debornensi fore sepultus. Iste Wittkind dux
fundavit primo castrum prope Salam flui-
um quod hodierna die cernitur & dicitur
Wittin, quod a nomine suo proprio Wittkind,
Wittin appellari voluit. Similiter & civita-
tem & Castrum Wittinberg fundavit, quod
hodie Dux Saxoniae possidet. De quo Witt-
kindo in Chronica de Origine Saxonum ita
scriptum reperies: Wittkind quoque, qui in-
ter eos scil. Saxones, & claritate generis & o-
pum amplitudine eminebat; & qui perfidiae
autor & incensor indefessus erat ad fidem Ca-
roli sponte veniens apud Atiniacum id est in
Attinbach baptisatus & a Rege de fonte ba-
ptismatis susceptus est: Sicque Saxonia tota est
subiecta, & sequitur ibidem.

Wigebertus secundus Stipes.

§. II. Wittkindi filius fuit Wigebertus,
Christianae religionis cultor devotus; qui ge-
nuit filium quem Walbertum vocavit, qui &
ipse ab infantia religiosus, cum factus esset vir,
Romam, causa orationis & reliquiarum acqui-
rendarum, tetendit, corpusque S. Alexan-
dri, filii sanctae Felicitatis, integrum accipiens
a Papa tunc temporis Leone, in Saxoniam de-
tulit & in loco qui dicitur Wigaltinghusen lo-
cavit.

Walt-

MISN. ET LANDG. THVRING. 79

Walpertus tertius Stipes.

§. III. Waltbertus Witkindi Ducis nepos, genuit quatuor filios, vt reperies in Cronica de vita & regno Henrici I. Imperatoris in fine: scilicet Theodericum, Witkindum, Lynnot & Regenbern. Iste est Regenbern qui pugnavit contra Danos Saxoniam vastantes multo tempore, vicitque eos, liberans patriam ab illorum incurfibus vsque in hodiernum diem. & subditur ibidem: Et hi erunt ex stirpe magni Ducis Wittkindi, qui bellum potens gessit contra Carolum per triginta annos. Dimissis itaque aliis Theoderici genealogiam prosequar, de quo Principes Thuringiæ Landgravi & Marchiones Misnæ descenderunt. Et iste Theodericus pronepos Witkindi in Cronica de Origine Principum Marchionum, quam vidi in sereno monte Sancti Petri & in Cronica aulae Episcopalis Merseburgensis scribitur, fuisse tempore Ottonis primi Imperatoris, egregia libertatis Vir; & non scribitur Dux, Cuius causam in Cronica de Carolo M. sic reperi. Nam postquam Witkindus Dux, cum omnibus Principibus Saxoniae fidem suscepit; Carolus instituit octo Episcopatus in Saxonia, & sustulit Principatus dignitatem temporalem, & constituit Episcopos Principes, ita quod temporales Domini fecerunt homagia Episcopis. Et hoc factum fuit pro conseruatione fidei. Quia Saxones valde durifuerunt contra fidem & saepius prius a fide recesserunt

cesserunt. Ut ergo per Episcopos tam spiritaliter quam temporaliter possent in fide conseruari, dignitates principatum sustulit Carolus. Ideo scribitur Theodericus iste fuisse egregie libertatis vir & non dux.

Theodericus quartus Stipes.

§. IV. Theodericus itaque Pronepos Witkindi magni Ducis, Comes paterni castri in Wittin, genuit duos filios Dedonem & Fridericum, & filiam Mechtildem, quæ fuit vxor Henrici I. Imperatoris. Hæc Mechtildis Imperatrix vna cum Henrico Imperatore suo marito fundauit Monasterium monialium in Quedlingenborg & in Northussen, & in Quedlingenborg ambo sepulti sunt, genuitque Ottonem Magnum Imperatorem, qui fuit fundator Ciuitatis & Archiepiscopatus Magdeburgensis, Merseburgensis, Missenensis & Czizenfis.

Dedo quintus Stipes.

§. V. Dedo filius Theoderici, abnepos Witkindi magni Ducis, Comes in Wittin, Frater Mechtildis Imperatricis & Avunculus Ottonis Imperatoris, mortuo Bayone Merseburgensi Comite mediante Giselero Archiepiscopo primo Magdeburgensi Comitatum eius, qui inter Wipperam & Salam & Willebertre fluuios situs est, acquisiuit, duxitque præterea vxorem Thebergam filiam Theoderici Marchionis de Brandenburg, genuitque ex ea filium Theodericum nomine, & eundem Dedonem interfecit Werinzo Marchio, cuius

ius Marchiam idem beneficio Regis obtinuit.

Theodericus sextus Stipes.

§. VI. Theodericus iam tertius, Theoderici filii Dedonis, filii Theodorici primi filius, accepit vxorem filiam Eckehardi Marchionis de Thuringia qui fundauit castrum Eckersberg Mechtildam nomine, Sororem Hermani & Eckhardi & Guntheri natam ex Suenhilda matre Geronis Marchionis de Lufacia. Pro quo sciendum quod temporibus primi Ottonis Imperatoris fuit Marchio in Lufatia Christianus nomine, qui habuit vxorem nomine Hiddam, genuitque ex ea Geronem Coloniensem Archiepiscopum & Ditmarum Marchionem. Hi fratres cum matre Hidda Abbatiam prope Salam Monchenuemborg fundauerunt. Ditmarus Marchio Lufacensis duxit vxorem filiam Hermanni Ducis de Luneborg Suanhildam ex qua genuit filium Ditmarum paterni nominis, qui vltra genuit Odonem, qui sine liberis mortuus fuit, & in eo posteritatis propagatio cessauit; & posthoc ad Genealogiam Dominorum Principum deuenit, vt infra dicerur. Post mortem vero Ditmari Marchionis Lufatiae; Suanhildam eius relictam accepit Eckehardus Marchio Thuringiae, qui fundauit Nuemburgensem Episcopatum & Monasterium St. Georgii ibidem. Cuius sepultura cum vxore Suenhilda hodie in medio Ecclesiae cernitur,

nitur, & eorum Statuales imagines cum eorum armis.

De collateralibus Dedonis Marchionis.

§. VII. Intercepta paulisper Linea directa descendentium de Friderico fratre Dedonis, filii Theoderici primi, collateralis linea prosequamur. Fridericus Comes frater Dedonis Marchionis, beneficio patris Theoderici & auunculi Ottonis Imperatoris Yleborg castrum & ciuitatem obtinuit. Vt in Cronica Sereni Montis habetur: Sed idem Fridericus filios heredes masculos non habens, sed filias tantum; ideo moriturus dicto Theoderico Marchioni patruo suo, castrum Yleborg assignauit, ita quidem prædiuith omne quod remanserat filiabus suis tradetur. Hic moritur in sancta nocte Epiphaniæ, in dicto Castro suo Yleborg. Cuius castrum cum omnibus bonis quæ habuit in pago Suzelitz prædictus Comes Theodericus beneficio Imperatoris obtinuit.

§. VIII. Nunc ad directam Lineam revertendo, Theodericus Marchio prædictus & Comes in Wittin & Ylenborg: ex Mechtilde filia Eckhardi Marchionis de Eckersborg genuit sex filios & vnã filiam. Primogenitum Fridericum, Dedonem, Tymonem, Geronem, Conradum, Riddagum, & filiam Hydnam. Sed iuxta stilum promissum primo prosequar generationem Tymonis, ex eo quod ipse est Stipes Principum de directo.

Tymo

Tymo septimus Stipes.

§. IX. Tymo præterea remansit in patrio castro Wittin ac duxit uxorem Ydam filiam Ducis de Northeym, genuitque ex ea duos filios Dedonem & Conradum fundatorem Monasterii Sti Petri in monte Sereno, vt latius in sequentibus tangetur. Hic Tymo Marchio cum uxore sua fundauit Ecclesiam Nemeensem, in vulgari Nemick sitam prope oppidum Bitterfeld. Hanc in nomen & dignitatem Abbatiae suis priuilegijs confirmauerunt, & primus Abbas inibi Reinhardus dicebatur. Sed ex post filius suus Conradus Monasterio Sancti Petri Sereni Montis, auctoritate Conradi Magdeburgensis Archiepiscopi anno Domini M C XXXVI. incorporari procurauit; quam hodie quod ad Ius Patronatus tantum tenent & possident fratres dicti Montis. In fundatione Gozocensis cenobii, vulgo Gozzig prope Wissenfels, in priuilegio foundationis legitur & scribitur, quod predictus Tymo Marchio cum fratre suo Gerone & Dedone Comitibus in Brene, consecrationi Ecclesiae seu Monasterii affuerit Anno M L III. Præterea idem Tymo genuit & filiam nomine Mechtildem, quam Gero Comes de Bauaria accepit uxorem, qui genuit ex ea Wicmannum Archiepiscopum Magdeburgensem & Conradum fratrem eius. Quo defuncto accepit eam Ludouicus alius Comes de Bauaria, pater Ludouici Abbatiss Merseburgensis. Vt in Cronica Sereni

84 DE ORIG. PRINC. MARCH.

Montis habetur. Hic Tymo comes de Witzin egregius, in Cronica Merseburgensi aula Episcopalis scribitur, primo principatus dignitatem dono Imperatoris acquisuisse, hoc modo: Eo in adolescentia constituto, dum patre priuatus sub tutela matris adolescens nutre-
retur; accidit vt in die Pasche, cum aliis coetaneis suis per segetes equitaret, alter iuuenis comes, eum velocitate equi quo insidebat præcurrit & arripuit, sibi que alapam magnam in cursu equi intulit, quod cum flendo adolescens Tymo matri conquereretur, illa respondit: Tranquillo & patienti animo esto dilecte fili, anno futuro meliorem equum tibi comparabo, vt vicem & talionem sibi possis retribuere: Sicque anno sequenti adolescens in velocissimo equo pristinae alape memor eodem die sancte Pasche iuuenem cursu velociore præueniens, gladio quo erat præinctus in ultionem præteritæ alapæ interfecit; quare propter homicidium tale, mater eum ad Curiam Imperatoris destinauit; vbi tanta creuit virilitate, strenuitate & bonitate, vt Magister & Præfectus totius Imperialis Curia constitueretur. Tandem cum Imperator quoddam castrum firmissimum expugnare vellet, atque Tymo Comes, princeps militiae & magister cum esset in acie semper belli & pugnae, fertur Imperator dixisse: Vere hunc Tymonem virum tam strenuum & bellicosum principem faciam proxima facultate se offerente. Sta-
-uoM tim

rim posthac superuenerunt nuntii asserentes Marchiam Misnensem vacare; illico Comes de Wittin euocatur, & Marchia Misnensis Imperiali dono magnifice inbeneficiatur. Quo facto confestim rumor in castris Imperatoris intonuit, quod isti de castro obsessio, machinas Imperatoris incidissent, quibus quantocius Tymo Marchio tunc Misnensis occurrit atque ibidem in conflictu mox interiit. Quare ex post filii sui Dedo & Conradus, licet ius in Marchia Misnensi per mortem patris tunc habuissent; tamen propter repentinam mortem Imperatoris & patris, statim possessionem habere non poterant, sed demum tempore Lotharii Imperatoris, Conradus filius eius eam pacifice acquisiuit, ut infra dicetur.

De collateralibus Tymonis.

§. X. Fridericus primogenitus frater Tymonis, factus fuit maior Præpositus Magdeburgensis postea Monasteriensis Episcopus. Secundus scilicet Dedo, obtinuit Marchiam Odonis de Lusatia, qui sine heredibus mortuus fuit, ut supra est dictum. Istius Odonis meminit Passio sancti Adelberti ubi dicitur: Odo pugnax Marchio laceris vexillis terga vertit. Hic Dedo duxit uxorem matrem Ottonis Marchionis tunc de Orlamunda & de Wymar, nomine Odam, genuitque ex ea filium Dedonem iuniorum, qui in pueritia posteriora confossus interiit. Genuit & duas filias, quarum vna Adelheydis nupsit Ernesto Marchioni de Bavaria ge-

nuitque ei Luppoldum Marchionem. Altera filia Agnes, nupsit Friderico Comiti Palatino de Gosig & Sumerscheborg, peperitque ei tres filios Adelbertum Archi-Episcopum Bremensem, Dedonem & Fridericum Comites Palatinos & fundatores Gozocensis Monasterii prope Salam, quod fundatum & dedicatum fuit, ut super scribitur Anno MLIII. Tymone Marchione & Gerone fratre ipsius, Comitibus de Brene & de Wittin presentibus, de quo plene constat in fundatione dicti Gozenfis Monasterii. Item praefatus Fridericus genuit filiam nomine Odam, quae nupsit Adelberto cuidam nobili dicto Schencke de Sumerscheborg, genuitque ex ea Fridericum Comitem Palatinum iuniorem. Defuncto vero Ottone Marchione de Orlamunde & matre ipsius Oda, praefatus Dedo Marchio Lusatiae viduam Ottonis privigni sui accepit secundam uxorem. Et sic nota casum, quod quis successiue potest habere de iure in matrimonium, illius uxorem cuius prius habuit matrem vel sororem. Hic Dedo Marchio prius habuit Odam matrem Ottonis; postea recepit Adelheydem ipsius viduam. Haec Adelheydis fuit nata de Brabantia ex castello quod dicitur Levene, genuitque Dedo ex ea alios filios, paterni nominis Dedonem & Henricum Marchionem de Yleborg seniore & Conradum Comitem, qui apaganis occisus fuit. Iste Henricus de Yleborg duxit uxorem Gertrudem, quae erat de Brunsvig, genuitque ex

ca

ea Heinricum Marchionem de Yleborg iunior-
rem, qui Conradum Comitem de Wittin capti-
uauit, vt infra dicitur. Hic Heinricus mor-
tuus fuit sine heredibus, cuius Marchiam Con-
radus comes & primus Marchio Misnensis &
Lufacensis, vt plenius in subsequen-
tibus dicitur, dono Lotharii Imperatoris obtinuit.

§. XI. Quartus filius Gero frater Tymonis Comes de Brene duxit Bertam, relictam cuiusdam Popponis de Wippera, genuitque ex ea tres filios, Theodericum Comitem, & Wilhelmum Comitem de Kamberg & Guntherum Zeizensem Episcopum; & duas filias Willam Gerbstattensem Abbatissam, & Thebergam Præpositam Monasterii de Gerenrode. Huius Popponis frater fuit Cono senior de Wippera. Quintus filius Conradus comes frater Tymonis duxit vxorem, sororem Theoderici senioris de Kathelenburch quæ Ochtildis dicebatur, peperitque ei filiam nomine Bertradam quam duxit Bermgerus Comes, frater Ludowici comitis de Thuringia, genuitque ei filium Conradum & filias quatuor, quarum vnam Kunegundim accepit Tymo de Wippera, quæ genuit Ludouicum. Sextus filius Riddague, mortuus est sine liberis. Hydda Soror ipsorum nupsit Duci Bohemico & genuit Guntherum Patriarcham Aquileysensem.

§. XII. Dedo filius Thymonis accepit vxorem filiam Wigberti Marchionis de Gratz fundatoris Pegauensis Monasterii, nomine Bertham,

tham, genuitque ex ea filiam Mechtildem, quæ nupsit Comiti Palbodoni Babmbergenfi aduocato. Idem Dedit Ecclesiam beati Petri Sereni Montis incepit, sed non perfecit. Nam orta fuit dissensio inter eum & uxorem suam Bertam; ita quod eam aliquot annis repudiauit; tandem monitis Episcoporum Magdeburgensis & Merseburgensis & aliorum, sibi eandem reconciliauit. Et ex post crucem Dominicam assumens cum potentia sua ad terram sanctam se recepit fratri suo inceptum opus sereni Montis monasterii committens: Demum de terra dominici sepulchri rediens, in breui sine heredibus masculis moriens decessit; apportauitque secum partem satis notabilem de ligno Domini. Est autem crux permodica, argento inclusa, quæ vsque hodie in sereno Monte cernitur. Berta itaque vxor sua, Præposituram in Scolam, in honorem beatæ Virginis Mariæ fundauit, & satis habunde dotauit, quam Ecclesiæ Pegauiensis, foundationi Patris sui incorporari procurauit, & hodie ab eisdem Monachis possidet. Wigbertus pater eius, vir strenuus & bellicosus, multa prelia habuit cum vicinis suis de castro Nullsin, Teuchera, prout in vita sua pulchro stilo conscripta in dicto Pegauensi monasterio reperies. Hic Wigbertus habuit filiam Ducis Bohemiæ in vxorem; habuit & filium Henricum, qui dono Imperatoris ex post Lufaciam obtinuit; qui mortuus fuit sine heredibus, & in eo generatio Wigberti fundatoris

Pega-

Pegauiensis cessauit, & Marchia Lusatia ad
 Conradum Marchionem Misnensem, de quo
 sequitur peruenit.

*Ostauus Stipes de Conrado filio Tymonis pri-
 mo Marchione Misne & Lusatia.*

Conradus Ostauus Stipes.

§. XIII. Conradus filius Tymonis de Wit-
 tin mortuo fratre suo Dedone sine heredibus
 masculis, ipse inchoatum Monasterium Sereni
 Montis perfecit, anno ab incarnatione Domini
 MCXXIII. Indictione 2. præsidente summo Pont.
 Calisto II. Pontificatus eius anno VI. Imperante
 Henrico huius nominis quarto, imperii eius
 anno XIII. Anno ab ordinatione primi Archi-
 Episcopi Magdeburgensis CLVI. sub Ruthero
 Archi-Episcopo duodecimo, Pontificatus eius
 anno quarto, a fundatione Hallensis Ecclesie
 nouis operis anno nono. Hic Conradus fra-
 ternæ deuotionis fidelis exegutor, de prædiis
 dedit Ecclesie Sereni Montis centum viginti
 mansos, item dedit Ecclesiam in Lobichinne
 cum XXVI. mansis & alia multa; prout in priui-
 legiis & in Cronica dicti Monasterii clare ha-
 betur. Accepit siquidem inclitus Comes in
 vxorem filiam cuiusdam nobilissimi viri de
 Sueuia, quæ Luchardis est dicta. Hæc omni
 religiositate composita erat, & quanta apud
 Deum eius deuotio flagrabat, elemosinarum
 ipsius erogatio declarabat. Nam non solum
 suis exhortationibus mariti deuotionem ad
 meliora semper inuitando promouit, verum
 etiam

etiam prædia plurima de suis pecuniis empta, Ecclesiæ prædictæ Sereni Montis conferebat. Ex quibus sunt xviii. mansi in villa Slizzekrindorff xiiii. mansi in Saltzmunde, sex mansi in Vdene quinque mansi in Krudessall.

De Collateralibus Conradi Marchionis.

§. XIV. Post foundationem & consecrationem dicti Monasterii anno MCXXXVI. grauissima guerra exorta est, inter Henricum Marchionem iuniorem de Yleborg & de Misnia, ac præfatum Comitem de Wittin. Nam idem Marchio Henricus fuit filius Henrici Marchionis Senioris, filii Dedonis, fratris Tymonis, ut supra dictum fuit, & sic fuit patruus Conradi Comitis de Wittin; Causam igitur guerræ & pugnæ inter eosdem cognatos, in Cronica Sereni montis sic reperi. Accidit ut quidam, occasione narrandi aliquid coram Conrado Comite de Wittin, Henrici Marchionis mentionem faciens, eum cognatum suum appellasset; Comes Conradus cum contemptu respondit; eum qui filius esset coci, cognatum suum non esse. Huius autem sermonis occasio talis exstitit. Henricus Marchio Senior de Yleborg, pater huius Henrici, vxorem pregnantem fertur reliquisse. Quod cum illa in sepultura ipsius, utero tumenti demonstrato, præsentibus indicasset (quia Conradus Comes Marchionis mortui hæres futurus esset, si filium non reliquisset) quidam ministerialium eius, huiusmodi rumorem diulgauerunt, quod ipsa puluinari vel plumatico ventri alligato, prægnantem se esse hoc artificio

fici mentiretur. Quo illa cognito, die quadam, yniuersis mariti sui ministerialibus convocatis, in medio ipsorum in loco eminenti astans, deuoluto ab humeris vsque ad nates pallio, nudam se ostendit, dicens. Vt ipsi, si vere esset impregnata iudicarent, postquam vero enixa esset rursus illi iterum sparserunt rumorem, quod feminam peperisset eamque pro filio cuiusdam pauperulae, quae maritum habebat cocum & eadem hora pepererat, commutasset. Hac ratione Conradus Marchio, Henricum coci filium appellauit, quod verbum vicissim multis sibi referentibus, ad Marchionis cum notitiam peruenisset, indignatione graui permotus, bellum Comiti Conrado intulit, eumque in bello captiuauit & in castro Kirchberg custodie traditum lecto ferreo & multis malis oppressum detinuit, facta sunt hæc anno Domini MCXXVI. præcedenti anno mortuo Henrico IV. Imperatore, x. Kal. Iunii. Anno sequenti Lotharius Geuehardi comitis Ducis Saxonia filius, Moguntia a Principibus eligebatur in Regem Romanorum, quo electo Henricus qui Conradum captiuum detinuit, vitam finiuit, cuius morte in castro Kirchberg nuntiata, cum eam ex luctu familiae Conradus captiuus intellexisset, persuasis custodibus suis, dimissus est, & ad Lotharium alias Luderum Regem Romanorum profectus, interuentu reginae Richæ cuius erat cognatus, Marchiam Misnensem dono & beneficio Regis Lotharii obtinuit,

nuit, atque hæres totius proprietatis Henrici Marchionis, qui eum captiuauerat, vna cum castro Yleborg effectus est. Sicque eundem nobilissimum comitem Deus omnipotens deiecit, & rursus in sublime, sicut voluit, euexit. Ab isto quidem Conrado Marchiones Misnenses, quasi primo stipite, genealogiam Principum Misnensium computare olim inceperunt.

§. XV. Hic inclitus Princeps, deuotionis fide incensus, in subsidium terræ sanctæ, ad sepulchrum Dominicum recuperandum transfuit cum magna militum suorum & ministerialium multitudine, Anno Domini MCXXXV. Anno denique sequenti videlicet MCXXXVI. Lotharius Imperator, magnam conuocationem & curiam Principum apud Moguntiam fecit, ad quam cum Henricus filius Wigberti de Groetz & Marchio de Lusacia venisset, ibidem Moguntia mortuus fuit sine heredibus & sic Marchia Lusaciæ ad Imperatorem extitit deuoluta. Redeunte itaque Conrado Marchione Misnensi de terra sancta & sepulchro Dominico, dono & infeudatione Imperatoris Marchiam Lusaciæ & comitatum Groetz nec non totam Henrici proprietatem obtinuit: sicque permaxime ditatus & magnificatus diuitiis & honoribus ultra omnes Principes extitit. Nam omnem terram a fluuio Nissa vsque ad Thuringiam & Comitatum Wittin; comitatum Brene, Comitatum Yleborg, comitatum Groetz, comitatum Rochlitz, cum potentia possedit. Et sicut eundem

dem Principem inclitum Deus omnipotens bonis exterioribus sublimauit ita dono filiorum & filiarum feliciter fecundauit. Nam vxor ipsius nobilissima Luckardis peperit eidem sex filios; primogenitum Heinricum, qui in pueritia mortuus est: Secundum Ottonem Marchionem Misnensem: Tertium Theodoricum Marchionem Orientalem de Lusacia: Quartum Dedonem, Comitem de Rochlitz: Quintum Heinricum Comitem de Wittin: Sextum Fredericum Comitem de Brene. Et sex filias, quarum tres in Grebstede Monachas fecit; Prima vocabatur Oda; Secunda Berta, quæ fuerunt Abbatissæ in Grebstede: Tertia Agnes, facta fuit Abbatissa in Quedlingeberg: Quarta Gerdrudis, nupsit Palatino Reni, quæ Virò defuncto Christum fecit heredem. Nam in honorem beati Theodori Martiris construxit Monasterium in Babmberg sanctimonialium: ibidem DEO famulantibus se socians in sancta conuersatione vitam finiuit. Quinta filia Adela, nupsit Regi Danorum Suenoni, demum occiso Suenone a Danis, nupsit Alberto Marchionè Brandeburgensi. Sexta filia Sophia nupsit Gerharδο Comiti de Bauaria, filio Sororis Lothariū Imperatoris. Anno præterea MCXXXVI. Imperator Lotharius, rediens de Italia, apud Brenduam villam in faucibus Alpium mortuus fuit. Cuius corpus in Monasterium Sancti Petri in Luter, in Saxonia delatum & sepultum est. Post quem Conradus, frater Friderici Du-

94 DE ORIG. PRINC. MARCH.

cis Saxonix in Regem Romanorum eligitur anno MCXXXVIII. Contigit autem temporibus Conradi, fieri commune Passagium in subsidium terræ sanctæ per Principes aquilonares & Almannos. Et huiusmodi expeditionis promotori in hys partibus fuit Fridericus Archi-Episcopus Moguntinus, & sanctus Bernhardus Clarenallensis Abbas Cisterciensis Ordinis. Fuitque cum eo Wigmannus Magdeburgensis, Rudolphus Halberstadensis, Wernherus Monasteriensis, Rinhardus Merseburgensis, Wickerus Brandeburgensis. Anselmus Habelbergensis, Henricus Maramensis Episcopi: Wyboldt Corbiensis Abbas, & Conradus Marchio Misnensis & Lusaciæ, de quo hic agitur, fuitque in eodem Comitatu Albertus Marchio Brandeburgensis, Fridericus de Sumirfchenborg Palatinus Comes Saxonix, & Hermannus Comes Palatinus, frater eius cum aliis multis quorum numerus erat LX. millia virorum.

§. XVI. In alia expeditione eiusdem Societatis, princeps erat Albertus Bremensis Archi-Episcopus, Titmarus Ferdensis Episcopus: Henricus Dux Saxonum: Conradus Dux Burgundiæ: Hertwicus Princeps nobilis, cum XL. milibus. Item in alia parte Rex Dacie, cum centum suorum conprovincialium milibus. Frater Ducis Polonorum cum XX. milibus. Item Ludouicus Rex Franciæ cum LX. milibus. Hac scripsi pro tanto, & collegi, quomodo tot milia hominum poterant tunc comportari ex devotio-

CIO-

cione fidei, cum hodie nostri temporis pro fide contra gentiles rarus vel nullus apparet propugnator strenuus. Ad stylum nostrum reuertamur. Tempore quoque medio, interim quod Conradus Marchio Misnensis & Lusacie fuit in transmarinis partibus secundario cum præscriptis, accidit, Vxorem ipsius Luckardem naturæ debitum persoluere & mori isto modo: Contigit Nobilem Dominam venire ad Montem Serenum Sancti Petri, ibique se fleuobothomam fecit. Sequenti seu altera die, petitionem aliquam præposito Meinhardo porrexit, de qua illam noluit exaudire. Pro qua re indignata ad Monasterium Grebstede ad filias suas se recepit, ibique ex motu animi sui, vt fertur, languorem incurrit, ex quo defuncta est XIII. Kalead. Iulii, anno Domini MCXLVI. Filiaque ipsius Abbatissa existens consilio Hogeri Comitis de Mansfeldt, qui tunc aderat, eam ibidem in Grebstede sepeliuit. Eo tempore Conradus Marchio de partibus transmarinis rediens, cum in partes Bauarie venisset, de morte vxoris nuntium accepit, statimq; vbi sepulta esset sollicitè requisit. Quo cognito, simul quo modo de eo Hogerus consilium dederat comperto grauitè ferens, cum iuramento asseruit, se eundem Comitem Hogerum de Mansfeldt, vt suis illam manibus effoderet, compulsurum. Quod ita factum est. Denique cum redisset Marchio, Hogerus idem indignacionem eius erga se & causam indignacionis intelligens, nec aliter, nisi reddi-

to corpore Marchionisse, gratiam eius se impetraturum, nocte quadam dimidio iam anno a sepultura transacto, Grebstele cum suis clam venit persuasisque pecunia custodibus eam effodiens tulit, & in Wittin castro, ubi ex condito Marchio eius expectabat aduentum, adduxit, sicque sub ipsa nocte prosequente Marchione Conrado in Serenum Montem Sancti Petri adducta est, ibique sequenti die honorifice sepulta. Porro Marchio in die sepulturæ eius xviii. mansos ad dotem trium Altarium, quæ cum monasterio dedicanda erant, Beato Petro pro requie defunctæ obtulit, sex mansis singulis altaribus deputatis.

§. XVII. Anno igitur MCL. Conradus Marchio Abbaciam Nymicensem, quam Parentes ipsius fundauerant, videns propter tenuitatem reddituum, & etiam ob prauitatem & sterilitatem terræ ratione situs non posse subsistere, eam autoritate Apostolica Eugenii Papæ, Præposito Monasterii S. Petri studuit incorporare. Cuius priuilegium sequitur & est tale: Eugenius Episcopus Seruus Seruorum Dei, Dilecto, filio, Nobili Viro, Conrado Marchioni Salutem & Apostolicam benedictionem. Literas Nobilitatis tuæ benigne recepimus, & deuotionem tuam quam erga Beatum Petrum & Ecclesiam Dei, ex eis te habere perpendimus collaudamus. Nos ergo tuum laudabile votum de ecclesiis, pro quibus rogasti, adimplere volentes, petitioni tuæ duximus annuendum. Vnde venerabi-

rabili fratri nostro Archi-Episcopo Magdeburgenſi per ſcripta noſtra mandauimus, vt ſecundum quod a nobis poſtulasti, ſtudeat hoc effectui mancipare. Præterea dilectum filium noſtrum, N. Præpoſitum Miſenſem, & Canonicos ſuos habeas propenſius commendatos, & eos a prauorum hominum incurſibus defendas, atque in ſuis opportunitatibus iues & manuteneas. Datum Tuſculani quinto Nonas Martii. Hæc interſerere libuit, vt Defenſio Miſenſis Eccleſiæ doceatur ad Marchiones pertinere, etiam auctoritate Apoſtolica.

§. XVIII. Anno Domini MCLII. Conradus Imperator obiit, cui ſucceſſit Fridericus, anno ex poſt tertio ab Vxore ſua, propter notam adulterii, auctoritate Papæ a thoro cum ea diuortiatuſ eſt. Anno denique MCLVI Conradus Miſenſis & Orientalis Marchio, gratia diuina ſe præueniente, incertitudinem vitæ ſuæ conſiderans, timensque ne ſi labenti diu inherere voluiſſet, ipſe quoque ſimul ad lapſum traheretur, ipſum mundum relinquere & monaſterium petere ſtabili ſecum propoſito diſſiniuit. Volens autem Eccleſiæ Sereni Montis, ad quam anhelabat, quam iam ſufficienter, prout opportunum fuerat locupletauerat, etiam in futurum proſpicere, Wigmanno Archi-Epiſcopo filio Sororiſ ſuæ Mechtildis ac Alberto Marchione Brandenburgeniſi genero ſuo, filiis etiam ſuis omnibus, multisque aliis eccleſiaſtiſ & ſecularibus viris nobilib. & ministerialibus

accersitis ad locum venit, ut in eorum praesentia, quod intenderet, confirmaret. Timens igitur, ne post mortem suam lites & contentiones inter filios de principatu fierent, diuisit eis cum adhuc viueret Terras suas. Nam Ottoni tanquam seniori Marchiam Misnensem; Theodorico Marchiam Lusatiae: Dedoni Comitatum Roehlitz, quae & Terra Plisnensis siue orientalis dicitur: Henrico comitatum Wittin: Friderico comitatum Brene distribuit. Post hoc itaque possessiones quascunque, vel ipse, vel vxor, eius, eidem loco contulerant, per manus filiorum suorum Ottonis videlicet Marchionis Misnensis, Theodorici Marchionis Orientalis scilicet Lusatiae: Henrici Comitis de Wittin: Dedonis Comitis de Roehlitz: Friderici Comitis de Brene offerri fecit, ne aliqua de his post mortem suam questio nasceretur. Est autem quantitas harum possessionum centum octoginta tres mansi & dimidius, exceptis his, quae ad Nymicensem Abbatiam ipsis unitam, pertinent, quorum vnus est septuaginta & dimidius mansi, exceptis syluis & vinetis. Deinde Senioremi filiorum vel heredum quemlibet suorum seniore in posteritate, Aduocatum loci ordinauit, & quod omnes secum sepulturam habere deberent. His ita dispositis, coram Altari Beati Perri, veteris hominis vestibus exutus, & regularis vitae habitu per manus Archi-Episcopi vestitus, voluntariam paupertatem per amorem Christi amplexus est, cum magno fauore Prin.

Principum, quibus etiam vberimas deuotio lachrymas extorquebat, quod tantam in Viro tali mutacionem videbant. In quo videlicet diuina Misericordia sensum omnem supergrediens luce clarius apparebat. Tunc deinde tyro Christi filios suos aduocat, ecclesiamque suam cuius iam membrum effectus fuerat attentius gratia ipsorum comendat, vt ei tanquam in qua patrem suum & matrem siue uiuentem seu mortuum haberi scirent & in qua & ipsi requieturi essent, opem suam vbique prætendere non dissimularent. Hæc acta sunt in die Beati Andreæ Apostoli, quo die nemus seu Syluam in orientali parte monasterii sitam & adiacentem extremam suam oblationem Beato Petro obtulit. Vixit autem post conuersionem suam solum mensibus duobus & diebus quinque, mortuus est Nonas Februarii, anno vitæ suæ quinquagesimo nono, sepultusque est a Wigmanno Archi-Episcopo Magdeburgensi filio sororis suæ, in medio Ecclesiæ, vbi in dextra eius vxor est sepulta, & post eam in eodem latere Mechtildis Soror eius, mater Archi-Episcopi Wigmanni, qui fuit filius Geronis Marchionis de Bauaria, vt supra dictum est, cuius Exequiis interfuerat Albertus Marchio Brandenburgensis, qui eius habuit filiam; & Hermannus filius Alberti & Walo Havelbergensis Episcopus & omnes filii sui, præterquam Otto Marchio Misnensis, qui aliis prepeditus interesse non potuit.

Nonus Stipes fundator Veteris Cella.

§. XIX. Otto Marchio Misnensis filius
 Conradi recepit Vxorem Hedwigen, filiam Al-
 berti Marchionis Saxonie. Hic Otto tam-
 que senior Aduocaciam Monasterii in Monte
 Sereno obtinuit atque fidelissime a cunctis ho-
 stibus protexit. Qui tandem diuina inspira-
 cione compunctus, cum ei Cisterciensis Ordinis
 institutio innotuisset, voluit & Congregacio-
 nem in suo Dominio Misnensi secundum dicti
 Ordinis institutionem habere, qua propter Mo-
 nasterium Portense Numbergensis dyoce-
 sis adiit, ibi conuentum fratrum eiusdem Ord-
 nis impetrauit atque in Monasterio Cellensi,
 quod propriis sumptibus solempniter fundauit,
 atque multis prædiis dotauit, introduxit atque
 instituit. Causam vero secundariam institu-
 tionis illius in Cronica Sereni Montis sic repe-
 ri: Cum enim Vxor Ottonis Marchionis Hed-
 wigis in Monasterio Sancti Petri Sereni Mon-
 tis quadam nocte pernoctaret, inter colloquia
 quæ habuit cum fratribus, percepit, Aduoca-
 ciam dicti Monasterii ad Seniores de Stirpe
 fundatoris pertinere debere, rediens ad Mari-
 rum Marchionem Ottonem, mirari se dixit:
 Cur Ecclesiæ illi tantopere prodesse conaretur,
 cum filii eius Ius Aduocaciæ in ea habituri non
 essent, rectum sibi potius videri, vt ecclesiam
 propriam sibi construeret, in qua tam ipsi quam
 hæredibus suis Ius dominationis in perpetuum
 seruetur. Et hæ occasione Ecclesiam Cel-
 len-

MISN. ET LAND. THVRING. 101

lensem fundatam esse ferunt Anno Domini Millesimo centesimo sexagesimo sexto Kalend. Iunii, quæ antecederet per gloriosissimum Imperatorem Fridericum primum ad quartum Kalendarum Martii dicti anni confirmata fuit, quemadmodum literæ Confirmationis eius lucidius declarant. Hic siquidem Otto Marchio Misnensis inter cæteras villas & loca quæ dicto Monasterio donauerat, contulit & villam Gristannisdorff, vbi nunc Freiberg ciuitas & fodina argenti sita est, vbi ex post non multo tempore vix post sex annos, Dominus Omnipotens aperuit sibi venas argenti in loco prædicto, habundantius ipsum etiam in temporalibus remunerando & suos hæredes, quod ipsi Monasterio contulerant, ære argenti in fundo Ecclesiæ & Monasterii reperto. Pro ipso fundo Freibergensi opidum suum *Pöschwitz* in Cambium Ecclesiæ Cellensis in ius & proprietatem perpetuam donauit, prout in priuilegiis foundationis & donationis Cellensis Ecclesiæ plenius continetur. Sicque præfatus Princeps permaxime ditatus, ciuitatem Freiberg & Leipzig & Ysinberg muris firmis circumdedit: Castrum etiam Wilsnufels cum omni iurisdictione acquisiuit, multa prædia pluribus Ecclesiis & Monasteriis donauit. Inter cætera volens etiam Monasterium & conuentum fundare Canoniorum regularium sicut Pater suus fecerat, vna cum fratre suo Dedone Comite de Rochlitz Ecclesiam beatæ Virginis circa littus fluiui Mul-

*Ovva Clau-
stri vel Clo-
steroyve.*

dan prope Lissnitz, quæ Ovva Claustrihodie nuncupatur fundauit, obtinuitque a loci Dyocesano Nuemburgensi Episcopo remissionem Decimarum in Sexaginta noualibus quæ vulgariter Lehen dicitur, quod est alias Mansus. Quæ noualia cum pratis & syluis dictæ Ecclesiæ vna cum fratre suo Dedone donauit, atque ab Imperatore Fridericò confirmationem obtinuit, prout hæc clare patent in priuilegio suo cum sigillo Maiestatis suæ munito, quod habetur in Monasterio Sancti Mauricii prope Nuemburg ad quam Ecclesiam dictam Præpositura Ovva Claustri dinoscitur pertinere. Et sic vt Patrem suum, Conradum, vt supra dictum est, Deus in temporalibus ditauerat & prole plurima fecundauerat, sic & suum filium Ottonem presentem. Nam ex Coniuge sua genuit duos filios Albertum & Theodoricum, & duas filias Adelam & Sophiam. Sophia nupsit Duci Bohemiæ Vlrico; mortuo Vlrico Burggrauio de Reinsperg: Adelam duxit Odoracus, (Odocarus) qui postea fuit Dux Bohemiæ, qui & genuit ex ea filium Bredislaum & filias tres, quarum vna nupsit Regi Daciæ; alia Heinrico Comiti de Ortinberg; tertia canonicata est in Gerinrode; & vocatur Gerinrode, a Gerone olim Marchione fundatore, vbi habetur brachium Sancti Cyriaci Matris, quod Papa sibi donauerat. Adela postea cum Odoca-

docaro diuorciata est, propter notam consanguinitatis, & de ista causa loquitur decretalis canone de testibus. Orta est de post anno Domini MC LXXXII. grandis discordia inter Ludouicum Landgrauium Thuringiæ & Ottonem Marchionem Misnensem, ita quod præfatus Ludouicus Ottonem Marchionem captiuauit, sed quia hoc non mediante iusto Bello, ideo ex præcepto Friderici Imperatoris relaxatus est. Tandem Seminator discordiarum Diabolus bellum intestinum inter ipsum Ottonem Marchionem & Albertum filium suum seminauit, ita quod filius præcepti Decalogi immemor, manum suam uolenter in Parentem extendit, ipsumque captiuauit & in castro Devvin custodiae mancipauit, anno millesimo centesimo octogesimo octauo. Causam autem huius captiuationis in Cronica Sereni Montis sic reperi: Cum Otto Marchio esset Pater duorum Filiorum Alberti & Theodorici, Albertum, quod maior natu erat, post se Marchionem Misnensem ordinauerat; Theodorico fratri iuniori sufficientibus aliis castris, & terris, præsertim castro Wiffinsfels assignatis. Mater uero Hedvvis, plus iuniorem diligens, marito persuadere conata est, ut feuda quæ meliora habebat ipsi assignaret; ad postremum etiam, ut testamento mutato, ordinationem de seniore factam, in iuniorem transferret. Ad quod cum Marchio inclinatus, hoc facere intenderet; Senior filius, hoc comper-

to,

to, consilio vt fertur, Bernhardi Saxonie Ducis auunculi sui, & aliorum quorundam amicorum fideliumque suorum, patrem in castro suo Devvin detinuit, Testamenti sui prioris ab eo exigens confirmationem, deputatis ei custodibus, quorum vnus fuit Conradus Comes filius Dedonis de Rochlitz, fratris Ottonis. Vnde præsumptum est, ipsum Dedonem fratrem suum captiuationis eius conscium fuisse. Imperator itaque rem gestam audiens, grauiter accepit, certumque erat, quod morte Alberti factum vindicaturus fuisset, nisi eum peregrinationis suæ promouendæ intentio prohibuisset; missa tamen legatione ei sub obtenta gratiæ suæ præcepit, vt Patrem a captiuitate relaxaret, monens cetera patrem, vt dissimulato dolore, in gratiam filium suum reuocaret. Filio suo Heinricho dictus Imperator commisit sollicitate, ne facti detestandi negligeret vltionem: sicque Marchio solutus est thesauris suis, quos plurimos habebat a filio, ex parte iam maxima deuastatis. Pater vero nephas filii grauissime ferens, se omnino vindicare disposuit; ortum est itaque intestinum bellum grauissimum inter patrem & filium, ita quod nunquam ex post pater hanc iniuriam filio ex toto remisit; sed vsque ad finem vitæ suæ durauit, licet Imperator eosdem concordarat. Et sic fertur mortuus fuisse ex post anno sequenti puta M C LXXXIX. 12. Kal. Martii. Primus quoque fratrum suorum contra fidem Patri datam, videli-

delicet vt in Ecclesia Sereni Montis omnes ei confepelirentur, in Ecclesia ordinis Cifterciensis, cuius fundator extiterat, quæ Cella vetus dicitur, est sepultus. Sed ne calumpniandi de fide patri præstita, aliqui materiam habeant, dico, quod voti fractor non est, qui illud in melius mutat. Sed præfatus inclitus Princeps Marchio locum magis religiosum & solempnius paterno Monasterio, a semet ipso fundatum, elegit; Ideo promissum non violauit, sed potius in melius commutando adimpleuit.

§. XX. Albertus Marchio filius Ottonis, audito quod pater suus partem pecuniæ in Cella repositam, moriens dimisisset, ad locum venit pecuniamque ipsam a Monachis exegit. Erant autem marcæ argenti quasi tria milia, de iustis omnino prouentibus, & quæ nihil iniquitatis mammonæ admixtum habebant: estimo quod de Freiberg allatæ fuerant, quas Marchio pro remedio animæ suæ, ecclesiis Dei deputauerat distribuendas. Monachi vero responderunt, se depositum illud ad id quod prædictum est conseruandum in fide suscepisse, nec posse id tradere ad aliud quodlibet inde faciendum: quin potius cum ipso ad eius asylum velle confugere, cuius erat pecunia custodia deputata (Obtulerat etenim Otto ipse in primis pecuniam ipsam Deo & Virgini gloriose, super aram, in perpetuæ donationis indicium) hoc dicto pecuniam totam, in Altari Dei genitricis reponentes, euentum rei sollici-

te expectabant. Marchio vero neglecta tanti custodis reuerentia, ablatis omnibus discessit. Nec mirum dicit Cronica Sereni Montis, si mortuo patri violentus extiterit, quem uiuum non timuit captiuare. Nec impune sibi tanta temeritas cessit; quippe qui paulo post, sicut dicitur, miserabiliter vna cum vxore, ac sine liberis periit. Nec etiam fratri pepercit, sed in bonis partis illius violentus existens, paulatimque illum a castris quæ ipsorum erant communia excludens, ipsum exhæredare modis omnibus conabatur.

§. XXI. Mortuo itaque Ottone Marchione, Albertus filius eius Marchiam Misnensem obtinuit; fratremque suum Theodericum Comitem de Wiffinsfels persequi cepit, cum animo suis bonis omnibus priuare si potuisset, voluit. Theodericus itaque tali violentia fratris sui triennio quasi & amplius pressus, pro auxilio petendo ad Hermannum Thuringiæ Landgrauium se contulit; quem ille aliquamdiu suspendit dicens, se vt Marchioni Alberto bellum inferret occasionem idoneam non habere; Habebat autem filiam iam nubilem. Comite vero petitionem sepius iterante, Lantgrauius de consilio suorum respondit: si gener eius fieri vellent, se ei modis omnibus succursurum, quod ille quidem primo (quia puella oculis eius propter sui deformitatem displicebat) renuit, sed tandem necessitate coactus, consensit; coniugioque facto exhinc auxilio

xilio Landgrauii, fratri cepit superior appare-
 re. Demum cum Marchio Albertus contra
 fratrem & castrum Wilsinfels in loco vicino,
 qui Sybotinberg dicitur, nouum castrum con-
 strueret, Comes Theodericus superueniens,
 ipsum fugauit, pluresque ex militibus suis capti-
 uauit. Cum itaque iam manifeste Landgra-
 uius Hermannus, Marchionem Albertum ap-
 peteret inimicitiiis, Marchio in loco qui Re-
 nennige dicitur, militibus collectis, sese ho-
 stem Thuringiæ ostendere modis omnibus in-
 tendebat. Cuius conatum Landgrauius anti-
 cipans, castra eius cum suis improuisus irrupit,
 turbatisque omnibus, qui circa ipsum erant, e-
 os ad fugam coegit, non paucis eorum (licet
 aliquamdiu viriliter restiterint) captiuatis.
 Marchio vero vix cum tribus vel quatuor so-
 ciis fugiens, ad Montem Serenum Sancti Petri
 peruenit; quorum equi horrendis vulneribus
 debilitati, signa certaminis ostendebant. Wal-
 therus tunc præpositus ibidem, alios equos eis
 procurans, ipsum Marchionem cappa claustra-
 li, pro dissimilitudine personæ indutum, ali-
 quanto viæ spacio, Lipzick tendentem, prose-
 quitus est. Verum licet Marchio Albertus,
 his aduersis nihil a sua magnanimitate altera-
 tus, reparandi bellum firmum haberet propo-
 situm; non parum tamen Imperatoris, de qua
 erga se certus erat, dehortabatur indignatio;
 cuius ministeriales speciali bello eum appetere
 disponebant. Necessarium ergo credens (si
 id

id efficere posset) Imperatoris primo gratiam impetrare, ad partes transalpinas Italiae, ubi tunc Imperator constitutus erat, profectus est: frater vero eius Theodoricus ad terram sanctam peregrinatus est. Sed cum Marchio Albertus ad Imperatorem venisset, non solum recuperandae gratiae omnimodam habuit resistantiam & difficultatem; verum etiam vitae suae periculum impendere cognovit. Quare suis omnibus apud Imperatorem relictis, vno tantum comite sumpto, fuga quidem propter insidias Imperatoris difficili usus, ad propria reuersus est. Recogitans itaque in animo suo, quomodo nulla est nisi ardua virtus; ipsi etiam Imperatori, se si necesse esset, repugnare disposuit: munitiones & castra sua destrui omnino non pertimuit; quin imo Lipczig, Kamberg, Missnam & alia suae ditionis oppida & castra, studuit armis & victualibus contra Imperatorem praemunire. Certumque fuisset patriae orientali Missnensi & Pleyssnensi cladem permaximam procuratam fuisse, si non eum vitae terminus praeuisset. Eodem itaque anno MC XCV. Albertus Marchio, veneno ut fertur, a quodam familiarium suorum Huguldo nomine, sumpto egritudinem incurrit. De Fribeta vero ubi egrotare cepit Missnam festinans, cum nec equo nec curru, propter morbi vehementiam vehi posset, a viris in gestatorio ad hoc ipsum composito, portabatur. Vnde emenso vnus miliaris spacio, in-

gra-

grauescence molestia, etiam portari non suffe-
rens, in villa quadam Heinrichsdorff depositus
ibique defunctus est VIII. Kal. Iulii. Sepul-
tusque est in Cella iuxta patrem suam. Vxor
vero eius filia Ducis Bohemiæ, fratris Odocari,
ex post, infra triginta dies eodem veneno ex-
cincta fuit. Hic Albertus nullum reliquit filium
sed filiam habuit, quam accepit Hermannus de
Ladeberg in vxorem. Sicque Alberti, diuino ju-
dicio puniti, & pignore heredis iuste destituti,
iuxta sententiam veritatis: honora patrem
tuum & matrem vt sis longæuus, saltem in
generatione sua super terram, merito posteritas
cessauit.

De collateralibus Ottonis Marchionis.

§. XXI. Visum est de factis & gestis
Ottonis Marchionis filii Conradi, qui est Pro-
nostipes Principum nostrorum Friderici &
Wilhelmi fratrum, & Friderici eorum patris,
Marchionum Misnensium & Thuringiæ Lan-
grauiorum. Nunc de eius fratribus tanquam
collateralibus est videndum, & primum de
Theodorico Marchione Lusatiæ & Yleborg.
Hic Theodoricus frater Ottonis accepit vxo-
rem sororem Mesconis Ducis Poloniæ Dober-
genam nomine, quæ & Luckardis vocabatur.
Hic Theodoricus primo ædificauit castrum
Landisberg & fundauit etiam Schildono; fun-
dauit etiam monasterium Cistercii ordinis so-
lemne & diues in Dobrilug, imitatus in hoc
fratrem suum, qui Veterem Cellam prius fun-
dauit.

H

dauit

110 DE ORIG. PRINC. MARCH.

dauerat. Hic Marchio vir prudens & strenuus, potens & diues parochiam in Yleborg cum capella castri, Monasterio Sancti Petri donauit. Item capellam in castro Landisberg vna cum castro ædificari fecit. In curia Imperatoris Friderici de principalioribus consiliariis fuit. Nam vna die cum Imperator Fridericus cum Alexandro Papa fuisset concordatus Venetiis ante Ecclesiam Sancti Marci, Imperatorque in præsentia multorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Principum & aliorum infinita multitudine, ad osculum pacis per Papam accipi debuisset; diesque iste reconciliationis solempniter celebraretur ibidem a Clero & populo. Huius concordie ac reformationis pacis auctor & cooperato fuit Wigmannus Archiepiscopus Magdeburgensis, filius Sororis Conradi, patris Theodoricus Marchionis & imprimis ipse Theodoricus, qui industria sua animositatem Imperatoris ad tantam mansuetudinem deduxerat, vt in condemnationem erroris sui coram summi Pontificis pedibus prosterneretur. Fertur autem quod cum in subleuando eum Papa moram faceret Theodoricus orientalis Marchio, qui aderat cum Imperatore, quasi cum indignatione, querela & redargutione exclamauerit: Cur Imperialem dignitatem tantæ iniuriæ subiecerit? Papa idioma Teutonicum non intelligens, in qui fuerit, quid diceret Almannus? quod cum elidicisset, festinus accedens Imperatorem subleuauerit

MISN. ET LAND. THVRING. III

Ieuauerit & ad osculum suum erexerit, facta sunt hæc Anno Domini M C LXXVII. in Vigilia Beati Iacobi Apostoli. Genuit præterea Theodoricus filium Conradum nomine, & filiam nomine Gertrudem, quam in Grebstede monacham fecit. Præterea filius eius Conradus Anno Domini M C LXXVI. ad torneamentum in Austriam equitauit, vbi ictu lanceæ perfossus interiit XV. Kal. Decembris. Tantum enim idem pestifer ludus in partibus nostris tunc inoleuerat, vt infra vnum annum sedecim milites referantur periisse. Pro quare Wigmannus Archiepiscopus Magdeburgensis eum Suffraganeis suis omnes eius receptatores excommunicationis vinculo innodauit. Comperta autem præfati comitis morte, tunc in Austriæ partibus constituti, missis nuntiis eum a sepultura ecclesiastica fecit prohiberi. Tempore quoque præcedente cum Archiepiscopus idem, conuocatis suffraganeis suis, cum magna cleri frequentia, in ecclesia Hallensi, conuentum haberet, pater occisi, scilicet Theodoricus Marchio & fratres eius, Otto Misnensis, Dedo Comes de Rochliz, Henricus Comes de Wittin, Fridericus Comes de Brene cum multis nobilibus viris & ministerialibus aduenientes, pedibus Archiepiscopi ac totius Cleri cum lachrymis prouoluuntur, postulantes, vt occiso communionem concederent fidelium sepultura; asserentes constanter, eum ante finem suum, pœnitentem & absolutum, communio-

nem Dominici corporis meruisse. Cum enim Comes idem moriturus, vulnere debilitatus iaceret, contigit sacerdotem quendam religiosum transire, qui petentibus amicis eius ad vulneratum accedens, magna ab ipso instantia rogatus est, ut penitentiam eius & confessionem susceperet, & a vinculo excommunicationis eum absolueret, fideliter promittens, si diuina misericordia vitæ spacium sibi largiretur, nunquam de cetero, se tali causa excommunicationis sententiam meritaram, quin potius & de hoc & de aliis suis peccatis Deum sibi modis omnibus placaturum, super hoc autem ad militandum Deo cruce signari deuote petiuit, ut eius contritio manifestius appareret. Sacerdos vero ille cordis in eo contriti signa percipiens, confessione eius audita & penitentia iniuncta ab excommunicationis nodo eum exsoluit, sicque reconciliatum, Dominici corporis participem faciens, sicut petierat, cruce signauit, quibus peractis modico post tempore expirauit. Cum itaque principes prædicti coram Archiepiscopo eorum cognato (quia filius sororis patris ipsorum fuit) & Clero hæc assererent; sacerdos horum omnium executor, cum presens esset, iuramento hoc confirmare, ut nulla remaneret dubietas, rogabatur; quod ille alacriter adimpleuit. Ipsi præterea Principes prædicti exigente hoc ab eis Archiepiscopo iurauerunt a torneamento perpetuo abstinere, nec vsquam in omni di-
tione

tione sua huiusmodi exercitium permittere,
 hominesque suos & ministeriales ab eo mo-
 dis omnibus cohercere. Sicque demum Ar-
 chiEpiscopus mortuo sepulturam concessit, sal-
 ua tamen sedis Apostolicæ autoritate. Vnde
 factum est, vt tamdiu sepultura careret, donec
 vnus militum familiaris eius, Wernherus no-
 mine, consensum de hoc summi Pontificis re-
 portaret. Qui etiam transmarinam peregrina-
 tionem pro ipso postmodum peragens, fide-
 lem se ei manifestis iudiciis declarabat. Se-
 pultusque fuit in Sereno Monte XV. Kal. Fe-
 bruarii, ante introitum Ecclesiæ maioris, ad
 occidentalem partem Ecclesiæ; iuxta quem et-
 iam postea prædictus Wernherus miles suus
 requieuit. Obtulit præterea Theodoricus
 Marchio pro anima filii sui decem mansos in
 villa quæ Marggrauendorff dicitur. Theo-
 doricus itaque hoc dulci pignore sic priuatus
 dudum post separatus fuit cum vxore sua Do-
 bergena, quin imo illa adhuc viuente aliam
 quasi superinduxisse fertur Conegundam no-
 mine, relictam Bernhaldi Comitis de Plosicke,
 ex qua genuit Theodoricum Merseburgen-
 sem Episcopum. Anno igitur M C LXXXIV.
 in festo Pentecostes Imperator Fridericus fili-
 um suum Heinricum Regem fecit. Vbi mul-
 tis Principibus conuocatis, affuit inter eos &
 Theodoricus Marchio filius Conradi, qui iti-
 dem Magontia: egritudinem incurrebat, qua
 longo tempore detentus est. In vigilia vero

beati Thomæ ex post in Montem Serenum de
 castro suo vicino Landisberg vel de Yleborg
 adductus in infirmitorio clauſtri decumbens,
 ingraueſcente moleſtia, quarto ydus Februarii
 defunctus eſt ibidemque ſepultus in dextram
 Friderici fratris ſui Comitis de Brene poſt pa-
 trem eorum ad Occidentem. Sepelierunt
 autem eum fratres ſui Otto Miſnensis Marchio
 & Dedo Comes de Rochlitz. dedit præterea
 idem Theodoricus in extremis, Eccleſiæ Sere-
 ni Montis Vineam in Podegruz quæ Marchio-
 nis vocatur. Dedit etiam beato Petro doſale
 magnum & duas marcas cum dimidia puri au-
 ri ad opus vnius calicis, qui poſtmodum obli-
 gatus inter Iudæos, furatus fuit in Hallis. De-
 derunt præterea pro teſtamento hæredes ſui
 Otto & Dedo fratres LX. Marcas argenti pro
 trium talentorum reddituum comparatione
 pro anniverſario ipſius. Otto Marchio ſuas
 XXX. Marcas ſtatim perſoluit. Sed Dedo
 ſuas XXX. Marcas relaxavit de pretio villæ Ko-
 kere, quam villam ab eccleſia Pegauienſi re-
 demerat. Mortuo Theodorico ſine filio le-
 gitimo, tota eius hereditas, videlicet Marchia
 Luſaciæ, Yleborg, Landisberg &c. ad Otto-
 nem Marchionem Miſnensem & Dedonem
 fratrem eius translata eſt. Marchiam autem
 Luſaciæ Imperator Fridericus aliquandiu tenu-
 it, ſed Dedo Comes pro quatuor millibus Mar-
 carum ipſam ab Imperatore redemit.

De

De Dedone Comite de Rochelitz.

§. XXII. Dedo Comes de Rochlitz pro-
 auus Sanctæ Elisabeth & auus Sanctæ Hedvvi-
 gis, frater Ottonis Misnenſis Marchionis, fili-
 us tertius Conradi Marchionis, accepit vxo-
 rem Mechtildem filiam Gossvini de Huni-
 berg fororem Philippi Archiepſcopi Coloni-
 enſis, ex qua genuit Theodericum maioris Ec-
 cleſiæ Magdeburgenſis Præpoſitum, Philippum
 Sanctenſem Præpoſitum, Gossvinum & Her-
 mannum, qui in iuuentute mortui ſunt, &
 Conradum Marchionem, qui ſibi ſucceſſit in
 Luſacia. Genuit præterea filiam Agnetem,
 quæ nupſit Bertoldo Duci de Merania, qui ge-
 nuit ex ea filios, Ottonem Ducem de Merania
 & Marchionem de Oſtirreich qui etiam Dan-
 daſſe dicebatur, & Eckehardum Babrbergen-
 ſem Epſcopum & Bertholdum Patriarcham
 Aquileienſem. Item genuit tres filias qua-
 rum vna nupſit Regi Franciæ Philippo, alia Re-
 gi Vngariæ, quæ fuit mater Sanctæ Elisabeth,
 Tertia Duci Sleiæ Heinricho, quæ fuit & eſt
 ſancta Hedvvis. Hic ſiquidem Dedo, pa-
 trem ſuum Conradum imitatus, monaſterium
 ſolempne Canonorum regularium fundauit in
 Schilla, quod hodie poſſident fratres ordinis
 militarium de Domo Theuronica. Dedicat-
 um fuit hoc Monaſterium Anno Domini
 M C LXXXIII. accepit autem primos canoni-

116 DE ORIG. PRINC. MARCH.

cos & fratres de Sereno Monte & primus præpositus Theodericus dicebatur. Quomodo autem istud monasterium deuenit ad Cruciferos, plena de hoc habetur historia longa apud sanctum Thomam in Lipzig, quam ibidem perlegi. Et ut aliquid sciatur, Fratres quidam nobiles genere & sanguine, sed ignobiles moribus, præpositum eorum vno pede cum gladio mutilarunt, ac ita inordinate vixerunt quod eisdem per Aduocatos Marchionum Missnensium repulsis & exclusis, ipsis Cruciferis magna dona donantibus, locum tradiderint; sicque ipsi Cruciferi taliter qualiter locum obtinuerunt. Et ut in superioribus dictum fuit, quod Dedo frater patris sui Conradi Marchionis habuit uxorem Bertham, filiam Wigberti Comitis de Groetz ex qua non habuit filium. Hic itaque Dedo, hunc Dedonem de Rochlitz adoptauit in filium & pro tanto, mortuo Henrico filio Wigberti de Groetz & Marchione Lusacie Groetzig castrum cum suis pertinentis dedit Dedoni de Rochlitz & sic primo venit ad genealogiam Marchionum Missnensium castrum prædictum & aduocatus Pegauensis. Theodericus autem filius Dedonis, duxit uxorem Mechtildem filiam Ludouici Comitis de Thuringia, genuitque ex ea filiam Agnem mortuusque fuit Anno MCCVII. sine filiis, & sic ad fratrem suum Conradum tota sua hereditas devenit. Hic Theodericus Marchio primus fuit Comes Palatinus, & hereditario iure

iure fertur ab Imperatore ad hoc priuilegiatus
 vt in fundatione Gozzaccensis Monasterii scri-
 bitur. Et ex post Marchiones Misnenses sem-
 per ascripserunt sibi istum titulum, vt puta Mar-
 chiones Misnenses & Comites Palatini. Vel
 a castro Grotzsig vel Sumerfchinborg, sed v-
 trumque hodie est destructum. Conradus
 vero Marchio Lusaciæ filius Dedonis de Roch-
 litz frater Theodorici, accepit vxorem Elisa-
 beth filiam Misconis Ducis Ladislai Poloniæ,
 viduam Zibislai Ducis Bohemiæ, genuitque
 ex ea filium, qui puer obiit: filias duas Mecht-
 tildem, quam duxit Albertus Marchio Brande-
 burgenfis & Agnetem quam duxit Henricus
 Comes Palatinus Reni frater Ottonis Impera-
 toris quarti. Hic Conradus orientalis Mar-
 chio a socero suo Ladislao multa grauamina
 patiebatur, idcirco castrum & oppidum Lu-
 bus soceri sui cum exercitu obsedit. Ladisla-
 us vero obsidionem soluere volens collecto ex-
 ercitu copioso, mandauit se crastino die cum
 eo congressurum. Vespere autem diei præ-
 cedentis Oderam fluuium cum omnibus est
 transgressus quo hostibus superueniret impro-
 uisus. Vnus vero eorum qui Supani dicun-
 tur, vehementer ei cepit obsistere, monens ne
 tempus pugnæ statutum præueniret, quia hoc
 factum, nullius quam infidelitatis nomine pos-
 set rectius appellari. Quem cum timiditatis
 causa talia fari Dux argueret, & fidelitatis iura-
 mento, quo ei teneretur, commoneret, re-

H 5

spondit:

118 DE ORIG. PRINC. MARCHIAE

spōdit. Ego quidem ad pugnam pergō, sed scio me patriam meam de cetero non visurum. Habebant autem ducem belli Phitonissam quandam, quæ de flumine cribro haustam aquam nec defluentem perferens, exercitum præcedebat & hoc signo eis victoriam promittebat. Nec latuit Marchionem adventu eorum, sed mature suis armatis & ordinatis occurrebat fortique congressu omnes in fugam vertit. Phitonissa primitus interfecta, ille etiam Supanus viriliter pugnans cum multis aliis interfectus est, & nisi hora tardior fugientibus præsidium contulisset cruentam victoriam fieri contigisset. Multi tamen ex eis cum fugerent submersi sunt in paludibus. Marchio post victoriam reuersus, castrum cepit, tutoribus eius suspensio enecatis. Facta sunt hæc Anno MCCX. Conradus hic Marchio Lusaciae, Comes de Rochlitz, de Grœtz, de Yleborg & Landisberg, mortuus fuit sine heredibus masculis Anno Domini MCCX. cuius Marchiam Lusaciae, Theoricus Marchio Misnensis filius Ottonis Marchionis, fundatoris Cellensis Cenobii redemit ab Imperatore Henrico VI. pro xv. millibus marcarum argenti. Decem persoluit, quinque fertur sibi remisisse. Et sic tertio Marchia Lusaciae ad Principes Misnenses peruenit. Primo ad Conradum Sereni Montis fundatorem ex dono Lotharii Imperatoris. Secundo ad Dedonem Comitem de Rochlitz a Friderico Imperatore pro quatuor millibus Marcarum;

tribus

2 H

&

& sic nunc tertio ad Theodericum Marchionem
 vt iam dictum est. Mortuus autem fuit Dedo
 Pater eorum Anno Domini MEXC. & in Mona-
 sterio Schillen honorifice sepultus & non cum
 patre suo, vt promiserat. Euenit autem mors
 ipsius isto modo: Henricus Rex Romano-
 rum, ducenda vxoris causa ad partes Appuliae
 profecturus, Dedonem hunc secum proficisci
 voluit, qui itineris istius asperitatem & aeris
 qualitatem corpori suo, quia valde pinguis &
 crassus erat contrariam sentiens, pro tollenda
 aruina, med. co. adhibito ventris incisione mor-
 tuus est xvii. Kal. Septembris, anno quo supra.
 Priuilegia autem huius Dedonis super fundatio-
 ne Schillensis Monasterii habentur in Alden-
 burg in Monte apud Regulares, continet Scri-
 ptura mortuuariorum Sereni Montis quod pro
 anniuersario eius oblatum sit vnus mansus &
 vnus pro vxore eius Mechtildi, cuius anniuersa-
 rius est xiii. Kal. Februarii. Veritas huius facti
 hac ratione constat. Theodoricus Marchio
 Orientalis Lusaciae frater Dedonis, quandam
 possessionem Grutz nomine super Mildam pro-
 pe Yleburg Conegundi Comitissa, quam super-
 induxerat, vt supra dictum fuit, & Theodori-
 co filio eius Merseburgensi Episcopo, dedit,
 quam diu viterent possidendam. Eo vero mor-
 tuo, cum inter Ottonem Misnensem & Dedo-
 nem, Orientalis Marchiae & proprietatum eius
 diuisio fieret; ius praefatae possessionis in par-
 tem Dedonis cessit, & post eum ad filios ipsius;

Conradum scilicet Orientalem Marchionem
Lusatiae & Theodoricum Comitem Palatinum
de Sumirschenborg transiuit. Tempore vero
precedente Waltherus praepositus Sereni Mon-
tis possessionem memoratam a Theodorico
Merseburgensi Episcopo emit: Ius autem pro-
prietatis a Marchione & Comite pro LX. mar-
cis comparauit. xxx. marcis singulis ipsorum
deputatis; quorum tamen vterque decem mar-
cas suae partis remisit. Vt duo mansi possessio-
nis eiusdem pro patre & matre ipsorum ascri-
berentur, quia singuli mansorum illorum de-
cem marcis constabant. Conradus reliquas
viginti marcas ex post propter Deum remisit,
quod Theodoricus non fecit.

*De Heinrico Comite Seniore de Wittin fratre
Ottonis & aliorum.*

§. XXIII. Heinricus Comes senior de Wit-
tin, filius Conradi Marchionis, quartus frater
Ottonis Marchionis Misnensis, duxit uxorem
Sophiam filiam cuiusdam nobilis viri de Au-
stria, genuitque ex ea Heinricum comitem, qui
in iuuentute mortuus fuerat. Item genuit secun-
dum filium Conradum, qui puer obiit, Anno
Domini MCLXXXVII. quarto Idus Ianuarii, in
castro Gebichenstein, sepultus in sinistra patris
sui in Sereno Monte. Pro eo oblata fuit villa
Ternitz, iuxta villam Numick, cum octo mansi-
sis; quod postea Otto Comes de Brenc pro
villa

villa Chlewitz, pro ipsa equiualentib. commu-
 tant. Habuit præterea tertium filium Olri-
 cum & filiam Sophiam, quæ nupsit Burckardo
 Magdeburgensi Burggrauio. Olricus filius
 eius comes de Wittin duxit filiam Bernhardi
 Ducis Saxonie Hedwigin nomine, ex qua ge-
 nuit filium nomine Heinricum, quem reliquit
 hæredem. Ipse vero Heinricus comes Senior
 de Wittin mortuus fuit anno Domini MCLXXXI.
 tertio Kal. Septembris, sepultusque in Sereno
 Monte apud patrem suum ad sinistram eius; cu-
 ius viduam Sophiam duxit Hermannus tunc
 Comes Palatinus Saxonie postea etiam Comes
 provincialis Thuringie, genuitque ex ea Zut-
 ram, vxorem Theodorici Marchionis Misnen-
 sis, de quo supra dictum fuit in descriptione Ot-
 tonis, & plenius infradicetur in descriptione
 filii sui Theodorici. Olricus Comes mortuus
 fuit in castro suo Wittin Anno MCCVI. infr-
 mitate quæ dissyntheria vocatur quarto Kal.
 Octobris, relinquens Heinricum filium suum
 Heredem, sepultus fuit in Monte Sereno, in Si-
 nistra Friderici Comitis de Brene patris sui, ob-
 latique sunt pro eo sex mansi in villa Lechenitz.

De Friderico Comite de Brene.

§. XXIV. Fridericus quartus filius Con-
 radi Comes de Brene, duxit vxorem Hedwigem
 filiam Dypoldi cuiusdam nobilis de Bohemia,
 qui fuit patruus Odokari Ducis Bohemie ge-
 nuit-

nuitque ex ea Ottonem & Fridericum fratrem eius, & filiam Sophiam Quedilburgensem Abbatissam. Mortuus est siquidem Fridericus senior de Brene Anno MCLXXXI. pridie nonas Ianuarii, sepultusque in Sereno Monte, apud patrem suum Conradum Marchionem, versus occidentem. Post mortem vero eius, vidua illius Hedwigis, claustrum monialium in Brene, vna cum filiis suis fundauit, vbi & sancta conuersatione vitam finiuit. Templum illius claustri dedicatum fuit Anno Domini MCC. Præterea Otto filius Friderici mortuus fuit in iuuentute anno Domini MCCII. & in Brene, sua fundatione, sepultus. Fridericus vero frater suus duxit uxorem Iuttam filiam Friderici comitis de Zeginhain, fratris Hermannii comitis Thuringiæ, ex qua genuit filiam Hedwigem, & filios Ottonem & Theodoricum. Hæc Iutta obiit Anno Domini MCCXX. Fridericus de Brene iunior Anno Domini MCCXXI. mortuus fuit in transmarinis partibus in ciuitate Accon, reliquit autem duos filios Ottonem & Theodoricum & duas filias. Hæc de Genealogia filiorum Conradi Marchionis pro præsentibus sufficiant. Ad rectam lineam descendantium Ottonis Marchionis Misnensis redeundum est.

*Decimus Stipes, Theodoricus fundator
Monasterii Sancti Thomae in
Lipzick.*

§. XXV. Theodoricus filius Ottonis Marchionis Misnensis Comes in Wilsnfels Anno MXXCVI. in transmarinis partibus constitutus, morte fratris sui cognita, cum redire disponderet, Imperatoris insidiis adeo artatus fuit, vt publice nauem ingredi non auderet; sed a fidelibus suis lagena inclusus & nauigio illatus, sicque dum in altum procederet, occultatus est. Imperator enim Marchiam Misnensem suis visibus reseruare volens, praesertim propter fodinam argenti in Freiberg tunc valde bonam, fidelibus suis eam commisit procurandam; quae etiam vsque ad mortem Henrici VI. Imperatoris, per eosdem procurata fuit. Mortuo autem Imperatore Henrico VI. apud Panormium veneno, & Spira sepulto, verius translato Anno MXXCVII. Theodorico reuerso in patriam, iuuamine & adiutorio soceri sui Hermanni Thuringiae Landgrauii, & praesertim populi & militarium beniuolentia (qui magno gauisi sunt gaudio Dominum & Principem filium Marchionis rediisse) Marchiam Misnensem cum omni patrimonio acquisiuit, & eam pacifice ac quiete per decem & octo annos tenuit, vsque ad annum MCCXV. tunc inceperunt sibi euenire diuersa grauamina. Nam Albertus
Archi-

Archi - Episcopus Magdeburgensis, pro
 inuasionē (vt fertur) terrarum Ecclesiæ, ipsum
 excommunicando, Misnensem & Mersebur-
 gensē dioceses supposuit interdicto. Aliam
 causam excommunicationis & interdicti in
 Cronica Sereni Montis, sic reperi: Heinrico
 Wigberti fundatoris Pegauiensis cœnobii filio
 mortuo sine heredibus; Grœtz castrum ad Theo-
 doricum Comitem de Sumirscheberg & Con-
 radum Marchionem Lusatiæ deuenit, vt supra
 est significatum. Iste Theodoricus Comes de
 Grœtz, Aduocatiam Pegauiensē, beneficio
 Philippi Imperatoris sibi vsurpauit, cum Mona-
 sterium ab Imperatoribus fuerit priuilegiatum,
 quod Abbas & conuentus eligere possint Ad-
 uocatum quem velint. Sicque dictus Comes
 Theodoricus multa grauamina intulit, ciues
 Pegauiensēs violenter sibi seruire compellens.
 Nec ab Abbatis iniuriis personalibus se tempe-
 rabat. Nam Abbas Sifridus etiam expulsus
 per eum fuit per integrum annum, quem Burg-
 hardus Dux in castro suo Werbin recepit. Tan-
 dem inter Theodoricum Comitem de Grœtz
 Palatinum & Theodoricum Marchionem Mis-
 nensem, discordia exorta est, cuius gratiam &
 amicitiam Abbas Sifridus habuit, ideo eius fa-
 uore animatus Pegauium reuersus est, militi-
 busque in ciuitate locatis, violentiæ comitis
 paulatim cepit resistere, donec pertinaciter re-
 luctando, eum contra se reddit seigniorē,
 quanquam eo viuente nunquam quieta gauisus

sus

sus est libertate. Mortuo Comite Theodorico
 de Groetz Palatino, Conradus Marchio orien-
 talis Lusatia, frater eius, Aduocatiam Pegau-
 iensem, quam cum eo a Rege Philippo sibi: con-
 cessam receperat, inuasit; sed tamen a persona-
 libus iniuriis Abbatis abstinuit, quia filium eius
 in baptismo susceperat; quod ipsum tamen
 multis marcis si esset possibile, se velle redime-
 re, viuente adhuc fratre, saepius dixisse fertur.
 Mouebatur enim propter fratrem carnaliter,
 quia ille in obtinendo proposito infirmior Ab-
 bate videretur, maxime autem pro quodam
 verbo quod Abbas minus caute protulerat,
 Comitem scilicet apostatam nuncupando. Idem
 namque Comes Ecclesie Magdeburgensis Ca-
 nonicus existens, etiam ad Subdiaconatus gra-
 dum promotus erat. Accidit autem, cum in
 Scolis esset Parisius (quia Rex Francie habuit
 filiam Sororis suae) vt contentione inter Cleri-
 cos & Burgenses exorta, seruiens sibi, ad au-
 xilium clericorum ab eo missi, homicidium
 committerent, pro qua re de sua promotione
 desperans, clericatum dicitur reiecisse. Post
 mortem Conradi Marchionis, qui triennio fra-
 tri tantum superuixit, Theodoricus Marchio,
 de quo nunc est sermo, anhelabat modis omni-
 bus, vt ipse Ecclesie Pegauensis Aduocatus eli-
 geretur. Quod cum Abba Syfridus sibi non
 conuenire sciens, facere negligeret, ille ex fau-
 tore & amico in hostem mutatus valde eum ve-

xare cepit, multa ei dampna & iniurias irrogando: ad extremum vero ante castrum Grœtz, quod ei hereditario iure obuenerat, imo verius ex redemptione ab Imperatore: (quia Marchiam Lusatiz, Landisberg vna cum castro Ylenborg, Rochlitz, Grœtzick pro xv. millibus marcarum argenti, redemit, vt supra habitum est) villam Grœtz muniens, forum instituit & theloneum & monetam, omnibusque comprouincialibus ab illa parte, tam emere, quam vendere volentibus, ne Pegauiam pergerent interdixit. Abbas vero iudicibus contra eum a Sede Apostolica impetratis, Episcopo Decano & Scolastico Herbipolensi, omnem eius conatum euacuauit. Iudices enim testibus eius auditis, sententiam pro ipso protulerunt, eique Brandenburgensem Episcopum eiusdem sententiæ executorem dederunt. Qui Grœtz adueniens, conuocatis castrensibus & villanis, forum & theloneum & monetam in loco illo haberi, auctoritate Apostolica interdixit, omnesque qui in ipsa villa ad ius forense residentiam facerent, eadem auctoritate excommunicationis vinculo innodauit & loca interdixit. Vnde cum adhuc Abbas Marchionem de dampnis ab eo & aliis, scilicet Theoderico Comite & Conrado Marchione, qui hereditatem acceperant, sibi illatis impeteret; quæ vsque ad septem milia & quingenta marcarum computauerat; Marchioque Theodericus iudici-

dicium subterfugeret, propter contumaciam, Albertus Archi-Episcopus Magdeburgensis, totam terram Marchionis ecclesiastico suppofuit interdicto, vt supra dictum fuit. Sed tandem compositione interueniente caufa fuit fopita, ita quod Marchio & Abbas fe inuicem in pacis ofculo receperunt. Idem Marchio Theodericus habuit vxorem Iuttam filiam Hermani Thuringiæ Landgrauii, vt supra dictum eft; genuitque ex ea primo duos filios, Ottonem & Conradum, & filiam Hedwigim, qui in iuuentute mortui fuerunt. Et post biennio ante finem vitæ fuæ genuit Henricum Illuftriffimum Principem, de quo plene in fequentibus dicitur. Huic Theodorico & ex post plura fuperuenerunt grauamina. Nam militares quidam, cum Lipfienfibus confpirantes, ipfum interficere disponebant. Anno Domini MCCXV. certos armatos ad hoc deputauerunt, qui ad Yfenberg venientes in vigilia fancti Nicolai ac intempeftæ noctis filentio ad ianuam hofpitiū pulfantes dicebant, fe habere neceffario Marchioni loqui; quædam autem domicella hæc audiens, iuit ad lectum ipfius, requirens fi deberent intromitti? ad hæc Marchio licet nihil mali fufpicaretur, mandauit, vt in crastinum redirent: ficque vice illa propositum eorum fuit impeditum. Vnde alii ipforum complices omnino certi quod non defifterent, quin facinus conceptum ut promiferant perpetrarent;

Lipzig mane venientes Marchionem mortuum diuulgauerunt, ciuibus ciuitatem Marchioniffæ & Heinrico eius filio paruulo demandantes conseruandam. Et facta est coniuratio valida, multique additi sunt ad eos; omnes autem fideles Marchionis turbati sunt, ipsum mortuum audientes. Sed postquam compertum est eum viuere, illi qui Lipzig se receperant exercitum quadringentorum armatorum congregantes, duobus annis Marchionem cum suis, vt hostes & aduersarios publicos, rapinis & incendiis molestabant. Diuersis autem placitis infra duos illos annos habitis, tandem promissis iuramentis, fidei iussionibus ac aliis cautionibus exactis; quidquid Marchionis aduersarii exigere volebant, ipse facere cogebatur: hac necessitate, quia ciuitatem Lipzig, vel Imperatori Ottoni, vel Archi-Episcopo Magdeburgensi aut aliis aduersariis Marchionis (qui pro tunc multi erant) tradere disponebant. Promissa igitur illis & omnibus eorum complicibus, in dempnitate, Lipzig reddita est Marchioni Anno MCCXCVIII. Et quia predicti aduersarii ciuitatem Lipsiensem absque voluntate ciuium & conuiuentia nequaquam biennio potuissent occupasse, Marchio ciues ob hoc exosos habuit & post paululum oportunitatem nactus, Fridericum, qui nuper in Regem Romanorum electus contra Ottonem, in Aleman-

niam

Lipzig
Wende-
buet.

niam procedens de eo mirifice triumphauerat, secum in ciuitatem Lipsiensem cum paucis introduxit, quia nec ciues eum cum multis intromittere volebant: Sed Marchione procurante, milites paulatim, nunc ad istam, nunc ad illam portam intrantes, ciuitatem plurimum repleuerunt, & se caute in hospiciis receperunt. Vnde quia tempore guerra ciues campanam ad conuocandum se & communitatem fecerant; Marchio, ne per concursum multitudinis intentio sua frustraretur, tintinabulum praefatae campanae clam tolli fecerat & seruari; sicque iuxta condictum & certum signum, forte cum tubis datum, ad iussum Marchionis; mox signo dato quilibet militum hospitem suum capere & bona ipsius diripere satagebat. Ciuitate itaque taliter subacta, Marchio fecit destrui murum in gyro, intra ciuitatis moenia aedificans tria castra, ne ciues in futurum attemptare similia praesumerent. Fuit autem vnum castrum in sine Praedicatorum fratrum; aliud iuxta fratres Minores, tertium vbi est hodie. Milites autem, qui autores huius guerrae fuerant, iussit capi, quorum vnus, cuius anima maxime querebatur, armatus dextrarium conscendit, & portam clausam cum securi aperiens, euasit. Cuius frater captus, traditus est in manus Friderici Regis Romanorum, qui postea cruce signatus, mare transiens rebus excessit humanis. Et licet secundum humanum iudicium, aliquantulum

lum se Marchio vindicasset, tamen mala quæ ceperant contra eum, nullatenus conqueuerunt. Nam alii ministeriales sui prioribus fortiores, sese ipsi opposuerunt, trahentes in sui auxilium Archi-Episcopum Magdeburgensem Albertum: qui forti manu terram Marchionis intrans, ædificauit castrum Tuch prope Lipzick ad vnum paruum miliare; cuius successor oppidum castro adiacens muro cinxit Anno MCCXXI. Marchio vero vsque ad finem vitæ suæ a malis quæ eum apprehenderant, non potuit se explicare, quæ paulo minus quam quadriennio durauerunt. Donec æmulis suis procurantibus a quodam medico suo, centum marcis argenti (quarum iam quinquaginta acceperat) corrupto, intoxicatus veneno sibi propinato interiit. Et cum medicus, imo potius veneficus, residuum pecuniæ peteret ab his qui eum conduxerant, responderunt: abi in malam viam furcifer; recede recede traditor vilissime, qui Dominum tuum pro pecunia occidisti, & nisi parceremus honori tuo, statim vt hominem scelestum, morteque dignissimum, te suspendere deberemus. O traditores impii, ipso venefico nequiores quem vt auarum vt-pote aduenam propriæ artis venditorem, ipsimet contra proprium & naturalem dominum vestrum conduxistis; Iustius multo, quam veneficus ipse, oris vestri sententia laqueo puniendi. Igitur Marchione sic mortuo, Domina
Iut-

Iutta relicta eius cum filio suo Henrico, qui tunc parum amplius quam bimus erat, dominum terræ obtinuit, non amplius quam biennio in quiete, donec quorundam consilio, qui sibi fauere videbantur, Comiti Poponi de Henneberg nupsit. Quo facto Langgravius Ludovicus frater Marchionissæ, quem Marchio Theodoricus adhuc viuens filio suo paruulo tutorem delegauerat, cum exercitu Marchiam Misnensem intrauit; sicque Comes Poppo compulsus est cedere & Marchionissæ cum ipso exulare, quæ recedens filium paruulum secum duxit. Antequam Marchio moreretur, omnes fere proprietates suas dederat Marchionissæ; a quibus quia nubendo comiti, exclusa videbatur, satis caute (licet cum præiudicio filii) recuperauit pretium dotalitii pro bonis & castris sibi traditis. Nam filium dedit in manus Ducis Austriæ, accipiens pro castris & proprietatibus Dotalitii, duodecim milia marcarum, quas Dux idem filia suæ Constantiæ pro Dote assignauit & eam puero Henrico Marchioni desponsauit. Dux autem Austriæ moriens ordinauerat, quod Marchio dictas proprietates, cum ad legitimam ætatem perueniret, recuperare non posset, nisi aut filiam suam Constantiam duceret, aut duodecim milia marcarum sibi rependeret. Vnde antequam Marchio ad legitimam ætatem perueniret, tres habuit per ordinem Tutores; primo matrem, secundo Ludouicum Thuringiæ Lang-

gratum virum pacificum & discretum, maritum sanctæ Elizabeth, qui in diebus suis in terra sua & Misnensium optimam pacem procuravit: qui postea Cruce signatus in partes transmarinas iter arripiens, apud Ortrandum in Neapulia, sicut speramus, in Domino, obdormiuit, Anno Domini MCCXXVII. Corpus eius deductum in Reynhersborn, in sepulchro patrum suorum est collocatum. Vxor vero eius sancta Elizabeth, filia Regis Vngariæ nepotis Dedonis Comitis de Rochlitz fratris Ottonis Marchionis Misnensis, ex post multis virtutibus & miraculis clara, apud Martborg ex pecuniis dotalicii sui hospitale pauperum ædificari curauit. Vbi egenæ egenis seruiens, sibi nil retinuit, cæleste regnum ambiens, hoc præsens omne respuit. Et quia de Genealogia est istorum Principum, ideo vita & miracula eius possent interferi. Sed alias hodie super candelabrum posita, longe lateque per totum claret orbem. Moritur autem hæc sancta Elizabeth Anno Domini MCCXXXII. & per Gregorium Papam nonum tertio ex post anno canonisatur. Tertium autem tutorem Henricus habuit Ducem Austriae, &c. Theodoricus vero Marchio Ecclesiam Canonicorum regularium S. Thomæ in Lipzig fundauit anno Dom. MCCXXI. vix biennio ante mortem suam, & in Monasterio veteris Cella iuxta patrem suum Ottonem fundatorem est sepultus Anno MCCXXII.

Vnde

*Henricus undecimus fipes Fundator Nouæ
Celle & Monasterii Nemtzun.*

§. XXVI. Heinricus Marchio filius
Theodorici, dictus Lomar, cognominatur
Princeps illustris. Nam primo ipse Land-
grauiatum Thuringiæ acquisiuit; quia mater
ipsius filia erat Hermanni Landgrauii. Mor-
tuo autem sine hæredibus filio Ludouico & fra-
tre suo; iure quasi hæreditario beneficio Im-
peratoris & magna pecunia terram istam ac-
quisiuit. Nam inter omnes progenitores su-
os, nullus diuitiis, potentia, sapientia, indu-
stria & magnanimitate sibi poterit coæquari.
Dicitur & scribitur, quod argentifodina in
Freiberg temporibus suis adeo fertilis & bona
fuit, quod turres repleuerit argento; imo si
uoluisset Ducatum Bohemiæ comparare po-
tuisset, sed cautus & sapiens aduertit dictum
sapientis: Ne transgrediaris ambitione, ter-
minos patrum tuorum. Ipse totum quod pa-
trum suorum fuerat, habuit, & cum magna
honorificentia & quiete possedit. Hic prin-
ceps pacis, Zelator iustitiæ, Monasteriorum o-
mnium quasi secundus extitit fundator. Nam
omnibus ubique Monasteriis per progenito-
res suos fundatis, collegiis, cathedralibus Ec-
clesiis multa donauit, & donata vel empta per
monasteria, liberaliter appropriauit. Nouam
Cellam Cistercii ordinis ad instar Veteris Cel-
læ propriis sumptibus fundauit. Hic Prin-
ceps inclitus, magna laude dignissimus, inter

omnes Principes Alemannia ditissimus & virtute famosissimus, quoddam forestum arboribus viridibus consitum, in Thuringia prope ciuitatem Regiam Northusen, mirabili pulchritudine construi fecit: Vbi tanquam alter Assverus cunctis Regni Alemannia optimatibus conuocatis, diuitias gloriae regni sui ostendit. Nam arte fabrili ex auro & argento arborem factam, mira pulchritudinis ibidem collocari fecit: Et si quis Comitum, Baronum, Militum ibidem in magno numero & multitudine congregatorum in hastiludio, hastam suam super alio fregit: mox folium argenteum de arbore, in signum virilitatis pro merito obtinebat. Quisquis vero socium seu comparem de equo deiecerat, ipso persistente, mox folium aureum de dicta arbore in signum virtutis assequabatur. Quae inquam & qualis multitudo ad tam honorabile spectaculum, etiam Imperiali Maestate dignum conuenerit quiuis lector perpendat. Hic tantam beniuolentiam apud Imperatorem Fridericum habuit, ut etiam filiam ipsius Margaretham, Alberto filio suo Thuringiae Landgrauio in matrimonium sociaret. Hic siquidem illustri Princeps, Thuringiae Landgrauus, Marchio Lusaciae & Orientalis & Marchio Misnensis ex uxore sua Constantia filia Philippi Ducis Austriae, genuit duos filios, magnificos Principes: Albertum Thuringiae Landgrauum, & Theodericum Marchionem de Landisperg qui Pinguis cognomen

cognominabatur, Item post mortem Constantiæ (quæ obiit Anno M CC XLIII. in Cella sepulta duxit Agnem sororem Ottocari Regis Bohemiæ, quæ obiit sine prole Anno M CC LXVIII. equidem in cœnobio Icellensi sepulta, post cuius mortem tertiam duxit vxorem Elizabeth. de Maltitz de qua genuit Fridericum Marchionem de Dresden dictum Clemme. Theoderico itaque dedit pater suus adhuc uiuens Marchiam Landisperg & Comitatum Grœtzik, qui accepit vxorem Helenam filiam Marchionis Brandeburgensis. (Hæc fuit fundatrix monasterii in Wiffinsfels.) de qua genuit Fridericum Marchionem Misnensem & de Landisperg nomine Tute, qui mortuus fuit sine hæredibus & in Wiffinsfels sepultus. Hic Theodoricus pinguis Marchio de Landisperg & Misnensis, vna cum fratribus suis, Alberto Thuringiæ Landgrauio & Friderico de Dresden graues habuerunt lites cum duce Brunsvvizenfi & Comite de Anhalt, qui graui cum potentia & manu forti, terram Pliffen & Orientalem in Bergvvardo, Grœtzig, Lipzig, Aldinborg (quam nuper Imperator cum filia sua Margaretha ipsi Alberto Dotis nomine donauerat) inuadentes deprædarunt, & igne ferroque hostiliter deuastarunt. Medio autem tempore, præfati Principes fratres, copiosum a terra Misnensi, dominiisque suis & aliunde congregantes exercitum; inimicos suos; de terra sua viriliter fugarunt & expulerunt,

eosque vsque ad proprias eorum prouincias
 persecuti sunt. Quos denique cum præda &
 captiuis in campis comprehendentes capta &
 excussa præda, omnes vna cum Duce Bruns-
 uicensi & Comite de Anhalt captiuarunt,
 sicque læti de victoria reuersi sunt ad propria.
 Theodoricus Marchio in memoriam huius rei,
 Missam perpetuis temporibus omni die debi-
 tam Virgini decantandam in Ecclesia beati
 Thomæ in Lipzig instituit, ad altare beatae
 Virginis ibidem. Hic Henricus senio confe-
 ctus, diuisit filiis suis regnum dum adhuc uiue-
 ret. Nam Albertum seniore Thuringiæ
 præfecit. Theodoricum Marchionem Mi-
 snæ, Lufaciæ, Landisperg & Dominum in
 Grœtzig constituit. Dresden autem & Hayn
 cum pluribus aliis castris Friderico iuniori fi-
 lio commisit, qui accepit vxorem Iuttam de
 Svartzberg, obiit autem anno MCCCXVI. in
 Cella cum vxore sepultus, vti & solempne te-
 stamentum fecit. Theodoricus dictus pinguis
 Marchio captiuatus fuit a Syfrido Comite de
 Anhalt dolose & omnino contra honorem,
 isto modo. Nam idem Syfridus de Anhalt
 & Bernhardus frater eius, cum exercitu & mi-
 nisterialibus Capituli Magdeburgensis, Eccle-
 sia tunc vacante, circumuallabant quoddam
 castrum Reyne. Quod videntes se expugnare
 non posse, aduersariosque suos plurimum ti-
 merent, Theodoricum Marchionem in auxili-
 um sui euocabant. Qui collecto exercitu, eis
in

in auxilium, vna cum Friderico patruo suo, filio Alberti Thuringiæ Lantgrauii & Comite de Liffenig, rogatus aduenit. Quadam nocte dum Marchio in papilione sua, securus in lecto cum suis quiesceret; Ipsi Saxones, Syfridus & Bernhardus de Anhalt, ipsum in lecto suo, cum patruo Friderico & Burggrauio de Liffenig captiuarunt, contra honorem & iusticiam. Marchio ductus fuit in castrum Werbin primo, & post ad alia plura castra ipsius Ecclesiæ Magdeburgensis. Sed Fridericus cum Burggrauio de Liffenig ducti fuerunt in castrum Luppene: Vbi ambo quadam nocte ruptis carceribus euaserunt, Fridericus libertate captata, congregauit exercitum magnum & validum, atque terram trans fanam & omnem regionem illorum de Anhalt concremare ac deprædari cepit; ciuitatem Cotyn exspoliavit & in totum succendit. Tandem Theodericus se cum omnibus concaptiuis suis redemit, & post redemptionem castrum Werbin obsedit, cepit, expugnauit & funditus destruxit. In sequenti anno castrum Tauch quod Archiepiscopus Magdeburgensis construxerat prope Lipzig funditus etiam destruxit, prout hodie ruinae cernuntur ibidem. Iste Theodericus duo fundauit monasteria ordinis sanctæ Claræ. Vnum in Wissenfels, aliud in Susalitz, mortuusque fuit ante patrem suum Henricum Anno M CC. LXXX. sepultusque fuit in Suzelitz. Posthac mortuus fuit Henricus illustris Princeps An-

138 DE ORIG. PRINC. MARCH.

no MCC LXXXVIII. in Cella apud Patres suos sepultus. Reliquit autem Theodoricus & duas filias, quas Wiffinfels monachas fecerat, & vnicum filium Fridericum nomine Tuthe, qui duxit vxorem filiam Ducis Bauariæ. Hic Princeps & Marchio Misnensis & de Landisberg, est mortuus sine hæredibus in Wiffenfels & sepultus.

Albertus, Duodecimus Stipes.

§. XXVII. Albertus Thuringiæ Landgravius & Marchio Misnensis, filius Heinrici illustris, accepit vxorem vt supra dictum fuit, Margaretham filiam Friderici secundi Imperatoris; cum qua donauit sibi castrum Altinburg cum terra Plisnensi, de qua genuit tres filios: Fridericum, Titzmannum & Heinricum Landgrauium dictum *ane landt*. Post mortem ergo Friderici Marchionis Misnensis & de Landisberg, dicti Tuthe iure hæreditario Marchia Lusatia, Misnensis, Landisberg cum tota terra orientali peruenit ad Albertum Thuringiæ Landgrauium. Contigit quod idem Albertus concubinam quandam adamaret pulchra Cunegundis, dictam de Yfenberg, quam publice & occulte multis annis tenuit: sicque legitimam suam vxorem Margaretham filiam Imperatoris exosam habuit. Quæ cernens se despici, in ciuitatem Franckinfortd circa Moganum se contulit & ibidem reliquam vitam in omni castitate & religiofitate finiuit. Et sicut matrem filiorum exosam habuit, sic & filios

filios suos ex ea, Fridericum, Titzmannum & Henricum exheredare modis omnibus conabatur. Nam mortuo Friderico Marchione Misnense dicto Tute, patruo suo, Fridericus Senior filius Alberti, a ciuitatibus, magnatibus, & comitibus terræ Misnensis & Orientalis, accersitus in Dominum suum Marchionem fuit receptus; Quod multum displicuit patri suo Alberto Quare Pater proprium filium diffidauit, & in sui auxilium Marchionem Brandenburgensem cum Comitibus de Anehalt, aduocans, terram Misnensem, Orientalem & Plisnensem plurimum deuastarunt. Ea de re filium suum Henricum Landgrauium dictum Ane Landt, ita depauperauit, quod penitus nihil habuit, & ideo nomen sibi: Ane Landt, acquisiuit. Tandem vna dierum accidit, quod præfatus Marchio Brandenburgensis, vna cum Comitibus de Anehalt, terram Orientalem ad deprædandum cum multis Saxonibus intrasset. Fridericus Marchio Misnensis & Titzmannus frater suus Marchio Lusatia, collectis militibus & ciuibus suis Marchionem Brandenburgensem cum omnibus suis captiuauit, sicque bellum Saxonicum a patre ipse instauratum, penitus quieuit. Quare pater eorum Albertus Landgrauius, audiens victoriam filiorum graui perinotus indignatione, in felle furoris sui, ad partes Reni properans, Marchiam Misnensem cum omni Orientali plaga terraque Plisnensi, modis omnibus studuit

duit a filiis alienare. Nam Comiti Adolfo de Nasso nuper in Regem Romanorum electo, Marchiam ipsam cum omnibus appendiciis vendidit, eumque ad possessionem accipendam cum multa militia ad terram Orientalem adduxit. Venientibus itaque comite Adolfo præfato, vna cum Sueuis multis in terram Orientalem, primo ciuitatem Pegauiensis (forte non sine conuiuentia Abbatis Pegauiensis) obtinuit; mox castrum fortissimum Groetzika vicinum expugnauit & funditus destruxit Anno MCCC VI. cuius ruinae hodie cernuntur. Ex hoc castrum Froberg & Bornis obti-

*Lipzigitum
Wendesbues.*

nuit. Venerunt & receperunt eum Lipzenses & alia ciuitates multae multique Nobiles, Barones & militares homagium fecerunt Adolfo. Itaque Fridericus Marchio & Titzmannus frater suus totam quasi

terram Orientalem perdiderunt. Adueniente autem hyeme, quæ solito more asperior inhorruerat, multi Sueui frigore perierunt; itaque compulsi fuerunt redire in patriam suam pro maiori parte.

Anno reuoluto iterato Rex Adolffus cum suis Sueuis rediit in terram Orientalem, cum magna copia armatorum. Marchio vero Fridericus castra sua præcipua, puta Freiberg & Meissen cum multis militibus fidelibus suis, copiaque victualium præmuniuit. Rege Adolfo in ciuitate Aldinborg existente, literas Salui Conductus ad Fri-

deri-

Fridericum Marchionem direxit vt ad se in ciui-
 tatem Aldenburg veniret; quibus
 credens, Aldenburg cum paucis
 aduenit; at vbi compertum fuit
 Marchionem Fridericum in ho-
 spitio adesse, mox Sueui correptis armis cum
 potentia ad hospitium accurrunt, ipsumque
 in mensa sedentem occidere sata-
 gebant: quod prauidentis quidam
 ciuis Fribergensis, qui cum eo ad-
 uenerat, sese inter Marchionem &
 vibratum percussoris gladium cele-
 riter opposuit, sicque in mortem pro Domino
 suo Marchione dedit. Marchio vero bene-
 ficio & auxilio suorum ad superiora domus
 peruenit, noctisque praesidio, fuga sibi consu-
 lens manus eorum euasit. Audi-
 ens itaque Rex Adolffus fodinam
 argenti Freiberg, fore & esse cor-
 Marchionis, tradimentum cum ci-
 uibus Freibergensibus fecit (dolo
 namque illos circumuenit, am-
 plissima illis imperialia promittendo priuilegia
 libertatesque maximas) vt cum cum suis no-
 cte intromitterent, vtque castrum multis mili-
 tibus munitum, sociis armis secum expugna-
 rent. Quod cum ciues tunc traditores Regi
 promississent, oportunitate captata, nocte qua-
 dam Rex per ciues in ciuitatem intromittitur,
 & mox murum castri, antequam tradimentum
 hi qui in castro erant persentirent, a fundamen-
 tis ab extra suffodiunt, & magnam partem mu-

Perfidia
Sueuorum

Fidelitas
Freiber-
gensis.

Freiberg
Wendesbæ
et Verre-
der.

142 DE ORIG. PRINC. MARCH.

ri sicut hodie cernitur corruere fecerunt. Sicque statim Sueui castrum intrantes, plusquam sexaginta bonos milites captiuarunt. Tandem expugnatis his qui in turribus erant, ciuitatem Freiberg Rex potenter obtinuit, multosque ex ministris Marchionis captis decollari præcepit, idempridem & captiuis militibus interminatus. Marchio vero Fridericus maluit totam suam Misnensem terram perdere, quam suos fidelissimos milites, morti destinatos, iugulari permittere. Totam itaque Marchiam Misnensem pro redemptione suorum captiuorum Regi tradidit: sicque sine aliquo castro vel terra propria cum tribus saltem equis aliquamdiu equitauit. Hæc omnia patre ipsius Alberto Thuringiæ Landgrauio procurante. Tandem Albertus senio confectus in ciuitate Erfordensi mortuus fuit, & ibidem in Ecclesia beatæ Virginis in Monte, honorifice in medio Monasterii sepultus. Qui ecclesiæ collegiatæ multa bona & aliis piis locis contulit & appropriauit. Nam valde liberalis in dando & appropriando Monasteriis piisque locis fuit non propter ipsum tantum, sed vt proprios filios exheredaret. Et quia hoc in totum facere non potuit, saltem extenuare & exinanire modis omnibus curauit. Nam castrum Eckersberg Friburg, Landisperg cum ciuitate Sangirshusen & Delitzsch vendidit & a filiis alienauit. Multa etiam ciuibus Erfordensibus donauit & vendidit & obligauit, quæ tandem post mortem suam, filius suus Fridericus, prout in sequen-

cum qua terram Marnsoy* & ciuitatem nouam vna cum ciuitate Henis** cum vicinisque terris acquisiuit. Fuit hæc Elizabeth honesta valde & deuota ac elegantis staturæ, die noctuque bonis operibus insistendo. Quam Deus ante finem vitæ suæ, vt beatam Elizabeth olim in paupertatis palea probauerat, sic illam cæcitatibus obtalmia flagellauit. Genuit præterea ex eadem Elizabeth, filium Fridericum illustrissimum Principem, de quo in sequentibus dicitur. Hic Marchio Fridericus, prout supra dictum est, data tota terra Misnensi & Orientali, pro redemptione suorum militum, adeo pauper effectus fuit, vt tribus equis contentus, tamen modico tempore, cognatorum hospitio & solatio frueretur. Tandem omnipotens Deus, qui iustum nunquam derelinquit, postquam suum fidelissimum Principem, sicut præfatum est, deiecit; gloriosius paulo post ipsum victoria triumphali, contra Sueuos inimicos suos sublimauit. Nam Rex Adolphus commisit quidem terram Misnensem & Orientalem patruo suo, & ipse in partes obiit Rehnas. Videns autem Fridericus, quod Rex nihil sibi de patrimonio suo restitueret, cum tamen multa bona sibi promississet; associatis sibi bonis sociis nocte quadam castrum firmissimum Rochlitz, silentio intrauit per murum atque cunctos Reinenses & Sueuos inibi captiuauit. Sicque aliquantisper refrigeratur. Quadam die dum Comes de Nassoy, de Debelin Ozzatz vsque equitare disponeret: Marchio Fridericus cum fratre suo

* Arnshaug. ** Iena.

Titzmanno Marchione Lusatiae, insidias latentes cum plurimis armatis, in quodam rubeo habentes; in Comitem praefatum properantem, de insidiis viriliter insiliunt, ipsumque cum viginti militaribus capiunt, captumque in castro Rochlitz cum suis incarcerarunt, coegeruntque in carceribus eundem restituere castrum Lichtenvalde & ciuitatem Dobilin Geytan & Bornis, quibus receptis nihilo secius comitem in vinculis detinentes euentum rei expectabant. Comite siquidem in vinculis existente Adolffus Rex patruus eius interfectus fuit propter tyrannidem quam exercebat, & electus fuit in Regem Romanorum Albertus Dux Austriae, qui eundem Adolffum interfecerat. Ad quem Fridericus Marchio accedens pro beniuolentia captanda, vt cognatus eius, primo sibi omnia restituere promisit: sed tandem promissum non tenuit, quin imo Marchiam Misnensem patruo suo, beneficio Imperiali concessit. Audiens Comes de Nassou in vinculis, Adolffum Regem interfectum & nouum Regem electum, fidem de non recedendo fregit, & nocte quadam de Terra Misnensi, in partes suas aufugit. Quam mutationem factam Ciuitates Lipzig, Freiberg & tota Terra Misnensis ac Orientalis se ad Fridericum Marchionem sponte conuertit. Quos idem Marchio benigne recepit, posteaque in fide continuit, exceptis quibusdam Comitibus & Baronibus, vt infra dicetur. Sicque Fridericus Marchio, totum patrimonium amissum Dei prouidentia recuperauit. Sequenti anno videlicet

146 DE ORIG. PRINC. MARCH.

MCCC VII. eo tempore quo Reges ad bella procedere consueuerunt, Rex Albertus misit comitem de Nortimberg cum magna multitudine Sueuorum & Reynensium, ad terram Orientalem, non sine conuiuentia Comitum & Baronum multorum, qui eisdem contra proprium & naturalem suum Dominum, auxilium, consilium & fauorem publice & occulte impendebant. Sicque Sueui per ciuitatem Pegauensem transeuntes, inde victum sibi procurauerunt: tandem multis malis per eosdem Sueuos in vicinis opidis Rotauv & Lobesitz perpetratis, multis exspoliatis & deuastatis; tandem ante opidum Luckovv in campestribus tentoria posuerunt; multas matronas honestas & virgines dehonestantes: fertur etiam quod aliqui dissoluti ex eis, imaginibus beatæ Virginis & Sanctorum contumeliam ac blasphemiam intulerint, quæ Deus omnipotens, qui semper præsto est suis, humilibus gratiam infundendo & superbis resistendo, cito malitiam eorum domando compescuit. Nam Fridericus Marchio Misnensis & Titzmannus frater suus Marchio Lusatiæ, resumptis iam viribus, in ciuitatem Lipsensem, omnes bellatores milites suos, ciues & rusticos congregauerunt: confessione Sacramentali peracta, adunatisque Clericis & religiosis ibidem præsentibus, missam solemnem decantari fecerunt, agonem & certamen quod præliaturi erunt, Domino precibus deuotis commendantes. Sicque recepta Sacerdotali benedictione, gladio & armis, vt Iudas

das

das Machabeus ad bellandum se succinxit, dicens melius est nos mori in bello, quam videre mala gentis nostræ & sanctorum; da galeam hodie super caput meum, trium terrarum Misnensis, Orientalis, Thuringiæ insigniis prælii & torneamentorum insignitam, adiuuet nos Deus, sicut iustitiam habemus. Sicque cum suis confidenter, fortiter & audacter Sweuos adiit, vicit, peremit, captiuauit, liberans patriam suam ab eorum incurfibus vsque in hodiernum diem. Perfecta deniq; potitius victoria lætus cum suis Lipzig rediens, dignas Deo gratiarum persoluit actiones Posthæc mortuo iam patre suo Alberto, in ciuitate vt prædictum est Erfordensi; mortuo similiter fratre suo Tizmanno; Fridericus illustris Princeps, Landgrauiatum Thuringiæ, Marchiam Misnensem & Lusatia cum terra Plisnensi & orientali, solus potenter obtinuit, cepit æmulis suis meritas rependere vices, persequendo & omnino, qui se gratiæ suæ sponte reddere volebant, exterminando. Tandem Erfordenses impetit (quia Pater eius, multa iura, iurisdictiones & Telonea, in sui fratrumque suorum præiudicium, ipsis donauerat & impignorauerat) quæ cum Fridericus ab eisdem repeteret, ipsi de pecunia & potentia sua tumidi præsumentes, nihil eorum quod possiderent, aut velle aut posse sibi restituere asserebant. Quapropter Erfordenses de Mammona suo confisi; Comitem de Orlamunde & Wymar Hermannum, sibi in auxilium sub eorum tributo conduxerunt. Qua de causa Fridericus Landgrauis

castrum suum optimum Orlamunde & castrum Wymar, Madela & Vipech obsedit, expugnauit & obtinuit, regnoque suo Thuringiæ vsque in hodiernum diem adiunxit. Persentens autem Hermannus se tanti Principis potentiam sufferre non posse, prouolutus pedibus & prostratus gratiam eius humiliter impetrauit. Quod nisi fecisset, quasi exul & peregrinus de terra Thuringiæ propulsus fuisset. Reconciliatus itaque præfatus Comes, compulsus fuit, equidem & ipse Erffordenses, quos prius adiuuerat, diffidate. Congregauit itaque Fridericus Landgrauius exercitum copiosum valde adiutorio multorum Principum, Comitum & Baronum, Erffordiamque obsedit multo tempore, eisdem stratas publicas concludendo, terras & villas eorum deuastando, pro tanto eosdem cœgit & compulit, vt omnia singula & vniuersa, quæ Albertus pater ipsius, iniuste in odium filiorum ipsis dederat, vendiderat, locauerat vel impignorauerat, restituerent, nec non amicitiam suam decem millibus marcarum argenti super hæc compararent. Sicque gloriosus Princeps quasi Monarchus in regno & Principatibus suis existens, aliquantisper plena gauisus est securitate. Nuper mortuo Tizmanno Marchione Lusaciæ fratre Friderici, vt supra dictum est, Friderico ipso intra & *Principatum Thuringiæ plurimum occupato & præliante, contigit Waldemarum Marchionem Brandenburgensem ciuitates & castra & totam Lusaciam occupare. Sopita discordia cum Erffordensibus, cepit Fridericus pro
Mar-

* forte omissum: EXTRA.

MISN. ET LAND. THVRING. 149

Marchia Lusatia cum Waldemaro contendere & plura placita secum habere. Sed Waldemarus de potentia sua, & maxime quia possessionem Lusatia iam habebat, confusus; cepit Friderico fortiter resistere, sicque dissidium & guerra maxima inter eos est orta. Vna vice Marchione Friderico in Misna existente, nocte quadam Satellites Waldemari clandestine per murum ciuitatis Haynensis transcendent, ciuitatem ipsam clam praecipare conabantur; vnde ciuibus & vigilibus traditionem praesentientibus, in irritum cessit conatus eorum. Quin imo circiter triginta eorum, qui ciuitatem iam intrauerant capti tentique sunt; statimque hoc Domino Friderico Principi versus Misnam denuntiauerunt. Qui gauisus mox equo suo insiliens, non expectata familia, quantocius Haynis properauit, mane diluculo. Socii autem eorum qui captiuati fuerunt, foris forte murum forte studiose remanserant, vt si quos aduenientes comprehendere possent, in cambium suorum captorum similiter captiuarent; accidit pro dolor, quod inclitus Princeps praecise in manus inimicorum suorum foris murum ciuitatis incidit, sicque captiuus abductus fuit & Waldemaro praesentatus. Tandem cum inclitus Princeps se redimere vellet in tantum ab eo extorquebant, quod vtique eum sic depauperarent, vt se in posterum vindicare non posset. Quare triginta milia marcarum, pro redemptione sua constituit, omnibus captis in Hayn primo & ante omnia libertati donatis. Idem coactus fuit renuntiare &

&cedere pro se & suis heredibus omni iurisdictioni sibi competente in Marchia Lusatia & in castris Landisberg & Kirsberg Nuemborg, quae Pater suus dicto Waldemaro obligauerat. Praeter haec omnia pro redemptione sua fuit compulsus dare pro pignore Castrum Meissen & ciuitatem Freiberg, patruo dicti Waldemari. Super hoc denique dilectam & vnicam filiam suam coactus fuit despondere in matrimonium Comiti de Anhalt, de quo plus doluit quam de omnibus aliis perfoluendis. Sicque pro solutione infaultae huius captiuitatis, super centum milia marcarum, vna cum dampnis & expensis, feruntur exposita. Libertate potitus, patruum Waldemari atrociter persequi cepit, eumque de terra Misnensi & de castris Landisberg, & Meissen potenter expulit. Tandem senio & labore fatigatus, vnico filio suo Friderico filiam Ludouici Imperatoris Mechtildem in matrimonio locauit, cui & gubernacula principatum Thuringiae, Misnae & Orientalis regionis cum terra Plisnensi committens, obdormiuit in Domino Anno MCCCXIV. pro quo merito, incliti Principes moderni pronepotes sui, exorare tenentur, qui sua magnanimitate & audacia pro patria sua viriliter pugnans, eam feliciter & victorioso obtinuit, suisque filiis, nepotibus & successoribus iustissimo hereditatis titulo delegauit.

Fridericus Severus Quartus decimus Scipes.

§. XXIX. Fridericus siquidem praecedentis Friderici filius, Thuringiae Landgrauus & Marchio Misnensis, ex Mechtilde filia Ludouici Imperatoris genuit quinque filios, quorum

pri-

MISN. ET LAND. THVRING. 151

primus mortuus fuit in pueritia. Secundus filius Fridericus pater principum minoris Friderici & Wilhelmi, natus fuit anno Domini mcccxxx. in die Burghardi confessoris, Tertius Balthasar natus fuit Anno mcccxxxvi. in die Thomæ Apostoli. Quartus Ludovicus natus fuit Anno mcccxl. in crastino Matthiæ Apostoli. Quintus Wilhelmus natus fuit Anno mcccxlvi. in præuigilia S. Thomæ. Duas habuit filias, vna fuit Abbatissa in Suzeliz; altera nupsit inclito Principi Burggrauio Normbergensi, de qua genuit Burggrauios hodiernos. Hic Fridericus inclitus Princeps, alienata per Albertum Landgrauium auum suum quæ pater ipsius non recuperauerat, strenue cepit repetere ac vendicare, pacisque zelator prudentissimus, potentia sua cunctis vicinis formidabilis fuit. Nam castrum Eckersberg in Thuringia obsedit, raptoresque provinciæ de Meyldingen dictos, de præfato castro pepulit & expugnauit. Castra Hesseler, Wilristete, Rassenberg penitus destruxit, atque raptores de his penitus extirpauit. Castrum etiam fortissimum Dorinborg cum castello vicino adiacenti super Salam fluuium, magnis laboribus & sumptibus expugnauit & cepit, quod filiis & nepotibus suis hodierna die hereditarium reliquit. Castrum denique munitissimum Friburg cum oppido expugnauit, cepit & raptores exinde eiecit: quod tunc Episcopus Merseburgensis, pro certa pecuniarum summa, cum aliis castris in pignus ab Ecclesia Magdeburgensi detinuerat. Causa expugnationis dicti castri Friburg talis prætenditur. Con-

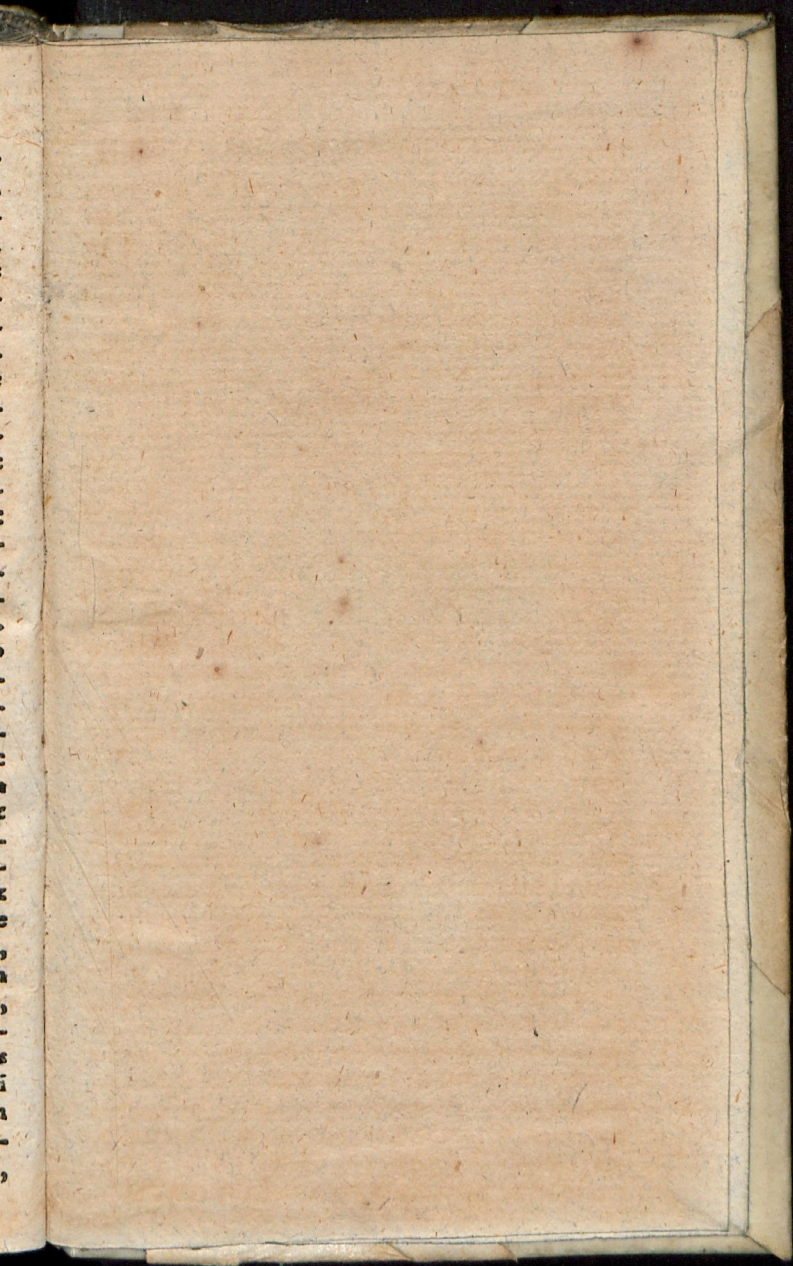
tigit mercatores Polonos & Slesitas cum magnis mercimoniis & multo thesauro, cum plurimis curribus & equitibus transire per terram Misnensem & Orientalem, quousque peruenerunt in Ciuitatem Numburgensem, vbi tunc pernoctabant. Quod Aduocatus castri Friborg (qui fuit quidam Baro de Heymo vel Straphilo, cognatus Episcopi Merseburgensis) intelligens, mane congregatis sociis raptoribus & armatis, prædictis mercatoribus trans Salam fluuium prope grangiam Portensis Monasterii dictam Geuerstete, in ripa Crenowitz, insidias posuit, spoliauit, captiuauit, totamque prædam cum curribus, equis & captiuis in castrum Friburg vicinum abduxit. Prothonotarium denique Regis Polonorum circa currus equitantem occiderunt, cuius crux lapidea cum inscriptione literarum hodie cernitur. Princeps autem Fridericus Thuringiæ Landgrauius & Marchio Misnensis, ex eo quod dicta rapina perpetrata fuit in territorio & dominio suo, & præsertim in suo saluo conductu, prædam omnem vna cum captiuis, sibi libertati donari postulauit; quod si non facerent, ipsum castrum se expugnaturum comminabatur. E contrario castrenses responderunt, se sibi nec minimum quadrantem restituros, de firmitate castri confisi & de auxilio præsertim Archi-Episcopi Magdeburgensis & Merseburgensis & aliorum multorum Saxonum. Quid plura? inclitus Princeps iusto iudicio dictos castrenses diffidauit, exercituque valido congregato castrum multo tempore obsedit,

dit, cepit & expugnauit, & vsque in hodiernum diem, pro se & suis heredibus obtinuit, imo uerius tanquam patrimonium suum, per auum suum Albertum male alienatum, recuperauit. Insuper manu valida vna cum Archi - Episcopo Moguntino ciuitatem Salza obsedit, eamque graui vt dicitur incendio (in vindictam illorum Rybaldorum, qui denudatis posterioribus per murum pudibunda, sibi & suis ostenderunt) concremauit, cepit & expugnauit; quam pro medietate vna pro se & suis heredibus, pro alia medietate, Ecclesie Moguntinae obtinuit, sicque communiter dictam ciuitatem Salza, vna cum Archi - Episcopo Moguntino vsque ad finem vitæ suæ possedit. Tandem filius suus Balthasar, Thuringiæ Landgrauius cum Archi Episcopo & Capitulo Moguntiuo concambium fecit, certa sibi oppida in finibus Thuringiæ, pro sua medietate in Salza donando, sicque totum dominium ciuitatis & castri Salza ad Principes hodiernos deuinit. Multa quidem & alia insignia facta gloriosus & inclitus Princeps fecit, quæ non sunt nota. Valens igitur magnificentia, locum sepulturæ suæ & progenitorum suorum, in Veteri Cella, cappellam in honorem beati Andreæ Apostoli, pulchram & ornatam funditus de nouo erexit. Vbi ipse cum vxore sua Mechtilde in Domino requiescit, mortuus Anno Domini MCCCXLIX. Domina autem Mechtildis vxor ipsius ante illum defuncta fuit, anno MCCCXLVI.

Fridericus Strenuus Quintus decimus Stipes.

s. XXX. Fridericus itaque filius senior prædicti Friderici, pater principum nostrorum, accepit vxorem Catharinam prudentissimam & honestissimam Dominam, filiam Comitis de Henningberg cum qua ciuitatem & castrum Cuborgk in Franconia acquisiuit pro se & suis hæredibus. De qua genuit tres filios. Fridericum & VVilhelmum & Georgium iam mortuum. Hic siquidem inclitus Princeps, procerus & formosus corpore, omni

virtute plenus, gubernacula regnorum, tanquam senior, in pacis tranquillitate & rerum opulentia regebat. Fratres secum diuise in vna curia, cum vxoribus eorum vsque ad finem vitæ suæ tenuit. Et hoc signum maximæ ipsius prudentiæ & discretionis fuit, cum iuxta communem statum, hodie vxores fratrum, diuisionem inter eosdem efficiunt. Hic inclitus Princeps adeo amabilis Imperatori Karolo Regi Bohemiæ potentissimo, Regique Vngariæ ac aliis omnibus Regibus, Ducibus & Principibus fuit, vt raro vel nunquam ipsius præsentia carere poterant. Nam Imperator Carolus filiam suam vnicam tunc paruulam, filio suo Friderico tunc iuueni, in matrimonium dare spondit, certis priuilegiis desuper datis & confectis magna summa pecuniaria in locum pœnæ adiecta, vt si postquam ad annos discretionis pueri uerent, & alter alteri promissum infringeret, dictam summam loco pœnæ alteri parti tenere nolenti, persolueret. Sed ex post, mortuo Imperatore, & mortuo Friderico Principe, Filii Imperatoris Venceslaus Rex Romanorum & Bohemiæ, & Rex Vngariæ fratres puellæ, promissum paternum temere violantes, puellam Regi Angliæ, in matrimonium locauerunt. Anno dehinc MCCCLXXV. tempore ætatis, hic gloriosus Princeps, vna cum fratribus suis Ludouico Episcopo & Balthasar & VVilhelmo, cum ingenti armatorum multitudine, ciuitatem Erfordensem obsedit, terram, vineas & villas eorum vndique deuastando. Vbi Imperator & Imperatrix propriis in personis cum magno exercitu aderant, ibique tot Principes, Comites & Barones congregati fuerunt, cum tanto rerum apparatu & victualium copia, quam nunquam in Alemannia oculus vidit vel auris audiuit, talia vel similia, quibus omnibus inclitus Princeps Fridericus in necessariis prouidit. Causa autem obsidionis fuit potissima propter fratrem suum Ludouicum, cui Papa de Archi-Episcopatu Moguntino prouiderat, quem Capitulum Moguntinum recipere recusabat, electum suum retinere malentes. Sed dolo Imperatoris, vt dicitur, res inacta permansit & Ludouicus ad Archi-Episcopatum non peruenit.

1049

ULB Halle

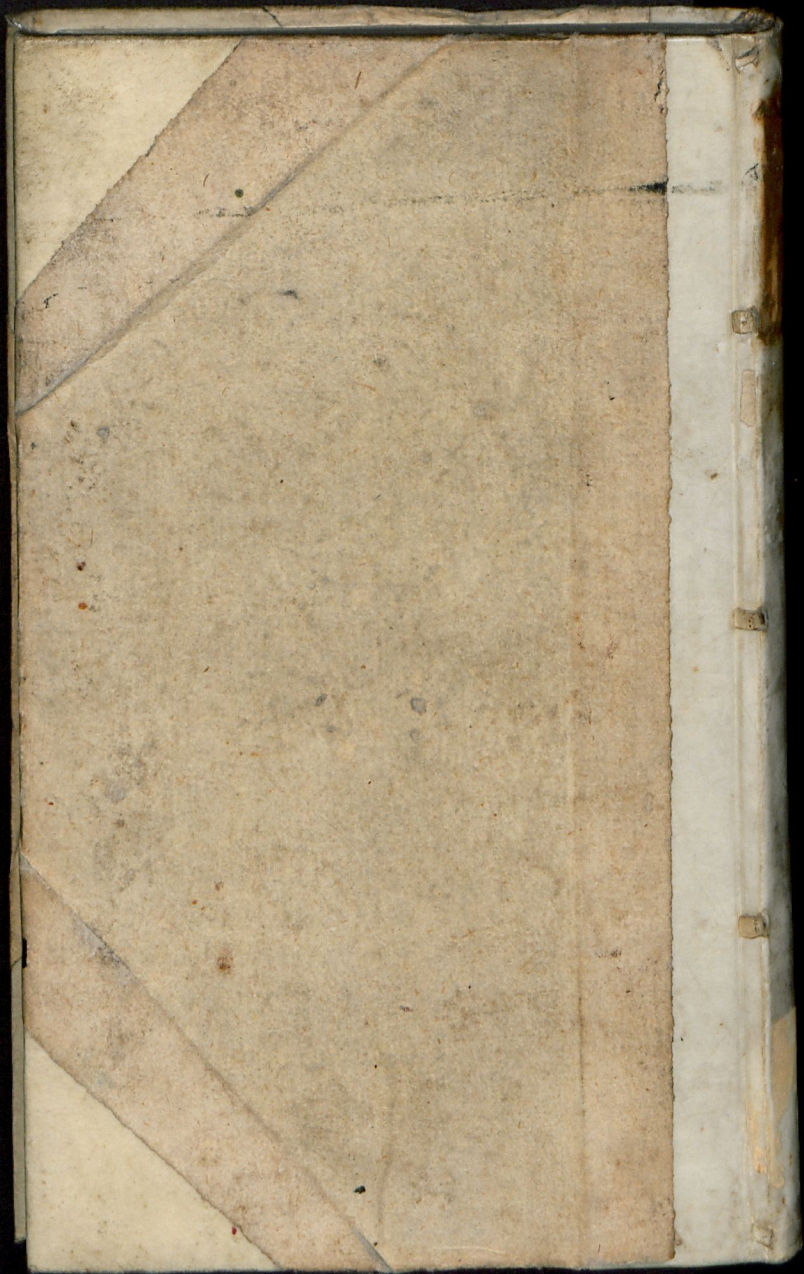
3

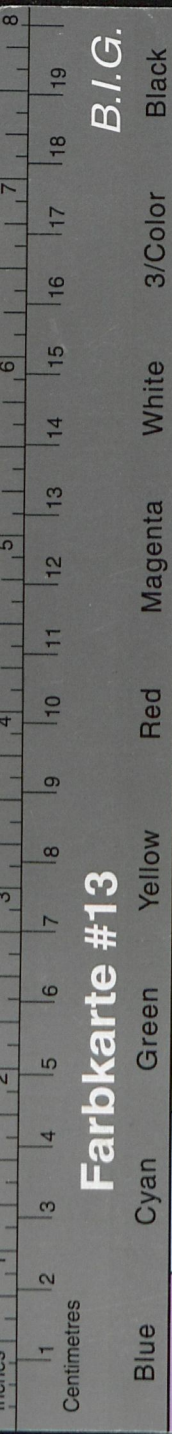
003 083 128

n.5.

Farbkarte #13

B.I.G.

HISTORIA MISNENSIS

QVAM
CHRONICON TERRÆ
MISNENSIS

ET
ANNALES VETERO
CELLENSES

ANTEHAC NVNQVAM EDITA
EXHIBENT
IN LVCEM PRIMVS PROTRAXIT
BVRCARD GOTTH. STRUVE.

I E N Æ
APVD IO. FELICEM BIELCKIVM.
M DCC XX.